

KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ

CUMHURİYET MECLİSİ
TUTANAK DERGİSİ

14'üncü Birleşim

11 Aralık 1991

	Sayfa
I. GELEN EVRAK	1297
II. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	
1. Başkanlık Divanının, Meclis Başkan Yardımcısının, Türkiye Cumhuriyetinde yapılacak "Bir Devletin Doğuşu" adlı Sempozyuma katılmasına ilişkin Kararı (B.D.K.No:7/2/91)	1299-1301
III. ÖZEL GÜNDEM	
(1)1992 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısının (Y.T.No:130/2/91) saptanan program çerçevesinde görüşülmesi	
(1)Program 10: Ticaret ve Sanayi Bakanlığı Bütçesi	1301-1359
(2)Program 11: Çalışma ve Sağlık Bakanlığı Bütçesi	1359-1448
(3)Program 13: Gençlik ve Spor Bakanlığı Bütçesi	1449-1482

I. GELEN EVRAK

BAŞKANLIK DİVANI KARARLARI

- * 1. Cumhuriyet Meclisi Başkanlık Divanının, Cumhuriyet Meclisi Başkan Yardımcısının Türkiye Cumhuriyetinde yapılacak olan "Bir Devletin Doğuşu" Adlı Sempozyuma Katılmasına İlişkin Kararı (B.D.K.No:7/2/91)(Başkanlığa Geliş Tarihi:11.12.91)

SAYIŞTAY RAPORLARI

- * 2. KKTC Vakıflar ve Din İşleri Dairesinin 1988 Mali Yılı Hesaplarına Ait Sayıştay Denetim Raporu. (S.R.No:60/2/91)(Başkanlığa Geliş Tarihi:11.12.1991) (Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plan Komitesine)

- 1298 -

- BİRİNCİ OTURUM -

Açılış Saati: 10.15

BAŞKAN - Vehbi Z.Serter

KÂTİPLER - Kutlu Evren - Ünal Üstel

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Cumhuriyet Meclisinin, 2'nci Dönem, 2'nci Yasama Yılı'nın, 14'üncü Birleşimini açıyorum. Ad okunmak suretiyle yoklama yapılacaktır.

(Ad okunarak yoklama yapıldı.)

KATİP - Toplantı yeter sayısı vardır Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; toplantı yeter sayısı vardır. Şimdi bir sunuşumuz vardır daha sonra gündem gereği Bütçe Yasa Tasarısının görüşülmesine geçeceğiz. Okutulup onaya sunulacak kısmında, Meclis Başkanlık Divanının, Cumhuriyet Meclisi Başkan Yardımcısının Türkiye Cumhuriyetinde yapılacak Bir Devletin Doğuşu adlı sempozyuma katılmasına ilişkin Kararıdır. Okuyun Efendim.

1299/...

II. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

11 Aralık 1991

KATİP -

Cumhuriyet Meclisi
Genel Kuruluna,

Cumhuriyet Meclisi Başkanlık Divanının,
11 Aralık 1991 tarihli toplantısında almış
olduğu, "Cumhuriyet Meclisi Başkan Yardımcısının,
Türkiye Cumhuriyetinde Yapılacak "Bir Devletin
Doğuşu" adlı Sempozyuma katılmasına ilişkin Kararı"
--- ilişikte onaya sunulmaktadır.

Dr. Vehbi Zeki SERTER
Cumhuriyet Meclisi Başkan
Vekili

1300/...

DNEM: II
YIL : 2

TARİH: 11 Aralık 1991

BAK. NC: 7/2/91
CUMHURİYET MECLİSİ BAŞKAN YARDIMCISININ
TÜRKİYE CUMHURİYETİNDE YAPILACAK "BİR DEVLETİN
DOĞUŞU" ADLI SEMPOZYUMA KATILMASINA İLİŞKİN
KARAR.

Cumhuriyet Meclisi Başkanlık Divanının,
Cumhuriyet Meclisi Başkan Yardımcısı Sayın Dr. Vehbi
Zeki Serter'in, K.O.K. Sosyal ve Stratejik Araştır-
malar Vakfının davetlisi olarak, Ankara'da düzenlene-
cek "Bir Devletin Doğuşu, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuri-
yeti" konulu sempozyuma katılmak üzere 20-24 Aralık, 1991
tarihleri arasında Ankara'da bulunmasına ve bu amaçla
yapılacak harcamaların Meclis Bütçesinden karşılanma-
sına karar verir.

- 1301 -

BAŞKAN - Kararı oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Etmeyenler?...Çekimser?...Oybirliği ile kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri; bugün ilk olarak program 10 Ticaret ve Sanayi Bakanlığı Bütçesi görüşülecektir. Ödenekleri okuyunuz efendim lütfen.

KATİP - Program 10 Ticaret ve Sanayi Bakanlığı Bütçesi.

Alt Program 01: Yönetim Hizmetleri: Personel Giderleri; 236,631,000, Cari Giderler; 250,200,000, Yatırımlar; 50,000,000 Transferler; yok, Alt Program Toplamı; 536,831,000

Alt Program 02:Ticaret Dairesi: Personel Giderleri; 1,391,280,000, Cari Giderler; 47,000,000, Alt Program Toplamı: 1,438,280,000

Alt Program 03: Sanayi Dairesi : Personel Giderleri; 826,690,000, Cari Giderler; 276,300,000 Yatırımlar; 2,603,000,000 Alt Program Toplamı; 3,705,990,000

Alt Program 04: Resmi Kabz Memurluğu ve Mukayyitlik Dairesi: Personel Giderleri; 604,975,000, Cari Giderler; 24,100,000, Alt Program Toplamı: 629,075,000, Program Toplamı 6,310,176,000

1302/...

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Ticaret ve Sanayi Bakanlığı Bütçesi üzerinde söz isteyen var mıdır? Tekrarlıyorum, Ticaret ve Sanayi Bakanlığı üzerinde söz isteyen var mıdır? Sayın Bakan önce mi konuşacaksınız, daha sonra mı?

TİCARET VE SANAYİ BAKANI ATAY AHMET RAŞİT (Yerinden)-
Daha sonra.

BAŞKAN - Daha sonra konuşacaksınız. Sayın Kotak söz mü istiyorsunuz efendim?

İSMET KOTAK (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Kötü örnek oldu.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Kotak, buyurun.

İSMET KOTAK (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aslında yine de ben usul açısından söylemek isterim, Sayın Bakanlar sınırlı olmak kaydıyla bizim yaptığımız gibi, bir takdim konuşması yapsalar genel çerçeveyi en azından, daha yararlı olurdu. Ancak Sayın Bakan daha sonra konuşacağım dedi. Bizim bir itirazımız olamaz. Biz bütçenin genelinde, aslında ekonomiyi topluca elledik. Ve hedefleri orada belirledik. Bunda verdiğimiz ağırlık da sanayiydi. Ve sanayi de hâlâ ısrarlıyız. Dikkat edilirse tarım ve sanayi, tabii ki sanayi deyince de hafif sanayi, tarıma dönük sanayi veya turizm ihtiyaçlarını giderecek sanayi bizim ülkemizde belirli bir temel tutturmuştur. Önemli olan bunun geliştirilmesi, bir de var olanın idamesi, sürdürülmesi, büyük sıkıntılar içerisine girilmiştir. Açık söylemek gerekirse büyük bir kriz aslında dünyada yaşanmaktadır. Bu acaba çünkü büyük bir yıkıntının başlangıcı mıdır? Yoksa bir savaşa doğru sürüklenmekte miyiz? Bunu bilmiyoruz. Elimizdeki veriler bize tam bir çerçeve çizme olanağı vermektedir. Ama bu barış güçlerinin arasında dünyanın bir felakete doğru da gitme olasılığıyla bağlıdır. Kıbrıs bütün bu olayların içerisinde bir damladır. Dolayısıyla yıkılan

bir Sovyetler Birliği içerisinde artık kimin ne yapmak istediğini bile günlük olarak anlama olanağı yoktur. Amerika büyük tedirginlik içerisindedir. Ve bu tedirginlikler ekonomiyi doğrudan doğruya etkilemektedir. Yani önce lüks alımlar ortadan kalkmıştır. Turizm geçen mevsim büyük çapta etkilenmiştir. Bu mevsim ne olacağı mehuldur. Kimine göre çok dar bir değerlendirme yapıldığında Yugoslavya yıkıldı, tehlikeler içerisindedir. Büyük bir turizm potansiyeli olan Yugoslavya'dan bu turistler Türkiye'ye ve Kıbrıs'a kacaktır. Yani bu da bir hayaldir, bu da bir tahmindir. Temenni edelim ki doğru çıksın. Ama dünya o kadar rahat değildir. Dünya rahat değilse Türkiye de rahat değildir, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti de rahat değildir. Meseleyi bu erveden almaktayız. Yani bugüne kadar bir Kuveyt krizi olarak veya Kuveyt olayı olarak ele aldığımız, yahut da Poly Peck'in Kıbrıs'taki büyük girişimlerinin felce uğraması olarak aldığımız olumsuz etkilenme aslında artık dünya çapındaki bir krizle de mukayese etme döneminin geldiğini burada belirtmek isterim. Ve belki Bütçe Komitesinde görüşme yapılırken olay bu kadar ağır değildi ama, giderek gelen bilgiler veya bize kadar ulaşabilen, elde ettiğimiz yayınlardan, alabildiğimiz bilgiler bu feci tabloyu doğrulamaktadır. Temenni edelim ki birileri bir yerde geriye kalanlara dur diyebilsin ve tam dünya barışa kavuştu, barışı günler geldi ve insanlık rahat bir nefes almaktadır dediğimiz anda bir kıyamet kopmamış olsun.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bizim apımızdaki olaya gelince, Ticaret ve Sanayi Bakanlığı aslında Kıbrıs'ta son zamanlarda yanlış anlaşılan bir serbest ekonomi döneminin içerisinde bulunmaktayız. Serbest ekonomi, getirin getirebildiğinizi, vur vurabildiğini, istediğin fiyatı koy, ne istersen yap anlamına gelmemektedir. Bugün koruma İtalya'dan örneklerle bulabilirsiniz ki Ortak Pazar yesi, Avrupa Topluluğu yesidir. Almanya'dan örneklerini bulursunuz, hatta Amerika'dan örneklerini bulursunuz. Bugün Amerika Japonya ile yeni bir savaşın içindedir. Ve bu ekonomik savaş belki geçmişte sınırlı olarak devam etmekteydi ama, bugün son derece boyutları büyük olarak sürmektedir ve benim pazarıma daha az gir, benim pazarımdan daha az pay al iddiası birbirini itişip

kakışmaktadır. Çünkü İngiltere'de yaşanmakta olan büyük bir işsizlik furyasının Amerika'ya da belirli sektörlerde fırladığı sayısal olarak da bunun ortaya konduğu açıktır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde sorun. Biz ithalat ettiğimiz kadar satmak, hatta onun üzerine çıkmak zorundayız. Bu mümkün - dır. Bütçe Komisyonunda değerli arkadaşlarımın, diğerlerinin de belirttikleri gibi Türkiye kapısı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine kapanmamak üzere açılmalıdır. Yani bu bir istikrarlı karar olmalıdır. Gelen Bakan Maliye Bakanına göre, giden Ticaret Bakanına göre, gelen Hükümete göre bir davranış buradaki yatırımları olumsuz etkiler. Bizim etimiz ne, budumuz ne. Türkiye'nin en büyük vilayeti ile konuşamayız. En küçük vilayetinin de yarısı kadarız. O halde bizim ürettiklerimiz de Türkiye ekonomisinin olumsuz yönde etkilenmesi sözkonusu değil. Zarar nerden olabilir? Üçüncü ülkelerden yaptığımız ithalatın doğrudan doğruya Türkiye'ye akıtılmasındadır. Belki burada bir çeşitli iddia ve ihtilaflar olabilir. Ben bu konuyu konuşmuyorum. Yani **bavul** işi zamanında vardı yoktu, olumluydu olumsuzdu. Bavul ticareti dünyanın hiçbir ülkesi arasında durmaz, devam eder. Kimisi çok açık olarak devam eder, kimisi örtülü devam eder, kimisi gümrük indirimlerinden faydalanmak suretiyle öbür ülkelere pazarlama şeklinde sürer gider. Benim ilgi duyduğum Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde yapılan üretimdir. Tarım üretimi bile dahildir buna. Ne üretirsek üretelim Türkiye kapısı açılmalıdır ve tam sıfır gümrükle açılmalıdır. Sıfır gümrüğün fonu, yan ödemesi, belediye girdisi, liman parası olmaz. Elbette rihtım harcı ayrı bir olay. Liman servisi ayrı bir olay. Ama geriye kalanlar da Türkiye ile bir an önce masaya oturup bu konuyu sonuçlandırmak gerekmektedir. Yani elimizdeki belge tabii ki Devlet Plânlama Orgütünün hazırladığı çeşitli istatistiklere dayalı olarak vardır ama Sayın Maliye Bakanının Meclis kürsüsünden yaptığı konuşmaya ek cetvellere baktığımızda 146,000,000 dolar ticaret açığı bizim aleyhimize olarak Türkiye ile mevcuttur. Bunu en azından bunun ortadan kalkması için bu talebimizde ısrarlı olmamız gerekmektedir. Yani Türkiye'den buraya ihracat vardır, engel yoktur. Eğer bu, bu şekilde devam edecekse

etmesi gerekir çünkü mal ihtiyacıdaysanız başka bir ülkeden alacaksınız. Türkiye'den almaya devam edeceğimize göre öyle ise bu işin tavanı en azından ilk adım olarak 146,000,000 dolarla Türkiye'ye geri sıfır gümrüğe ihracattır. Bizim üretimimiz vardır. Kapanan fabrikalar eğer böyle bir anlaşma imzalarsak kapısı açılacaktır. Sayın Eroğlu Hükümeti herhalde bu bütçeden sonra veya yeni yıldan itibaren Ankara'nın oluşan yeni Hükümetle görüşmeler yapacaktır. Hür Demokrat Parti olarak biz bu noktada desteğimizi koyuyoruz. Eğer Türkiye'de bu girişim yapılırsa Sayın Demirel ve İnönü'nün ve kadrosunun bunu anlayışla karşılayacağına inanırım. Küçük hesap peşinde koşan holdingcilerin, ticaret odalarının veya en azından Güney Türkiye'deki belirli odakların artık engelleri ortadan kaldırılmalıdır. Yani biz deniz yolu ile Türkiye'ye Kıbrıs'ı bağlayalım diye çırpınırken kişiler bize engel olmamalıdır. Denizcilik işletmesi ben işte şu kadar milyar zarara rağmen ben gemilerimi devam ettireceğim nasıl? Ama monopol olarak da devam ettireceğim denmemelidir. İşlesin, o da işlesin. Başka özel kesim varsa Türkiye'den o da işlesin. Yeter ki Kıbrıs'la Türkiye'yi evela ulaşım açısından bağlayalım taşımacılıktır esası, hava yolu bir dereceye kadar gelişebilir. Gelişti geliyeceği kadar. Bundan sonraki bu üçüncü ülkelere açılma açısından veya Ankara'ya veya diğer kentlere bağlanma açısından. Ama yük taşımacılığı kesinlikle deniz yolu ile olacaktır. Biz bir adayız. O halde ben Türkiye'den evela liman engellerinin kalkmasını istiyorum ki taşımacılığım olsun. Ben üreteceğim bu üretim konusunda Türkiye kredi kaynakları ile Kıbrıs arasında köprü istiyorum.

Yani yeni hükümetle yapılacak temasta Kıbrıs'ta var olan sanayinin yaşama, artı Kıbrıs'ta ek istihdam yaratacak yatırımların yapılabilmesi için garanti olayının devreye sokulması lâzımdır. Yani bir yabancı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne yatırım yapacaksa, şimdiki var olan sistem de eğer işli-yorsa, onu da bilmiyorum, Sayın Bakan izah edebilir, Türkiye Hükümeti Kuzey Kıbrıs'ta yapılacak yatırımın olan riskini garanti etmektedir, öyle demişti Sayın Özal'ın açıklaması, ondan sonra yaptı mı projeyi kaldı mı bilmiyorum. Örneğini de veremem. Çünkü ben yalnız onun açıklamasına dayanıyorum veya o hükümetin ben bu mekanizmanın Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yurttaşlarına işlemesini isterim. Yani Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde kalan mücahitlik yapacak, bu toprakları bekleyecek, vergi verecek, yıllarını geçirecek ama herhangi bir yatırıma giderken, herhangi bir girişime giderken etraftan da hiç bir destek bulmayacak. Bugünkü banka faizlerini ve bankaların imkânlarıyla hiç bir yatırımın, büyük çaptaki yatırımın gerçekleşme olanağı yoktur. Bugün esnaf krizdedir. Küçük boyutlu sanayiler krizdedir. Yani öncelikle alımı olan ya üretimindeki sanayi belki biraz ayaktadır. Bir de üçüncü ülkelere ihracat yapmakta olan veyahut da fason işçilik yapmakta olan tekstilden bahsediyorum ki onu da Sayın Bakan herhalde bilgi verecek, işte taşıma suyla da besliyoruz. Yani Londra'da alacağı teşviki veya almayacağı teşviki Kıbrıs'ta vermek suretiyle burda tutuyoruz. En azından işçilikten kazanmak açısından. O halde iki olay ceryan etmektedir. Türkiye ile bağımız hava, deniz yoluyla bir defa engeller kaldırılmalıdır. Deniz taşımacılığı konusunda girişim yapan KKTC yurttaşlarına Türkiye kaynaklarından da düşük faizli kredi bulundurulmalıdır. Girne Limanı bu konuda devreye sokulmalıdır. Belki ileride İksero hedef alınmalıdır, Gemi-konağı hedef alınmalıdır. Çünkü bizim hedefimiz Türkiye'yi bağlamaktır bir an önce. Yani sabahleyin adam kalktığında eğer Mersin'de temas edecekse, gidip temasını yapabilmeli,

akşam üzeri dönebilmelidir. Kırk milden bahsediyoruz. Bir Kırk millik engelini aşmamanın üzüntüsünü yaşamamalıyız. Bu ticaret ve sanayiye kamçılayacaktır. Oradan buraya, burdan oraya. Aramızdaki fark yüz kırk altı milyon Dolarlık ticaret açığıdır. Bizim bunu kapatmamız için Türkiye hükümetleri olanak tanımak zorundadırlar. Eğer sıfır gümrük olayları için kota arıyorlarsa rakam burdadır. Yani dünyanın her tarafında iki devlet birbiriyle anlaşma yaparken evvela ticaret açığımızı gidereceğim der ve hedef budur.

Diğer gelişme devam ettirdim, yatırımlarda garanti olayı ve kredi olayı. Yani üçüncü ülkelerden eğer kredi buluyorsa ilgili firma ve Kıbrıs'ta Devlet Plânlama Örgütü'nün evet, bu yatırım tamamdır, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne katkısı olacaktır, istihdam olarak, üretim olarak dediği projeleri Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti eğer ben uygun görüyorum ben teşvik edilmesini derse, Türkiye Hükümeti de bu teşvikleri desteklemeli ve uluslararası bankacılık alanından veya finans çevrelerinden bu kredilerin sağlanmasına katkıda bulunmalıdır. Yani, çünkü bizdeki yerel bankaların bir noktada dıştaki garantileri kabul edilmemekte veya engellenmektedir. O halde uluslararası eli kolu uzun olan bankalar artı Türkiye'deki kendi kaynaklarını bu devreye sokmalıdır. Bu bir ulusal davadır sözcüğünü söylemekle yetmez. Kuzey Kıbrıs'ta kim ne derse desin. CTP bunu demiş, falan parti onu demiş, efendim Avrupa Konseyinden temsilci gelmiş, bunlar hep zirvadır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde ben yatırım yapacağım ve ihtiyaç olan kadar nüfusun burada yerleşmesine gelişimi sürdüreceğim. Bunda hiç tereddütüm yoktur. Bu toprak benimdir. Bu toprak üzerinde kararı ben vereceğim. Olay budur. Tabii işsiz yaratma olayı değildir. Çalışma bütçesinde konuşacağız. Orda böyle, burda böyle söylemiyoruz. İş nüfusu denk çıkmalıdır. Yani 1975 - 76'larda kalan, gelip yerleşen, on yedi yıldan beri yurttan olan, hiç bir ayırımız, gayrimiz olmayan evliliklerle bu topraklardaki

perçinleme sürer ama işte gittiğimiz yerlerde de işsiz olan insanlar vardır. Bunlara iş alanı açarken, eksilen iş alanını da biz pekala Türkiye'den doldurmaya devam edeceğiz. Güney Kıbrıs kendinde bu hakkı bulurken, biz bu hakkın kullanmamanın ve kullanmış olmanın geçmişte azabını veya suçluluğunu hissetmeyeceğiz. Böyle bir olay yaşanmaz. Yani Türkiye'den gelen yurттаşın Kıbrıs'ta yerleşen veya geçici işçi olarak gelenin eğer Aynabbaya giderse, Larnaka açıklarındaki otellerde çalışırsa hiç şikâyetleri yoktur. Çünkü çalıştırıyorlar düşük ücretle, Sosyal Sigorta Fonundan da yararlanıp primleri kesiyorlar, vergisini de kesiyorlar ceplerine atıyorlar. Hiçbir sosyal sigortta menfaati de ödemeyeceği için bu kâr Rum Sosyal Sigorta Sandığında kalabilmektedir, bundan memnundurlar. Yarın öbür gün konfeksiyon tesislerine de eğer istihdam için el altından başvurma yaparlarsa hiç şaşmayınız. Halen Baf'ta oteller yapılmaktadır. Dolayısıyla hizmet sektörüne de açıkları vardır ve bu ihtiyaç içindedirler. Biz bu suçluluk içinde olamayız. Bizim yapacağımız Ticaret ve Sanayi Bakanlığı ağırlıklı, Tarım Bakanlığının ağırlıklılığı ile üretime hız vereceğiz. Üretime hız vermenin yolu yöntemi yatırımcıyı destekleme, güvence verme, kaynak yaratmaktır. Benim anladığım yöntem budur. Onun ötesinde turizme verdiğimiz bir ağırlık oldu. Sayın Ali Süha'nın eleştirilerine katılırım. Parti olarak bizim ana görüşümüz budur. Kıbrıs'ta turizm itici sektör değildir, olamaz. Bizim geçmişten gelen bilgimiz, becerimiz olan ve gelir kaynağımızı teşkil eden ana sektör tarımdır. Sanayi ile tarım esas itici sektör haline itilmelidir, daha fazla desteklenmelidir, ama turizm de ihmal edilmemelidir. Bizim görebildiğimiz yol budur. Yani ben turizmde kullanacağım malzemeyi eğer Avrupa'dan getirip hatta yiyeceği maddesi içkisi zaten geliyor, eğer onu da Avrupa'dan getireceksem benim yapacağım kat hizmeti bana bir anlam ifade etmez ve bu borçları da ödemez zaten.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ticaret ve Sanayi Bakanlığının ilgili birimleri konusunda ayrı ayrı konuşmak arzusunda değilim. Bu Bakanlığın hizmet verdiği alanlardan bir tanesi sanayi bölgeleridir ve o bölgelerin temelleri atıldı,

hızla devam etmektedir, bu yıl da devamını dileriz. Daha iyi imkân yaratırsınız orada yatırım yapanlar daha rahat etmiş olurlar. Ancak gözlemlediğimiz kadar bazı sanayi bölgelerinin içerisinde olmaması gereken tesisler veya sergi salonları gibi şeylerin de oralarda yerleştiği gözlemlenmektedir. Kimsenin yerinden sökülmesi anlamını söylemiyorum ama bir sanayi bölgesi sözkonusu ise ileriye dönük kararlarda kim vermişse önemli değildir, onu da gündeme getirmiyorum. Daha sanayi tesisi kuracak insanlara öncelik vermek gerekiyor. Tabii ki o bölgenin eğer ihtiyacı aynı zamanda orda çalışanların ihtiyacı bir bankaya bile izin verme imkânı vardır. Yani onda bir tereddütüm yoktur. Çünkü bir top, bir sitedir o site içerisinde gıdasını da karşılayacaktır, hizmetlerini de, dinlenmesini de. Onda bir itirazım yok. Ama onun ötesine giren, mesela belirli yerlerde bir araba satış bürosu haline getirilemez sanayi bölgeleri. Mümkün değildir.

Fiyat konusunda ülkemizde büyük tartışmalar vardır. Ben de ilgi ile izliyorum. Bir ciddi girişim başlatıldı. Bu defa kendisi kuracağımız kitle aman bu fiyatı koyma demeye başladı. Dolayısıyla ülkede zaman zaman da acayiplikler olmaktadır. Bu konuda belki turfanda olan veya mevsimi olmayan maddeler konusunda girişim yapıldı olabilir. Ama benim gözlemlediğim kadar et konusunda ve sebze konusunda bu memlekette bir kör dövüşü vardır. Kim, ne kadar sınıra kadar kendi kendini koruyacağını bile zannediyorum farkında değildir. Bu konuda fiyat kontrolü olmayan, hayır yapılmayacaktır, her şey serbesttir dediğinizde meydana gelmekte olan büyük tehlikeleri geriye kalanın da görme zorunluğu vardır.

Bazı maddeler vardır ki suni olarak fiyatlandırılmaktadır. Et bunlardan bir tanesidir. Kesinlikle. Yani bu konuda tereddütümüz olamaz. İşte hep beraber sizler de bizler de köy köy gezmekteyiz. Bir canlı hayvanın kaçta satıldığı meydandadır. Ama biz kasabın kapısından adım attığımızda kaç lira verdiğimizizi de bilmekteyiz ve yurttaş da çektiğini bilmektedir. Bunun yolu yöntemi anlarım, efendim biz fiyat kontroluyla bir yere varamadık. Bir yere varamadıysanız, rekabetle varmanız lâzım. Yani bunu pek ala İzmir'de, başka yerlerde belediyeler de yüklenmiştir. Bizim belediyelerimiz bizim anladığım rahata ermişlerdir. İnsanın gıdasından, halkın gıdasından kendilerini ayırdılar. Gıdanın kalitesi, gıdanın fiyatı veya sağlık yönünden denetimi, bütün bunlar bakanlıklara atılmakla belediyeler kendi kapılarının önünü süpürmezler. Öncelikli hizmet bunlarla ilgilidir. Yasalar da mütemadiyen bakanlıklara doğru çekilen yetkilerin tehlikeli boyutlara ulaşması bundandır. Belediye devrede olmalıdır ve ette olsun, sebze de olsun, gerekirse tanzim satışlarına gidilmelidir. Bu ne zaman olur tanzim satışı, belirli bir süre yaparsınız. O zaman fiyat kırıldıktan sonra işte patatesten anomali gibi, bulunmuyordu, bir ara on bine kadar fırladığını gördüm. Bulundu, fiyat aşağıya çıktı. Dolayısıyla mesela bir narenciye olayı yaşanıyor. Çünkü ilginçtir narenciye olayı Sayın Bakan, Sayın Bakanın personeli incelesinler. Kıbrıs Türkü narenciyeyi, yani portokal, mandalin yiyecek konumunu yetirdi. Fiyatlar meydandadır. Yani bir yandan ihraç ediyoruz, doğru. Diğer yandan tesislerde işleniyor, atılmasın, doğru. Ama benim halkım da normal bir fiyattan bu portakalı, bu mandalini yiyebilmelidir. Mümkün değildir. Yani rakamlar korkunçtur ve uydurmadır. Çünkü pazarı mesela Cypfruvex düşmüyor iç pazarı, ben öyle görüyorum bu işi. Yani bırakınız özeli ama benim devlet kuruluşum bunu görmüyor. Yani bu memlekette şu kadar esnaf vardır. Şu kadar sebze satan, meyve satan vardır. Bunlar da bir yoğaltım aracıdır. Aksine bir yığın aracı girmektedir. Yani gidiyor

akşamdan alıyor ve getiriyor ve bakkaldaki fiyat, manavdaki fiyat da meydandadır. Yani bazı malları lüks olarak görelim ve dökmeyelim. Ama yani bu memleketin döktüğü, taşıdığı bir portakalı da bu fiyattan yemesinler.

Et konusundaki zaten hayvancılıkta da belirtildiği için tekrar dönmek istemem. Bunca fiyat ve kalite açısından bu önemlidir. Ama Ticaret Bakanlığı listelerine baktığımızda artık ülkede et üreten ve ihraç eden değil, ama canlı et ithal eden, bu rakamlar onu verdi, 1990 rakamları budur. 91'de değişirse çıkar tekrar konuşuruz ki 91'de de durum değişmedi, ihracat yok. Dolayısıyla ithalat geçmiştir. 0.3'lerden bahsediyoruz ihracattan. Bunun bu yıl ters çevrilmesinde büyük yarar vardır. Dün Sayın Hacıahmetoğlu burda bir şarap dedi geçti. Akşamın geç saatinde biz tekrar söz alıp durumu aydınlığa kavuşturmak istemedik. Ama Sayın Bakanın sanayi önerisinin altında, sanayi bölgeleriyle ilgili herhalde idamesi için veya korunması için yüz üç milyonluk bir kalem var, şarapçılık açısından. herhalde korunma açısından da söyleniyor bu. Sayın Hacıahmetoğlu'nun aklında yanlış kaldı. Ben aydınlatayım olayı. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti kurulduktan sonra, hemen sonra Kurucu Meclis oluştu ve Kurucu Mecliste de geçici bir hükümet, Sayın Konuk Hükümeti işbaşına getirildi. Dolayısıyla bizim Sanayi Bakanlığı dönemimizde, UBP - DHP Koalisyon Hükümeti döneminde Mehmetçik'te yapılması öngörülen, plânlanan ve Devlet Plânlama Örgütüncü onaylanan iki yüz elli milyon Türk Lirası çerçevesinde bir tesisti. Her yıl beton havuzlar, on tonluk havuzlarla takviye edilecek, bir çok makinesi Türkiye'den, örneğin Hatay bölgesinde yapılmaktadır, ezme vesaireleri, gidip hatta ilgili arkadaşlar Atatürk Orman Çiftliğinin minicik

şarap fabrikasını ve yine İzmir'deki küçük boy bir tesisi görerek çizimleri de yaptılar. Ama bizim Mormenekşe'li bir müteahhite de binası bile ihale edilmişti. Onun kayıtları vardır herhalde. Çok sınırlı ve her yıl yapılacak ekimlerle ikinci ekimin ve hedeflenen yine küçük boyuttu, Boğaz ve Girne'ye hitap etmesi kaydı ile toprakların müsait olduğu yerlerde. Meclis evela Tarım Bakanı ile birlikte Koalisyon Hükümeti döneminde bir yasa sevkettik. O yasa aynen geriye kalan konularda olan encümenler gibi bağ ekimini, dikimini, bağa katkıyı denetim altına alacak, neyin çubuğun, hangi çubuğun ekileceğini, hangi cinslerin tercih edileceğini birimlendirerek de ve yine Mehmetçik yöresinde bir de bağla ilgili özel bir laboratuvarın faaliyete geçmesi veya tesisin faaliyete geçmesi sözkonusuydu. Bunun için Türkiye'den uzmanlar getirildi ve dolayısıyla dört yılda ürün vermektir vağ. Dört yıllar hedef alınmak suretiyle dikim alanlarının genişletilmesi ve bu sahada üretime geçilmesi planlandı. Dediğim gibi bunun steyle sistil depolarla değil, tamamen her yıl ihtiyaç doğdukça yere çok yakın olmak üzere diğer ülkelerde olduğu gibi on tonluk beton havuzlar, on ton kapasiteli yapılarak eğer bu yıl daha fazla artış varsa bir on ton daha yapmak suretiyle planlanmıştı. Sayın Veziroğlu'nun Sanayi Bakanı olduğu dönem, yani Kurucu Meclis döneminde anlamadığım nedenlerle hükümet onayladı o günün Nejat Konuk Hükümeti. Belki Devlet Planlama Örgütü de görüşünü değiştirdi ve ihale bu defa döndürüldü Almanya'daki bir firmaya verildi. Alman firmasının tavsiyeleri dikkate alındı. Staiullessstill depolar duruyor şeyde, Mehmetçik'te onlar dağ gibi böyle. Bir dolun makinesi sipariş verildi ki bu memleketteki hem Ektam'ın , hem de Belcola'nın bütün üretimini şişeleyecek kapasitededir. Yani Ankara'da şeyde, çiftlikte elle ilkin doldurulup tıpalandırılıyordu sonra küçük dolun makineleri yapıldı. Yetinilmedi ve büyütüldü. Yani proje büyütülmüştür. Son rakamını yetiştirdim 12,000,000,000'dan filan bahsettiler. Yanılabilirim rakamda. Bence yanlışlık oradadır. Fakat bunun başını alıp gitmekte olduğunu görünce ki 84, ondan sonra da 85'te seçim oldu, yeni

hükümet geldi. Yeni hükümet durduramazdı. Yani devam etmesi gerekirdi, ihaleye girildi. Kontrat imzalandı, uzun zaman tartışıldı devam edeceğiz dendi. Şimdi o halde ileriye dönük adım atmanın her zaman için geç olmadığını bilmemiz lâzım. Bu ülkede bağ dikilir ve bağ ürün verir. Toprak analizleri bellidir. Biran önce çünkü dört yıl sonrayı kurtarmak istiyorsunuz şimdi hareket edeceksiniz! Bunun Türkiye'de büyük bir alanı vardır. Ve bugün Türkiye dünyada belirli ülkelerde aranan şarap üreten bir ülkedir. Örneğin bir İsveç'te Trakya'nın Tekel'in beyaz şarabı tankerlerle yüklenmektedir Trakya'ya ve İsveç'e gider. Ve tabii filtrelendir diğer şeylerden yapıldıktan sonra "Turkish White" diye, Türk Beyazı diye şişelenir ve çok makbuldür ve satılır İsveç'te. Büyük çapta satılır hem. Şimdi bu tesis ordadır. Bilmiyorum ne düşünüyor. Bir ara kiralanmasından bahsediliyordu ama galiba sonuçlanmadı. Bence Tarım Bakanlığı Sanayi Bakanlığı ile beraber Meclise bir yasa sevketmelidir. Bu yasa bağın ekimini, dikimini, cinsini tayin edecek ve her türlü yani profe içerisinde yatırımlara da katkısı bulunabilecek ve denetlenebilecek bir mekanizma. Özel bir yasa istemektedir. Ardından toprak analizleri gelir ve nereye hangi cins bağ ekimi konusunda bu birim karar vermek zorundadır. Yani siz bugün bir adım atacaksanız bir karar mekanizması bir işletmeden geçer. Bağda da bu böyledir. Türkiye'de Ankara Ziraat Fakültesi bize özel servis vermek konusunda da kararlıydı. Temas edebilir. Bir üniversite bu konuda ihtisaslaşmış üniversite ile işbirliği yapılır.

Gerekirse İtalya, Fransa, Almanya ülkelerinden, Portekiz'den çubuklar getirmek suretiyle deneme ekimleri yapılır bölgelerde. Ama bu topraklara gerekli olan zorunludur yapar. Çünkü bizim de var Güney Kıbrıs'ta. Yani yabancı değiliz ve bizim bağcılarımız problemimiz Kuzeye iskân ederken bağcıyı yerleştirecek yerimiz olmadığı için narenciye alanlarına yerleştirmek zorunda kaldık ki kendilerini değişime uğratmak zorunda kaldık. Çünkü bağla uğraşan hassa bir iş yapıyorsa, narenciyeye de adapte olsun. Nitekim oldular ve zannedirim en isabetlisi de o oldu. Şimdi bağ olayında bu memlekette bu bilgi birikimi vardır. Güney Kıbrıs'tan da yararlanılabilir, geriye kalan ülkelere de ve bu gider. Bu yapılan kadar mevcut tesisten Türkiye'den ithal edilerek dolundan yararlanılabilir. Kesinlikle boş bırakılması bence gereksizdir. Sayın Hacıahmetoğlu galiba tarihleri karıştırdı dün, onun için ben bu açıklamayı yapmak gereğini duyduk. Bu tesis yapılmıştır, yararlanmak gerekmektedir ve bir an önce bu girişimlerin yapılmasından yana olduğumuzu belirtiyoruz.

Ticaret, Sanayi Bakanlığı son derece kritik bir bakanlıktır. Sürekli eleştirilir, özellikle ticaret açısından ama sanayi açısından büyük bir desteğe ihtiyacı olduğunu da kimse söylemez. Bence sanayi büyük bir destek ihtiyacı içerisindedir ve bu nutukların ötesinde Sanayi Odasıyla görüşmenin ötesinde bir sonuç verebilecek şekilde ele alınmalıdır. Saygılar sunarım.

BAŞKAN- Teşekkür ederim Sayın Kotak.
Söz isteyen var mı efendim?
Buyurun Sayın Ali Süha. Buyurun.

ALİ SÜHA (Lefkoşa)- Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hakikaten bir ülkenin nabzı Sanayi ve Ticaret Bakanlığında atar. Bir Bakanlık altında birleşen Sanayi ve Ticaretin gerekli etkinliği gösteremediği bir hakikattir. Çünkü büyük sorunlarla karşı karşıyadır. Bu sorunların üstesinden gelmek devletin ana politikası olması gerek. Yani bir bakanlığın veya bir bakanın becerisinden ziyade devlet politikası neyi gerekririr, ne yapmak ister, evvela bunun üzerinde karar vermek mecburiyetindeyiz. Her iki konuda da büyük ihmaller vardır ve bu her iki sektörün, gerek ticaretin, gerek sanayinin önünde bulunan darboğazları bir türlü aşamadık. Ticaretin ve sanayinin darboğazı herşeyden evvel kredi kaynaklarına bağlıdır. Bu kredileri nitekim Anavatanın ekonomiden sorumlu Devlet Bakanının geçen gün verdiği beyanatlarda şöyle diyor: Genç müteşebbislere faizsiz kredi sağlayacağız diyor ve yine şunu da söyleyim ki sadece altyapıya önem vermek ülkeyi bir yere götürmez. Götürür gibi zanneder, ancak bugün artık bir hesap meselesidir. Artan nüfus, okuyan insan sayısı, yetişen gençlerin nasıl rehabilite edileceği konusudur. İşte dün ifade etmek istediğim eğitime yatırım yapalım derken tek taraflı yapılacak yatırımların bir noktada havada kaldığını göreceksiniz. Neden havada kalır? Yetişen genç kuşaklara iş imkânı, teşebbüs imkânı devlet sağlayamazsa

O halde eğitilmiş insan atıl bir güç olarak kalır, hedeflerinden sapor ve okuduğu, yetiştirildiği alanlardan çok daha değişik alanlara kayar. Bu bakımdan dengeli bir kalkınma sözkonusudur, bu dengeli kalkınma bizi sanayi ve ticarete azami önem vermek mecburiyetini getiriyor ve bilhassa kredi üzerinde tekrar durmak isterim.

Aziz arkadaşlarım; bu kürsüden de vermiş olduğu misallere göre daha en azından bir tanesini hatırlatmak istiyorum. Bankalarımız kendilerini biz ticari bankayız diyerekten zaten sanayiden soyutlanmıştır. Hiçbir banka çok tatlı, ödemesi de her an yani şu şartlarla ilk talepte ödenme şartına bağlı olmak suretiyle size, sanayiye çok iyi imkanlar görürse belki, belki, banka biraz kredi verebilir. Bu krediler de kredi alanın elini yakar. Hem faiz açısından yakar, hem ilk talep açısından yakar ve bunun misalleri bugün mahkemelerdedir. Almış olduğu kredi daha atölyesini tamamlamak üzereyken banka verdiği krediyi iade et der. Ne yapacak bu genç arkadaş? Verdiği garantileri de tehlikeye sokmak suretiyle ödemek mecburiyetinde. Böyle kredi sistemiyle endüstri sanayi olmaz ve siz sanayiyi kurmazsanız ne olursa olsun sanayi nüfusla kaim değildir. Evet bir rahatlık var. Bir zamanlar Anavatanda da olduğu gibi iç piyasada kararlılığını ilân eder sanayici, istediği fiyattan istediği tarzda sağlamlığını da aratmadan, imalatını yapar ve bir nevi otlak gibi ülkesini sövmeye kalkar. Bu, bunu bile artık bu geniş rekabet karşısında buna dahi fırsat Verilmez. Artık her sanayi kuruluşu mutlaka dış rekabetle karşı karşıyadır. Bunu göze alanlar ayakta duracak. Dolayısıyla nüfusun az olup olmaması sanayiyi ne maksat için kuracağımıza bağlı. Eğer sadece içe yönelikse

bunlar küçük işletmeler halinde mümkündür ama daha büyüğüne girmek istiyorsak beynelmilel oynamak mecburiyetindeyiz ve bugün bir devir super marketlere Avrupa'da, meselâ Londra'da mal satmak o kadar sorundu. Tanıdığım bazı iş adamları vardı, önümden şu veya bu super marketin "buyers" dedikleri yani alım işlerinden sorumlu olanlar geçerken böyle ürkek bunlar falan şirketin "buyers"di derlerdi. Ne olur biz de bir temas kurabilsek. Bugünkü şartlar tamamen değişmiş super marketlerin esas "maintenance" dediği yani o super marketlere mal vermek daha önemli hale gelmiştir. Super markette sergileyeceği ve satacağı mutlaka bir sanayiden geçer. Dolayısıyla sanayicinin günüdür bugün. Biz mevcutlarımız da artık tükettik. Çalışamaz hale getirdik ve bunların tedbirini ve bazı sanayi dalları vardır ki bunlar artık ölmek üzeredir ve bir kısmı da ölmüştür. Bu bakımdan yine dün olan esas soruna inmek mecburiyetindeyiz. Yoksa daha evvel dediğim gibi şu veya bu bakanı eleştire eleştire değiştirirsiniz o hızınan belki bir şey yapar gibi olur, aynı sorunlar devam ettiği sürece ondan da zamanınan bıılır, umulanın yani mucize yaratacağına artık inanmadığımız adamı değiştirmek mecburiyeti hasıl olur. Bu doğru bir şey değildir, evvelâ ana sorunlar

ana sorun ekonomiden sorumlu bakanlar üstü, Başbakana bağlı bir devlet bakanı veya daha başka adına ne diyecekseniz deyin, ekonomiden sorumlu bir bakanlığın mutlaka girmek suretiyle sanayide hedeflerimiz nelerdir, bunu iyice tespit etmek mecburiyetindeyiz. Nitekim Anavatanda alt yatırım, alt yatırım dedi ama yeni hükümet de ne der kürsüden? Yahu şu GAP Projesini birazcık daha sürelere yaysak ve Doğunun şu ilinde veya bu ilinde şeker fabrikasını da yapsak ne olur? Doğru, yani alt yatırım bir yere götürmez. Hele bizim ülkemizde daha geniş yollar yaparsınız, Mağusa'yı 60 dakikada, 40'a indirirsiniz, 40'tan 30 dakikaya indirirsiniz, fakat bu bir ekonomik yol değilse, eğer bu ekonomi bölgelerini birbirine bağlayacak yollar değilse, turistik yoldan öteye bir mana taşımaz. Dolayısıyla alt yatırıma paralel ve hatta bugün artık önümüzdeki en büyük sorun ülkenin ekonomisine ne şekil vereceğimizi iyice oturup karar vermek ve bu hedeflere yönelik bütün sermayemizi, gücümüzü, bilgimizi, knowhow'ımızı, ne dersiniz deyin, bu hedeflere doğru yönlendirmek mecburiyetindeyiz. Ve yine dediğim gibi görüyorsunuz ekonomi dediğiniz zaman her bakanlığı da ilgilendiriyor. Mesela Mesarya Allah vergisi, yağarsa birşey görür, yağmazsa ama beş sene, ama üç sene, ama altı sene bir kuraklık herkesi siler süpürür. Ama geçmişte de Kıbrıs Türkünün toprağa dayanan ekonomisinin yediği darbeler, hele ekonomi kuruluşlardan mahrum, yani bankasının olmadığı... Siz biliyor musunuz sayın arkadaşlar; bu ülkede kooperatif kurulmasının hakiki fikri nerden doğmuştur? Aya dediğimiz veya şimdiki adı Dilekkaya köyü topyekün Anavatana göç etmek için zamanın valisine müracaat ettiler. Top yekün Anavatana göç etmek. Çünkü faiz altında o kadar inliyorlardı, toprakları hep tehlikeye girmiş, kuraklık üstlerine çökmüş, dolayısıyla o gün için

tek hal çaresi biz de Anavatana göç edelim dendi. Komiseri görevlendirdi bu sorun nedir diye vali. Komiser oraya gitti ve bu Dilekkaya'da o devrede görevli olan genç bir öğretmen olarak görevli olan Sait Bey konuyu aktarıyor Komisere, bu insanların derdi budur. Bu borç altında yaşanmasına imkân ve ihtimal yoktur. Bu köylünün belinin doğrulmasına imkân yoktur diyor ve bulunan çare Borçlar Mahkemesi kuruldu, köylünün faiz borçlarını, çoğunu faizlerin bağışladılar. Eğer çok yüksek faiz ödemişse onu da anaya saydılar ve taksitlere bağlamak suretiyle alındı bir tedbir. İkincisi de kooperatif örgütünün ana kuruluş nedenlerinden bir tanesi de budur. Yani İngiliz bile eğer köylüye inme imkânlarını ve yollarını şu veya bu şekilde... Onlar o gün için Borçlar Yasasını çıkarttı, kooperatifleri faaliyete geçirdi öyle. Bugün için daha başka tedbirler de bulunabilir. Ama sorun her zaman için bu kuraklık olduğu sürece, yarı tropik bir ülkede yaşıyoruz, bu sorun daima önümüzde dikili duracaktır. O halde Mesarya'yı daha küçük birimlere, pilot bölgelere ayırmak suretiyle oralarda küçük işletmeleri, küçük endüstriyi cesaretlendirmek mecburiyetindeyiz. Aksi halde bu kısır çekişme, döngü böyle gidip gelecektir.

Şimdi gerek sanayinin, gerekse ticaretin önündeki diğer bir darboğaz ulaşım sorunudur. Biz bir adayız. Karayoluyla bir irtibatımız yoktur. Dolayısıyla bu ulaşımın ne pahasına olursa olsun kurulması gerekir.

Ve bu ülkeden Anavatana herhangi bir taşımacılığı veya Anavatandan buraya herhangi bir taşımacılığa teşebbüs eden insanı alnından öpmek lazım. Değil ihmal etmek, bir müşkulat çıkartmak icap ederse hele Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin bayrağını çekecek gemilerimize her türlü liman kolaylığı ve harçlardan da en azından birkaç yıl muaf tutulabilir. Bunlar hepsi teşviktir. Yani biz bilinmeyeni söylemiyoruz. Şu veya burda uygulanan nerede sorun varsa. Nerede problem varsa oraya bir organizasyonla gidilir. Aksi halde ferdi çıkışlar amatörce kalır ve bir sonuç vermez. Bu bakımdan fevkalâde ve deniz ulaşımına fevkalâde önem verirken, yine de hava ulaşımında kargo sorunu mevcudu bile idare edemez. Sanayi biraz daha gelişirse ne olacak? Bu bakımdan hakikaten büyük sorunlarla karşı karşıyadır. Ama bütün bunlara rağmen yine ortaya bir konu daha kalıyor. O da rekabete dayalı, serbest piyasa ekonomisi. Bizim anladığımız manada bu kadar serbest mi olacak? Yoksa bunun şu veya bu şekilde bir kontrol altına alınmalı. Kontrol derken efendim narh koyalım falan meselesi değil kontrol mekanizması. Siz bu yola 3500 liraya Anavatanın en pahalı semtinde satılan bir ampülü yedi bin liraya satarsanız bunun bir izahı olması lazım ve ben narh koymam, isterse vatandaş 15 bin liraya satsın, Allah versin 25 bin liraya satsın ama ben vergi politikasıyla bu vatandaşımın üzerine yürürüm, aldığı kârı da elinden alırım. Öyle bir alırım ki bu annormal kârları öyle bir alırım ki ticaretle meşgul olan vatandaş da en azından der ki yahu bunu yükseltmenin

hiçbir manası yoktur, aldığım zaten vergiye gider onun için daha edebimle oturayım dedirtecek sistemleri uygulamak ve harekete geçirtmek mecburiyetindeyiz. Yoksa kontrol dendiği zaman ille ki narh sistemi akla gelmez.

Diğer bir konu; Hükümetin süratle yapabileceği bir toplantıda yapabileceği ve alabileceği tedbir bu yetki karmaşasını da ortadan kaldırmaktır. Efendim elmayı armudu Ticaret Bakanı izin verecek, domatesi bilmem salatalığı da Tarım Bakanı verecek. Olmaz öyle şey. Ticaretten sorumlu Ticaret Bakanıysa bütün yetki ona verilir, Ticaret Bakanı da bu ülkenin çocuğudur. Zaten bu gibi konular Hükümette mutlaka aşılması gerekir ve biz bu ülkede düşünebilir misiniz kaç tane ayva ağacı vardır ki bu ülkede bir zaman ayva ithali yasaktı, getirilmezdi. Kaç tane armut ağacı var ki armut getirilmezdi. Yani fakir fukaranın biraz reçel yapıp çoluk çocuğuna yedireceği şeyler Türkiye'den ayva ağacı kaç tane ayva ağacı vardır? Nedir ayva istihali ki bu tehlikeye girilir. Benim bildiğim ayva tamamen amatörce bir meraktan dolayı yapılan bir tarım sektörüdür ve bunu izah ederseniz ve bir müsteşar diyebiliyor efendim memlekette ayva var, memlekette bilmem armut var onun için gelmesin. Tabii bu ülkenin çocuklarının beslenme davasıdır ve eğer bu bir davaysa çoluk çocuğun beslenme davası ve daha ekonomikse mutlaka bazı şeylerden de fedakârlık etmek mecburiyetindeyiz. Bugün bir Amerika'da ormanları bile işletme açısından mütalaa edip belirli yerlerin ormanlarını adamlar hangisi daha ekonomiktir kararları, yani bu ormanları keserek sanayiye aktarmak mı daha kârlı yoksa orada turistik olarak tutmak mı lazım. Tabii orman işletmesi bir katliam değildir. İşletme şeklinde yoksa önüne gelen ağaç keser demek istemiyorum. Yani bu böyleyken Kıbrıs'ın da özellikle Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti kurulduktan sonra tüm Kıbrıs'ın tarıma sağladığı imkânlar da biz bir noktada mahrum kaldık çünkü Trodos bölgesi tamamen Rumların idaresi altında.

özellikle çok sıcak yaz aylarında, Ağustos ve hatta Temmuz ve Ağustos, biraz da Eylül ayına derken bir devre tamamen Kıbrıs sebzesi Trodos bölgesinden getirilirdi. O devreye girerdi. Şimdi bu durum kalktığına göre biz düzde kaldık. Düzün de ancak nefesi Haziran'a kadar, hele domates konusunda. Diğer salatalık konusunda, tazelik konusunda sadece Haziran sonuna kadar belki idare eder, ondan sonra bu durum ortadan kalkar. Bunu artık herkes biliyor. O halde bildiğine göre Tarım Bakanlığı ile Ticaret Bakanlığını çatıştırmakta bir mana görmüyorum. Bu yetkinin Ticaret Bakanlığına verilmesinde büyük fayda ve süratli karar verme açısından çok büyük fayda görüyoruz.

Kredi konusunu da devlet bütün imkânlarını genç müteşebbislere tahsis etmek mecburiyetindedir. Bunu derken her önüne gelene al bu parayı demez. Onun da birtakım istenen garantileri yerine getirmesi şartıyla, bankanın istediği garantileri devlet alır ve devlet bu insanlara en azından kuruluş... Hiç duyuldu mu sanayiye?... Bugün gazetelerde görüyorsunuz, Anavatanın aldığı birçok krediler bile en az dört yıl ödemesiz, beş yıl ödemesiz şeklinde başlar. Eğer bir fayda görülürse bu krediden. Dolayısıyla ticari bankalar zaten kendi kendini soyutlamış, ben ticari bankayım diyor, ben sanayici değilim diyor. Devlet karar almış %10, %10 turizme ve sanayiye verin diyor. Ama onu verme şartlarını devlet öne sürmüyor. Yani hangi şartlar içinde sen %10 ticarete ve sanayiye mevzuatın %10'unu sanayiye ve ticarete vereceksin. Ve yine bu ülkede en büyük eksikliklerden birisi de tüketiciyi koruyucu yasaların hazırlanmamasıdır. Anavatanla geçilecek temaslarda orda bu yasalar mevcuttur. Bu yasalardan kendimize adapte

etmek suretiyle tüketicii de bir noktada koruma altına almak mecburiyetindeyiz. Aksi halde biz ne dersek diyelim, rekabete dayalı serbest piyasa desek dahi vatandaş bir malı pahalı aldığı sürece sorumlu olarak devleti karşısında görür, hükümeti karşısında görür. Hükümet de kendini bundan soyutlayamaz. O halde kesinlikle ekonomiden sorumlu bir devlet bakanlığı kurmak suretiyle bu konular artık masaya yatırılmalı ve bu toplum nereye yönelecek? Ben bu memleketin bir aydını olarak bana böyle bir soru sorulduğunda bilmiyorum. İsporatik denen yani amatörce birtakım teşebbüslere bırakılıyor. Ben illâ ki devlet yapsın demiyorum. Ama devlet de bazı konulara girebilir ve girmesi gerekir. Ortaklık kurmak suretiyle girebilir, teşvik edici mahiyette girebilir ve devlet icap ederse Merkez Bankasını bu maksatlar için de kullanmalıdır. Sanayi başka türlü kurulmaz ve sanayi illâ ki kum fabrikasını kurun diyen yoktur. Ama sağlıklı et sanayii bile doğru dürüst teşvik edilememekte. Hammaddesi bilmem nerden gelir nerden getirilir, ne idüğü belirsizdir belki de. Dolayısıyla bu iki bakanlığın önünde bulunan bu darboğazları ulaşım, kredi, liman durumu ve aynı şeyi ısrarla ve ısrarla yine söyleyeceğiz. Girne limanının turiste ve yaş sebze ve meyvelere, yiyecek maddelerine mutlaka açılması gerekir. Çünkü bu en kısa yoldur, en ekonomik yoldur. Bunu inkâr etmeye imkân ve ihtimal yoktur. Bu bakımdan Ticaret Bakanını hakikaten iç ticarete de biraz eğilmek suretiyle narhın dışında, narhın belki çeşitli mahzurlarını görüyoruz ama

Daha başka kontrol mekanizmalarını harekete geçirmek suretiyle anormal derecedeki bu kâr haddini daha insafli bir şeye indirmek suretiyle vatandaşın bugünkü derdine çare bulmak mecburiyetindeyiz. Saygılarımla.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Ali Süha.

Söz sırası Sayın Ergün Vehbi'dedir. Sayın Ergün Vehbi buyurun efendim.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sosyal Demokrat Parti Genel Merkezi eski bir bina, eski Kız Lisesi, Viktorya Kız Lisesi, güzel bir bina ama çok eski biz de işte ancak oraya yerleşebildik eski binamıza. Bugün girdiğimde sağdan soldan şıp şıp su damlıyor 1-2 kova falan koyduk. Hade o eski bina. Meclise geldim aynı su sesi meğer bizim Mecliste.

ÇALIŞMA VE SAĞLIK BAKANI ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden) - Ama üç ses güzeldir.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Efendim?...

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Üç ses güzeldir.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Damlatıyor bayağı, demek ki KKTC daha 83 yılında kuruldu ama Ulusal Birlik Partisi iktidarları içini o kadar boşalttı ki eskidi Meclisiyle beraber köhne yani Viktorya Kız Lisesinin...

BAŞKAN - Yeniliyoruz Sayın Vehbi.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Asırlık binasına benzedi.

ERDAL ONURHAN (Lefkoşa) (Yerinden) - Sayın Başkan, Ticaret Bakanlığıyla ne ilgisi var eski binanın.

BAŞKAN - Neyse giriş yapıyor önemli değil, bir şey değil, kötü bir şey söylemedi.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Sayın Başkan ilgisi olmaz olur mu Hükümetle, Hükümetin Mecliste dayandığı çoğunlukla ilişkili. Senelerdir bu kürsüden...

ERDAL ONURHAN (Yerinden) (Devamla) - Muhalefet tarafı damlatıyor efendim.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Senelerdir bu kürsüden söyleyen bir kişi olarak geçmişte öneri yaptık, şimdi de bakıyorum Bütçede öyle bir şey yok ganimet bina üzerinde Meclis bulundurmaktan vazgeçin. Gelin bina, ölü yatırımlarına karşı olmamıza rağmen muhalefet olarak biz de destekleyelim ve Meclisimiz iftihar edeceğimiz bir zemine, bir yere bir binaya kavuşsun. Çünkü yarın, öbür gün anlaşma ile olsa yine bizim bir Meclisimiz olacaktır. Egemen bir devlet olarak bir anlaşmaya girersek yine egemenlik hakkını kullanan bir Meclisin olacak. O Meclise, o Meclisin bunca yıldır doğru dürüst bina kazandıramamış bir Hükümetin Bütçesini konuşuyoruz. Daha ilişki ne olsun. Ve şıp şıp...

ERDAL ONURHAN (Yerinden) (Devamla)-Maliye Bakanı vermezse parayı, napsın Bayındırlık Bakanı?

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Başımıza Mecliste şıp şıp başımıza su damlıyor. Böyle bir görüntü dünyanın başka bir yerinde olsa sizi tefe koyarlar. Günlerce resimlerin, karikatürlerin çizilir ve sizinle alay edilir. Ama dua edin ki safbir memlekette basını da ipotek altına aldınız, 1-2 şirketin güdümüne girdi basın, basın tek elde ve birkaç partinin güdümünde basın. BRT ise tam bir borazan yoksa hakikaten bu görüntü o kadar ilgili ki konuştuğumuz konuyla, bu Bütçeyle, Bütçeyi konuşuyoruz değil mi? O kadar ilgili ki güllim mi, ağlayalım mı yani. Aslında ağlanacak halimize biz gülüyoruz. Yani Meclis ve damı damlatan, eski ganimet bina üzerinde halâ biz egemenliğimizi satmaya çalışıyoruz dünyaya. Önce bir defa kendimiz kabul edelim. İşte o kadar da ilgisi var Sayın Onurhan, çok yakinen görüştüğümüz Bütçeyle ilişkili.

ERDAL ONURHAN (Yerinden) (Devamla) - Ben kalın kafalıyım anlayamadım daha.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Anlayaman, çıkaramadın çünkü biz halâ daha yeni bir bina, daha güzel bir yere park yeri olacak, parkı da olacak güzel, halkın da üstelik bir Meclisi olacak, halkın parkına gelip çocuğuyla gezeceği, göreceği, iftihar edeceği böyle dışarı bir yer yapacağımıza, halâ daha ısrarla Sigara Fabrikasının üstüne yeni yeni odalar ilâve ediyoruz ve kendimizi sıkıştırıp kalıyoruz bu şehrin trafiğinin ortasında. İşte bu kadar da bu iş ilgilidir.

Onun için yeniden, bak bütçe görüşmeleri, gündeme getirmek istedim ben. Bu millet kendi, kayıtsız şartsız egemenliğinin timsali olan bir Meclis binasının yapılmasını memnuniyetle onaylar, destekler, para da verir. İsterseniz, Güvenlik Kuvvetlerini güçlendirme vakfı gibi, Meclisi güçlendirme vakfı da kurabilirsiniz de şeylerden, gümrük kapılarından, ya da sağdan soldan pul yapıştırıp para da toplayabilirsiniz. Şimdi tabii, niye gıcundu Sayın Onurhan bilmiyorum ama, hakikaten bu görüntü bizim açımızdan pek hoş bir görüntü değil.

SALİH COŞAR (Lefkoşa)(Yerinden)- Yapıyoruz efendim işte.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Tabii, yapıyoruz da...

SALİH COŞAR (Yerinden)(Devamla)- Milyarlar, 6, 7 milyarlık Meclis ek binasıyla.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Maaşallah, sigara fabrikasının üstüne atıyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aslında...

SALİH COŞAR (Yerinden)(Devamla)- Ama teklif ederseniz hepsini yıkalım da baştan yapalım. Bu daha güzel.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- En iyisi aslında oydu. Yani, yeni bir bina, iftihar edeceğim, milletin gördüğü zaman iftihar edeceği bir bina yapmak lâzım ve yapmak da lâzımdı.

BAŞKAN- İnşallah o da olur.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Tabii, inşallah.

BAŞKAN- İnşallah o da olur.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Sayın Başkan ...

SALİH COŞAR (Yerinden)(Devamla)- Bu görüşün çok güzel. Bunu takdir ederim. Yani bu Dianellos hep yıkılsın ve baştan yapılsın.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Tabii, yani bir defa o moral şeyden de kurtulmak gerekir.

SALİH COŞAR (Yerinden)(Devamla)- Zamanında abilerimiz çok yanlış bir iş yaptılar.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konular birbiriyle ilişkili. Onun için kesin çizgilerle ayırmamak lâzım. Yani ben dünkü konuşmamda meselâ, tefeciliğe değindim bu memlekette. Şimdi, yarın yine değineceğim. Yani, Maliyenin bütçesini, Cuma gün, pardon, görüşürken tefeciliğe yine değineceğim. ama bugün de değinmek istiyorum.

SALİH COŞAR (Yerinden)(devamla)- Kim yapıyor bu tefeciliği?

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Sayın Onurhan belki bundan da hoşlanmayacak. Yahu diyecek, bırak da Maliyede görüş. Hayır. Burada da, ticarettir çünkü. Bir nevi ticarettir o da. Para ticareti yapılıyor ve maalesef bu memlekette yapılıyor, açık açık yapılıyor. Yani, yasalara aykırı bu davranış halâ sürdürülüyor ve insanlar taciz olmuş ve ne diyor Bakanlık? Kabul etmiyor. Yani, temsilcilerini mağdur olmuş, Kastelli gibi, paraları toplayıp da, sonra ben battım veremem deyenlere karşı devlet, o insanlara sahip çıkıyor. Bizde serbest rekabet var, serbest piyasa ekonomisi. Siz paranızı verdiniz. Kendi başınızın çaresine bakın diyor. Randevu bile alamıyor bu insanlar gitsin görüşün, bizim devletimizin yetkilileriyle. Yani, paramıza el koydu bazı adamlar, efendim, siz verdiniz. Peki, yani ben kurnazsam, açıkgözsem, ben

Sülün Osman'ın yeteneklerine sahipsem, hani Beyazıt'taki saat kulesini satan, Galata Köprüsünü Anadolu'dan gelenlere satan yetenekte, dolandırıcılığa sahip, o karakterde biriysen, bu vatandaşı dolandırma hakkım mı var benim? Kim vermiş bu hakkı? Yasalarda o Sülün Osman'ı yakaladığı yerde, yakasına yapışır. Yani, bizde, bu memlekette, madem serbest piyasa ekonomisi var oturalım, Selimiye Camiini Türkiye'den gelen ve vatandaşlık almış saf yurttaşlara satmaya çalışalım, paralarını alalım ellerinden. Eeee? Bu da ticaret, bu da geçim. Gitti mi bu Hükümet üstüne, gidiyor mu? Milyarlar toplanmış ve sonra da battım gerekçeyle bazı şahıslar, insanların parasının üzerine yatmış ve maalesef küçük bir ülke, maalesef Türkiye'deki gibi emekli, öncülük yapacak olan emekli albaylar yok. Örgüt kursun da, o emekli albayların gücüyle o Kastelli'den en azından devlet kanalıyla da olsa bazı paraları alsın. O da yok ve bu memlekette bu insanlara sahip çıkan bir hükümet yok. Acaba bu para ticareti bize denetim altındadır diye söz veriliyordu. Her seferinde gündeme getiriyoruz. Döviz, kambiyo, onlar izinle çalışıyor. Döviz satanlar, alanlar, öyle biliyorum. Yani, izinli çalışıyor diye. Peki, tefecilik yapan, yani doğrudan Türk Parasını alıp da sana bankanın verdiği %68 faizin iki mislini vereceğim.

Ver 50 milyon, her ay sana bankadan 3 milyon tahakkuk ederse ben sana her ay 6 milyon gel, 6 milyonunu al diye insanları kandıran kişilere izin verilmiş midir? Yani bu insanlar bu para ticaretini izinli mi yapıyor? Sayın Maliye Bakanı da burada, Ticaret ve Sanayi Bakanı da burada, bu ticaret de halen de dönmektedir bu memlekette ve yasaktır da benim bildiğim, kanunlara da aykırıdır, böyle bir izin de olmaması lâzım. Fakat ayyuka çıkmış olmasına rağmen, mahkemelere düşmüş olmasına rağmen, ne yazık ki bu tefeciye para kaptırmış olan insanlarımıza haklarını aramamaktadır, mahkemede de arayamamaktadır, kendilerine avukat da bulamamaktadırlar. İsterseniz size isimleri ile 20, 30, 40 isim bu şekilde verebilirim. Utanıyorlar, çekiniyorlar işte Kıbrıslılık, onun utangaçlığından dolayı işte para kaptırdı, parası belli olacak bir, ikincisi ayıp kabul ediyor yani dolandırıldık gitti ve gerçekten söylemeye, gazetelere gitmeye, ya da Atatürk Meydanında açlık grevi yapmaya utanıyorlar. Ama bu insanlar mağdur edilmiştir bazı kurnazlar, bazı açığözler tarafından ve ne yazık ki yargı mercii de bu konuda bu işe alet edilmektedir. Açık söylüyorum. Hükümet bize bu konuda araştırırsın ve bilgi versin. Cuma gün Maliye Bütçesinde de konuyu yeniden gündeme getireceğim. İsimleri ile bu insanların bir kısmın utanmayan, çekinmeyen ve hiç olmazsa bize isimlerini söyleyen kişilerin listeleri bendedir, vardır ve Hükümeti göreve davet ediyorum. Kanunlara aykırı olarak tefecilik yapma hakkına kimse sahip değildir. Bu çalmadır, resmen dolandırmadır. Yani aynen işte biraz sonra temas edeceğim Ticaret ve Sanayi Bakanlığı Bütçesinde yine ticaretle ilgili etiket, isim sahtekârlığı. Halen bu memlekette devam etmektedir. Kimdir bu torpilli insanlar? Yani bir anlaşması olmamasına rağmen, bir lisans anlaşması olmamasına rağmen korsan bir devlet kabul ederek burayı, öyle olmamız lâzım ama bazı kurnazlar, bazı açığözler bu devleti halâ öyle kabul edip Avrupa'nın, Amerika'nın hatta Uzakdoğu'nun etiketlerini burada yaptırıp, diktirip, konfeksiyon mamüllerinin ve bazı başka mamüllerin üstüne rahatlıkla yapıştırıp satabiliyor. Sahtekârlık efendim. Bunun başka tanımını, tarifini olabilir mi? Ve ben kaç kez dilimde tüy bitti, acaba kaçınıcı kezdir

bu kürsüden bu konuyu gündeme getiriyorum. Yapamazsın. Ben eğer bir malın gerçekten Avrupa malı olup olmadığını bilmiyorsam Sanayi Bölgesinde, ya da ara mahallelerde yapılmış bir konfeksiyon mamülüne Avrupa etiketi yapıştırdı diye o gözle, o rahatlıkla o malı almak mecburiyetinde miyim? Devletin görevi değil midir bu insanlara sormak. Gel bakalım sen filânca malı gerçekten o standartta, o kalitede ve o firma ile ilişki içinde lisanslı bir biçimde mi üretiyorsun, yoksa kendi aklında bazı etiketleri taklit edip nasıl olsa buraya gelir o firmalar beni dava edemeyecektir. Burası tanınmamış bir ülke, ben de yaparım mı demektedir? Bu konu ciddiyetini halâ muhafaza etmektedir. Türkiye'den gelen turist yurttaşları da kazıklama hakkı kimseye verilemez. Yani ticaret dönsün, ya işte bizimkiler zaten almıyor, bizimkiler biliyor yahu, işte Avrupa malını anlamaz mı? Adidası, Lacoste'yi falan bilmem bizimkiler anlar yahu, bırak işte Türkiye'den gelenlere satıyorlar da biraz para kazanıyorlar. Oh, Allah Allah Anavatan-Yavruvatan orada bitiyor. Orada o milliyetçilik o noktada bitiyor buraya gelince. Yok efendim. Onu çaldırma hakkınız da yoktur. Ne kot pantalonunda, ne eşofmanda, ne de başka giyside, ne de başka malda. Burada yapılıyorsa ya gider lisanslı olarak anlaşma yapar gelir, ya ithal edecekse acenteliğini alır. O da yine resmi olur. Acentelik resmiyete dönüştürülür ve acenteliğin gerektirdiği hizmetleri de vermekte yükümlü olur. Bunlar yapılır. O zaman tamam. Satsın, ithal etsin. Biz ticaret kısıtlansın, üretim kısıtlansın davasında değiliz ama hakkı olan hakkı olduğu kadar kazansın.

Çalarak, çırparak maskaralıkla bu memlekette para kazanmaya herhalde artık son vermenin zamanı gelmiştir. Aynı şey bir arkadaşımız hatırlattı. Acentelik. Bugün acentelik bu memlekette zapturap çaltına halâ alınmış değildir. Yani, ben falanca arabanın iothalâtçısıyım, acentesiyim. Acentesiysen ve o işten para kazanıyorsan, o acenteliğin hakkını yerine getirmek mecburiyetindesin. Filanca parçayı, aldık arabayı. Falanca parça. Yok. Filanca parça, o da yok. Niye? Sen eğer acentesiysen, o işten para kazanıyorsan, mecbursun yasalar öngörüyor, mecbursun yedek parça bulundurmaya. Mecbursun o arabaya, buzdolabına, o mala gerekli hizmeti, gerçek bir acente gibi, gerçek bir komisyoncu gibi vermeye. Bu da yok. Sonra da, efendim, işte acenteliklerimizi muhafaza edeceğiz de işte Ruma karşı bak ne başarı gösterdik. Acentelik aldık da kalkındık falan. Acentelik almak yetmiyor. Yarın, öbür gün eğer bir, olur ya, bir istediğimiz ilkelere doğrultusunda bir anlaşma gerçekleşirse, kim ciddiye alacak kendi yurttaşlarından? Hangisi sizin acenteliklerinizi ya da sizin hizmetlerinizi ciddiye alacak da, gelecek size derhal kaybedeceksiniz. Zemin kaybedeceksiniz ve bu da toplumun aleyhine olacak. Bu nedenle gerçekçi baza oturtalım. Yasalarla, kurullarla, tüzüklerle acentelik işini de, bu etiket, isim çalma işini de zapturap altına alalım. Ne aşırı kâr yapma hakkını tanıyalım, ne halkı çalma, çaldırtma hakkını kimseye tanımayalım. Bunları ben çok gündeme getirdim. Ne yazık ki bir türlü olmuyor. Niye olmuyor? Yine aynen, işte tefeci işinde olduğu gibi, o tefeci ailesinin ilişkileri, torpil müessesesi, birtakım insanların etrafına bir zırh ördürmekte ve sahtekârlıklar korunmaktadır. Korunacak olan yurttaşken, yurttaş hakkını arayamamakta, aynen halâ bekliyor. Buradan getirdim. Banka sahtekârlıklarını, evrak sahtekârlıklarını getirdim gündeme. Onları da soracağım. Yarın yine açacağım. Bunlar hep her biriyle ilişkili konular. Halâ ortada birşey yok. Ne oluyor- işte

Savcılık efendim araştırma yapıyor. Görelim. Yarın inşallah bilgi gelir. Ama, ben hissediyorum. Araştırdığım zaman da, sorduğum zaman da görüyorum. Yine aynı şekilde sahtekârlıkları yapanların etrafına bir zırh gerilmeye çalışılıyor. Onu da kapatacağız aynen milyarların üzerine yatmış tefeciler gibi. aynen, sahte etiket yapıştırıp memleketi kazıklayanlar gibi bu işle de bankaların etrafına veya o sahtekârlıkları yapanların etrafına yine bir zırh gerilmeye çalışılıyor. İşte, milleti önce bundan kurtarmak lâzım. Yani, bunun adı serbest rekabet piyasası değildir. Serbest rekabet piyasası bambaşkadır. Serbest rekabet piyasasında isteyen istediği gibi insanları çalamaz ki. Bir kalite kontrol denetimi yok mu? Bir fiyat denetimi yok mu? Kalitesine göre, verdiği hizmete göre, hepsi var. İngiltere'de yok mu serbest piyasa ekonomisi modelinin uygulandığı Avrupa'da denetim, kontrol yok mu? Canına okurlar. Bir firma, etiket sahteciliği yapacak, isim sahtekârlığı yapacak, artık o firma bir daha o ülkede çalışacak zemin bulamaz. Duman ederler. Sistem budur. Yani, serbest piyasa modeli, herşeyin serbest olduğu, halkı kazıklayabilme özgürlüğünün mevcut olduğu bir piyasa değil ki. Serbest piyasa modelinin tarifi açık, bellidir. Kaliteye göre, fiyatına göre, verdiği hizmete göre ve getirdiğin yeniliklere göre avantajlar sağlarsın.

Reklâm yapmak bile sahte reklâm hakkı yoktur uygar ülkelerde. Serbest piyasa modelinin geçerli olduğu ülkelerde eğer bir mal o reklâmda tarif ettiğin gibi değilse, o reklâmı yapamazsın, öyle bir serbestiyet yoktur. Yani malını istediğin türde bir reklâmla olduğundan fazla gösterme hakkına, olduğundan sağlam veya olduğundan ucuz gösterme hakkına sahip değildir serbest piyasada çalışanlar. Tarif etmeye çalışıyoruz, söylüyoruz. Liberal ekonomi politikası demek o demin söylediğim piyasa içinde araştırması ile, ucuzluğu ile, az kâra yönelmekle, mamülû geliştirmekle, yeni teknoloji katmakla kazançlı çıkma avantajı sağlar başkasına. Serbest piyasa modeli budur ve bunlar serbest olacaktır. Araştırma, geliştirme, yenileme, yeni teknolojiyi getirme, az kâra çalışıp sürümden kazanmayı tercih etme serbest piyasa modeli, liberal ekonomi modeli budur. Bizde bu da yanlış anlaşılmıştır ve serbest piyasa modelini herşeyde serbestiyet olarak görmüşüzdür. Son derece yanlış bir konu ve bu konunun üstüne Bakanlığın müşterek olarak, Maliye Bakanlığının, Ticaret Bakanlığının, Tarım Bakanlığının kısaca devletin gitme zorunluluğu vardır.

Şimdi bir başka olguya kısaca değinmek istiyorum. Bizde geçmişte benim de içinde bulunduğum bazı partilerin de yanlış, muhalefet partilerinin de yanlış, sakat politikaları neticesi bir ticaret düşmanlığı yaratılmıştır. İşin gerçek yanı ön plâna çıkarılacağına ticaret bir umacı gibi gösterilmek istenmiştir. Tabii bu düşünce yanlıştır. Son derece yanlış. Ama o nereden kaynaklandı? Bizdeki ticaretin çarpıklığından kaynaklandı. Yalnız topyekün ticarete hücum etmek yerine çarpıklık gündeme getirilseydi ve iktidar diyalogu o çerçevede, bir bazda tartışılırdı belki de bugünkü sıkıntılara gelmeden önce ticaretteki aksaklıklar, çarpıklıklar giderilebilir. Yoksa ticaret dünyanın her yerinde olur ve olacaktır. Eğer sanayi varsa ticaret de olacaktır. Eğer turizm varsa ticaret de olacak. Tarım varsa ürettiğin malların satışı bir ticarettir ve ihracat da bir ticarettir, dış ticarettir, dış ticaret

dahi bir olaydır. ihracat ve ithalât da böyledir. Dolayısıyla ticarete topyekün karşı çıkmak zihniyeti ile hareket etmemek, ticaretin aksak yanlarını göstermek, sakat olan yanlarına işaret etmek gerekir. Biz bunu yapmaya çalıştık geçmişte. Bavul ticareti denen bir olgu bu memlekete dayatıldı, yanlış olan oydu. Yoksa Türkiye'den turist gelmesin işte çarşımızda bu mallar satılmasın, olmasın gibi bir düşünce olmaması gerekirdi. Orada da işi ikiye ayıramadık. Bavul ticareti ile Türkiye'den turist olarak gelip de bizim çarşımızda ister elektrikli ev eşyası olsun, ister başka Türkiye'de bulamayacağı veya daha pahalı olan bazı malları alması ile turistlerin gelip Türkiyeli turisti gelip alması ile bavul ticaretini, yani bir çeşit kaçakçılık olan ve yine temelinde gümrüklerde rüşvet vermeye dayalı olan ticareti karıştırdık ve altın yumurtlayan tavuk gibi 60 milyonluk Türkiye'den getirteceğimiz turisti kendi elimizle katlettik. Uçakları pahalılaştırdık, çarşığı ticareti yozlaştırdık, fiyatlar yükseldikçe, otel fiyatlarını yükselttik, otel fiyatları yükseldikçe, uçak biletleri yükseldikçe malların fiyatlarında ucuz vergi alma yöntemi olan gümrüklerle olağanüstü boyuta getirildikçe pek tabii ki Türkiye'den gelen turist akışı da limitlenmiş oldu, azalmış oldu.

Çünkü Türkiyeli turist buraya, Antalya'da çok daha iyi görebileceği ağacı, ya da denizi filân görmek için gelmiyordu. Hem bir ilgi alanı, işte Kıbrıs'ı göreyim, hem ucuz biraz mal alayım gideyim düşüncesiyle geliyordu. O turizmi kapattık. Onun yerine işte dövizli turizm ikame etme hevesine kendimizi kaptırdık. Doğaldır. Tabii, en iyisidir, çok güzeli de o. Yani, üçüncü ülkelerden, Avrupa'dan, İtalya'dan, Almanya'dan turist getirip ticaretini de o çeşit turizme dayandırmak çok daha olumluydu pek tabii ki ama, eğer uluslararası konjenktür buna müsait değilse, eğer ambargolar bunu belli oranda da engelliyorsa ve eğer siz dövizli turizmi beceremiyorsanız, hiç olmazsa diğerini kesmemeyi amaçlamanız, diğer ticareti önlememeyi amaçlamanız ve ona göre tedbirleri getirmeniz gerekirdi. Bunu da yapmadınız. Meselâ, zamanında teşhisi koymadınız. Özal, Türkiye'de birtakım atılımlara girdi. İthalâtı ucuzlattı, gümrükleri düşürdü ve çeşitli, işte Avrupa mallarının, Taiwan mallarının, Japon mallarının Türkiye'de de satılmasını sağlamaya başladı ve sizin o akışınızı durdurmaya yönelik önlemler getirdi. Siz de ona göre tedbirinizi almanız gerekir. Bunu alamadınız. Tam tersini yaptınız. Ekonomik çöküntüden gümrükleri yükseltmekle kurtulabileceğiniz gibi bir zehaba kapıldınız ve o yöne giderek altın yumurtlayan tavuğu, yani, senelerce bizi besleyebilecek olan Türkiye'den turist akışını minimum düzeye düşürdünüz. Tabii üstüne üstlük bir de, Türkiye'deki yöntemin haklı olarak kaçak bavul ticaretine yönelik birtakım tedbirleri geldi ve o sağlıksız baza oturtulmuş bavul ticareti on senede, on beş senede bulmuş olan, pompalanmış olan bavul ticareti birkaç ay içinde savdık. Durunca da, burada ekonomi de durdu, doğal olarak. ekonomiyi de felç hale getirdik. Aslında ekonomik çöküntüde en büyük etken, ne Asil Nadir krizi, ne Körfez Krizidir. En büyük etken, sağlıksız bir biçimde geliştirilmiş olan, bavul ticaretinin çok kısa sürede, bir

anda durdurulması, engellenmesidir. En büyük etkiyi o yapmıştır. On sene pompaladınız. Büyük kârlar sağladılar bazıları. Bazı tüccarlar büyük kârlar sağladılar. Bu, çok büyük kârları sağlayan bu tüccarlar halkın belli bir kesimine de pay vererek, merdiven altlarında dökkânlar açtırdılar. Bütün kahveler, eski Lefkoşa'yı bize hatırlatacak binalar, yapılar ve kurumlar hemen bir sağlıksız. lüks dükkân şeyine dönüştü ve Taiwan'dan, Hong Kong'dan, Japonya'dan gelen mallarla doluverdi. Peki, eğer irade sizin elinizde değilse ki değildi, yine o bavul ticaretinin iradesi sizin elinizde değildi. Onunla oynamak, biçimlendirme yetkisi size ait değilse ki değildi, böyle bir güne de hazırlıklı olmanız lâzımdı. Hazırlık yapmadığınız için, 15 sene, 10 sene pompalanmış olan bavul ticareti durunca da, büyük bir sarsıntı, çarşı, esnaf, bankalar, lokantacılar, taksiciler, taksi esnafı hepsi birlikte büyük bir bunalımla karşı karşıya kaldılar. İşte temel bu. Şimdi, ne yapmak lâzım? Şimdi plânlamak, değiştirmek lâzım. Bir daha o sağlıksız, sunî, yapma çiçek satma hayallerini bir kenara bırakmak lâzım.

Daha sağlıklı hem sanayiye, hem ekonomiyi, hem turizmi daha sağlıklı bir ticaret bazına, bankası ile, kredisi ile, ithalâtı ve ihracatı ile daha sağlıklı bir baza oturtmak için olayı plânlamak mecburiyetindedesiniz. Bu var mı ona bakıyorum ben. Hayır. Halâ zorluyoruz acaba yine kaçak o tekerlekli arabacıklar yollardan çekile çekile feribotlara götürülüp de çarşı canlandırılabilir mi? Belki. Belki kandırırsınız yeni Maliye Bakanını, Kahvecinin yerine geleni, ya da Ticaret Bakanını Türkiye'nin belki bir müddet için de gene canlandırırırsınız. Ama irade sizin elinizde olmadığı müddetçe üç ay sonra tekrar kapatılmayacağı garantisini nereden alacaksınız? Demek ki o işi unutup ticareti, sanayiye, ekonominin gerçekçi bazına oturtmak mecburiyeti vardır. Nedir bu? İşte dediğim gibi turizmde bizde kaçınılmaz olgu. Tabii turizmin de canına okunuyor. Kötü binalar, doğa perperişan, yollar delik deşik, plânsız, programsız, bilinçsiz moteller görüntüsü ile yapıldığı yörelerde sağlıklı bir biçimde gelişmesini sürdürüyor. Yine turizmde de aynen geçmişte ticarete yarattığınız sağlıklı kanserli bünyeyi geliştiriyorsunuz. Doğa tahribatı var. Ülke koşullarına uyumsuzluk, bölge koşullarına uyumsuzluk var, altyapı yetersizliği var herşeyden önce. Yani yapıp kanalizasyon sorununu iki sene sonra, üç sene sonra düşünmeye başlıyorsunuz. Yolu, yolun trafiğinin artık yörede büyük çapta turistik yatırımının olamayacağını yörede hesapsız paralar atıldığı için, yol kifayet etmiyor. Çevre, doğa o yine hem görüntüsü, hem alt yapısı bozuk otel, motellerin arasında kaybolup gidiyor. Yani plânlayıp da turizmi geliştirip, ticareti canlandırmak. Nedir ticaret? İşte taksici bir ticaret yapıyor taksisi ile. Esnaf, şoför esnafı, lokantacı bir ticaret yapacaktır, lokantada hizmet sunacaktır. Seracı, sera yapacak, malını sunacaktır, çiçekçi çiçek satacak. Hepsi bunlar bir aktivite, hatta sanatları belki o arada geliştirecektir, o

turizme hizmet verecek boyutta. Ya bir bütünlük içinde düşündüğümüz zaman işte meselâ turizm gerçekten ticareti canlandırabilecek bir olgu olabilir. Yine kendi kaynaklarına, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti dönerse yine ticaret belli oranda, dış ticaret ihracat, ithalât ve içindeki ticaret canlanabilir. Nedir yine bu olgu? Zeytinini değerlendirme yönüne gideceksiniz, ona göre plânlayacaksınız. Yani zeytin satılabilen, alınabilen yerel bir ürün olacak yeniden. Yağı çıkarılan, yağı da evlerde kullanılabilen bir mal haline getirilebilecek. Bunun plânlamasını yapmanız lâzım. Yani yerel kaynaklara dönmek ve ticareti, turizmi de o baza oturtmak mecburiyetiniz vardır.

Narenciyenin ölmesini, giderek küçülmesini, limondan ağaçlardan limonların bahçelere dökülmesini önleyecek tedbirleri getirmeniz lâzım. Yani artık bazı hükümet eli ile mühür sahtekârlıkları da olsa bu narenciye ihracatının hiç olmazsa öğrenilmiş olması lâzımdı bu memleketin. Orada bile aksaklıklar, sakatlıklar hala sürüyor ve ihracat, bizim narenciye ihracatımız, limon ihracatımız işte dizi bir ticaretti.

Hem de yerli kaynağımıza dayalı, yani tarıma dayalı bir ticaret. Daha sağlıklı, portakalın olduğu müddetçe, portakal ihracatı bu memlekette devam eder. O ticaret de yürür. Bunları becermek, bunları yapmak durumundayız. Buna dönme, bu yönde çalışmak mecburiyetindeyiz. Bu memleket hayvan ihracatını bir dönem yapmadı mı ciddi biçimde? Yapıldı. E, peki niye şimdi yapamıyoruz. Niye beceremiyoruz, niye öldürdük o hayvan ihracatını? Büyük çapta, gemiler dolusu kuzu ve oğlak yolladık biz Arap ülkelerine. Nasıl oldu da, birden bire kapandı. Siyasi, yine ona da bir kulp mu takalım? Yani işte Asil Nadir batsın diye Rumlar uğraştı, İngilizler uğraştı, Avrupa uğraştı. Falan, filan. Bir de bir mazaret bir vatan-millet edebiyatı, kulp taktık orda. Peki hayvanda kim? O da Kral Suud mu engelledi? Ya da Suriye, Ürdün mü engelledi? Hayır. Tamamen bizim...

İSKAN BAKANI HASAN YUMUK (Yerinden) - Fiyatını beyenmedik.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Vallahi, fiyatı... işte serbest piyasa rekabeti orda giriyor. Uluslararası piyasada gidiyorsunuz. Tabii ki fiyat önemli bir unsur. O maliyetleri düşürme tedbirini almazsanız mağlup olursunuz piyasada. O zaman ne yapmamız lazım. Hayvancıyı öldürme yerine belli bir zararı devletin sübvansiyeye ederek, o ticareti durdurulmaması gerekirdi. Çünkü o ticaret bizim için çok önemli. Sübvansiyeye edeceksiniz. Çünkü başka çareniz yoktur. Fiyat beyenmediniz, doğru. Buna rağmen o piyasadan çekilmemeniz, hayvancıyı mağdur etmemeniz, devleti o ihracat potansiyelinden mahrum etmemeniz gerekirdi. Sübvansiyeye devreye girecektiniz iki sene, üç sene. beş sene neden maliyetleriniz yüksek hesabını yapacaktınız. Girdileri ucuzlatarak, meraları çoğaltarak belki, olanakları fazlalaştırarak bu sefer maliyeti veya üretimi daha da artırarak, teşvik ederek maliyetleri düşürme yönü ile fiyatta bir rekabet etme yolunu bulacaktınız.

Yani devlet olmak budur. Yani bunların hepsini hayvancı kendi yapacaksa, bunların hepsini otelci kendi düşünecekse devlete ne lüzum var o zaman. Devlet bu esastan hareketle bunları planlaması ve gerçekleştirmesi gereken bir müessesedir. Sübvansiyeye, teşvik içinde böyle noktalarda devreye girmelidir ve bizim yine bir başka gerçekçi baza oturan ticaretimizi ihracatımızı, dış ticaretimizi önlememeliydi, öldürmemeliydi.

Aynı husus alçıda, kireçte oldu bu memlekette. Yani hep söylerim, tabii biz de eskidik artık bu Mecliste, yaşlandık. Senelerdir söylerim, 10 senedir söylüyorum. Bu dağlar hep kireç taşıdır be kardeşim. Yani madenin yok senin, maden cefherin yok senin, demir cefherin yok. Elmas bulamazsın. Ama işte Allah vergisi, işte doğanın vergisi kireç taşın şu 5 Parmak Dağların hep kireç taşı. Yani Rum da zamanında orda da hayat pahalıdır, orda da işçilik pahalıdır işte demiyelim. İşte efendim Türkiye'nin Kilis'inde, Türkiye'nin bilmem Erzincan'ında, Erzurum'unda çok ucuz işgücü var. Çok malzeme daha fazla da işte rekabet edemeyiz demeyelim. Çünkü Rum bal gibi de Türkiye'nin Kirecine de Avrupa'nın alçısına da rekabet eder ve bu malı burdan çıkarırdı. Kireci, alçıyı ihraç ederdi bunu becerirdi. Biz beceremedik, biz üstelik tesisleri de hazır bulduğumuz halde alçı kireç üretimini beceremedik. Niçin? Türkiye ile rekabet etmeyik efendim. Libya'ya yollayacaktık da Türkiye'nin fiyatı daha ucuz geldi. Aynı şekilde hayvanda olduğu gibi. Devlet olarak giresin Türkiye'nin fiyatına da bu insanlar rekabet etsin ve sübvansiyeye ettiresin. Bir edersin, iki edersin. Sübvansiyeye verirsin, teşvik verirsin. Ondan sonra oturur iyi kararına varır ve o kararında da artık bu memleket kireç alçı ihraç eder duruma gelir. Ne yaptık? O da bir ticarettir yani. Hemen sanayi giriyor işe, yerel kaynağa dayalı sanayi giriyor. Ham maddesi bitmeyecek, tükenmeyecek. Arkası gelen bir yerel sanayi geliyor.

Onun getirdiği bir dış ticaret giriyor. İhracat yapacaksın, onun karşılığında da alım gücünü devletin artıracaksın. Bunu da beceremedik. şimdi çimento. E, canım ancak bize yetiyor, işte adam makinelerini tamir ederken, ya da tesisi bakıma alırken, bu memlekette bir ay çimento yok. Çimento şey altına giriyor. Allah'ın çimentosu bu memlekette alışıldı bango altına...

TAşKENT ATASAYAN (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Tezgah altına girdi.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Tezgah altına girdi. Bir ay çimento yok. Çimento ara, bakıyor, yüzünü, gözünü beğerirse, e, bir kaç torbacık verelim yahu, var. E, fiyat? E, o daha belli değil, falan. Yani niçin belli değil anlayamadım. sende varsa, bunun fiyatı belli olması lazım. Fiyatı da belirsiz el altından, bango altından bu memlekette çimento alınıyor. Neden? Çimento üretim tesisi var. Yalan yanlış, eksik fazla, ama var. Yani yarı mamul, klinker geliyor, yarı mamuldür ama yine de torbalaması bile olsa vardır. Ondan da bir avantaj sağlamak, hatta buna göre hesabı kitabı iyi yapılırsa, ondan da ihracat yapma olanağımız var. Yani bırak buradaki çimento ihtiyacının karşılanamaması, yetmemesi Nuh Çimentodan, Sabancı'dan çimento getirmeyi...

TAşKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla) - Becerikli adamlar hep politikaya girdiği için beceremiyorlar, yapamıyorlar.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Söylüyoruz, söylüyoruz, dilimizde tüy bitti diyoruz. Hiç olmazsa...

TAşKEN T ATASAYAN (Yerinden)(Devamla) - Önemli olan müessesenin başında olup da bunları idare etmek.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Başına ne geçeceksin? Adamlar...

- 1343 -

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla) - Senin gibi becerikliiler politikaya geldi, müesseseler başsız kaldı.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Hem benim, hem senin. Senin zamanında da harup...

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla) - Ben söyleyim sen anla.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Biliyorum ben ama, o harup işini de biliyorum. Şimdi nasıl dönüyor, orda da var aynı sakatlık. O şimdi...

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla) - Eskiden nasıldı ya?

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Daha iyi idi ve yapılıyordu. Yapılır şimdi de olduğu kadar ama işte o hale geldi millet harup da toplamıyor artık. İşçi bulamıyor, gitmiyor...

ÖMER DEMİR (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Ağacını da ihraç etmek lazım.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Ağaçlar yandı canım, hepsi yakıldı. Çoğu zaten şeylerde, taa lahmacun fırınlarını yasaklayalım, ne zeytin ağacı kaldı, ne şey.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla) - Mal buldu kararını ha. Hadi acele et, işimiz var.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Tabii bitiriyorum. Bitiriyorum evet. Hiç konuşurmuyorsun bizi bu sene.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla) - Konuş tabii.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Daha yeni yeni ısınmaya başladık.

1344/...

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla) - Bırak biraz da sağlığa.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Peki.

Sayın başkan, değerli milletvekilleri; çok önemli 1-2 konuya değineyim ve gerçekten sözlerimi kısa keseceğim.

Biz bütün o milliyetçi pompalamalar, hatta şövenizme varan, çoğu zaman şövenizme varan, anavatan, yavru vatan edebiyatı arasında şu Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile Türkiye arasındaki ekonomiyi rayına oturtabildik mi? Ne gezer? Lafta en büyüğünü söylüyoruz. Bayrakları çifte çifte çekiyoruz. Tek yetmiyor, hepsi çifteli bayraklar. İşin o yanı lise öğrencilerini, dün de söyledim, asker nizamında bir örnek protokolün önünden geçirmeyi biliyoruz. O yönünü işin öğrendik. Merasim, tören maaşallah bir bayramda bir hafta yolu, sokağı kapatıyoruz. İşin bu kısmı tamam.

Peki, şu ticareti, şu Türkiye ile şu küçük memleket niye öğrenemedi? Hâlâ Türkiye bizi rakip kabul ediyor kendine göre ve tedbir alıyor. Yahu nedir şu Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin 60 milyonluk dev Türkiye'ye yapacağı zarar nedir acaba? Nedir Sabancı'nın, Eczacıbaşı'nın, ya da Vehbi Koç'un korkusu? Bunlar Türkiye'deki yetkililere anlatamadık. Ne mümkün senin bir yatırımcının Türkiye'deki o derya olanaklar karşısında rekabet edebilsin. Mümkün müdür? Mümkün değildir. Öyle ise Türkiye ile ticaret dönecekse, ki dönmesi lazım, şarttır, kaçınılmazdır, bir defa artık bu formalitelerin kesinlikle sıfırlanmış olması lazım. Yani hadi Rum bize ambargo koyuyor da Kuwait'le iyi ticaret yapamıyoruz. Hadi Rum karşı çıkıyor da, AET engelliyor da AET ile ticaretimiz, ilişkilerimiz, ekonomik ilişkilerimiz sınırlı kalıyor.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Girne) (Yerinden) -
Başarısızlığın şeyleridir bunlar.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Peki Türkiye ile olamazdı, ambargoyu koyan kim? Bu Vasilou nasıl beceriyor da şu Türkiye ile ticarete, ekonomide aramıza bu ambargoyu koyabiliyor. Biraz düşünelim ve bahsettiğim gibi hepsinde kendi kendimize ambargo koyduğumuzu bir defa kabul edelim, peşinen kabul edlim. Çünkü Türkiye ile aramızdaki ne ulaşım sorununu çözebildik, ne gümrük sorununu. Niye gümrük olsun kardeşim? Kardeşim ülke isek biz niye gümrük olsun Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile Türkiye arasında. Kim bu? Hangi Aklevel Efendim Rum beyanmez bizi şikaye edecek. İsteddiği kadar etsin. İsteddiği kadar, istediği yere gitsin ve şikayet etsin kardeşim. Ha sen bana bir yandan ambargo koyacaksın benim dünya ile olan ilişkilerimi keseceksin ben de bu faaliyetlerinden, bu politik başarılarından korkacağım ve Türkiye ile olan ilişkilerimi bile kısıtlayacağım. Nerden geliyor bu kısıtlama? Gidin efendim konuşun, temas edin ve kaldırın ve bırakın şu Kıbrıs'a, şu Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin müteşebbüsleri becerikli insanları, ticareti öğrenmiş insanları şu Türkiye'deki pazara girsin. Türkiye'deki müteşebbüsleri engellemezler, ordan çok büyük pay almaları mümkündür. Ama hiç olmazsa bir Körfez Krizi ekonomimizi darbelediğinde bir emniyet sübbabı olur. Türkiye'ye açarsın biraz, ordan rahatlırsın. Asil Nadir bunalımı olup da 3-4000 insan işsiz kalınca onu hiç olmazsa Türkiye'deki daha az karla da olsa birtakım ekonomik faaliyetlerle karşılamaya çalışırsın. Bu sorun niye çözümlenmiyor. Ne ulaşım çözümlenebildi, ne gümrükleme sorunu çözümlenebildi, ne başka ekonomik faaliyetler çözümlenebildi. Ben daha da ötesini söyleyeceğim. Yani daha da ileri gideceğim. Türkiye ile olan ticareti, ekonomiyi bile belli baza oturtamadık. Şu anda dünya süratli bir değişim içindedir. Hep izliyoruz. Bir Yugoslavya parçalanıyor, bir Sovyetler Birliği İmparatorluğu çökmüştür. Artık onu Gorbaçov değil Busch dahi bütün tayfaları ile uğraşsa kurtaramaz.

mümkün değil. Ömrünü biraz uzatırsınız ama Sovyetler Birliğindeki çözülme sürecini durdurma olası değildir Ayrılacaktır ve onlar egemen devletler halinde işte kimisi birbiri ile ilişkiler kuracaktır. Bir kısmı doğrudan doğruya Avrupa Topluluğuna entekre olacaktır. Peki bizim de bu imkandan yararlanmak için yapacağımız bazı girişimler yok mu? Var. Efendim Nahcivan'ı tanımışız, Azerbeycan'ı tanımış , o da bizi tanımış. Peki ilişkimiz ne? Hakikaten üzerinde gazetelerin demeç vermekten öteye ilişkimiz ne? Ben soruyorum Nahcivan'a şey koyduk tırlara yardım yolladık. Güzel. Daha da varsa olanağımız, daha da yollayalım. Bırakın yardımını. Bir ticaret adamları heyeti, bir basın heyeti ve devletin ekonomisinden, ticaretinden, sanayisinden sorumlu yetkililerinden oluşan heyeti oluşturup da niye yollamıyorsunuz şu Nahcivan'a? Engelleyen mi var? Vasilou ambargo mu koydu? Ben inanmıyorum. Ben zannediyorum gitsek Nahcivan'a rahatlıkla girebiliriz. Niye gitmiyorsunuz? İşte size bir Pazar Bir miktar insan var orda, hem de kardeş kabul ettiğimiz hem de bizi kendilerini tanıdığımız zaman da tanımaya amade. Şu anda da tanıdığını söyleyen bir yer. Bizim ticareti geliştirmeye çalışın. Yani orda da önceliği Vasilou'ya mı vereceksiniz. Bekleyeceğiz, gitti, girdi Azerbaycan'a Vasilou biz de gidelim İslam ülkelerinde olduğu gibi istim arkasından gelsin İslam ülkeleri biz böyle kaybettik. İslam Ülkelerine biz çok daha yakındık. Ama bu yakınlığın raconunu yerine getirmedi. İlişkileri ona göre kurmadık. O ilişkileri zamanında İslam Ülkeleri ile daha ciddi baza Pan-Türkis-Pan-İslamist Akımların dışında akılcı, gerçekçi, ekonomik ve siyasal ilişkiler bazına oturtmuş olsaydık, Vasilou'nun, Mitsotakis'in İslam Ülkeleri nezdindeki başarısı pek tabii ki çok daha az olacaktı. Biz kendi elimizle onları ittik oralara.

Şimdi de çıkarmaya, zemin kazanmaya, avantaj kazanmaya çalışıyoruz İslam ülkeleri nezdinde. Olmaz mı? Olur. Olmalıdır da. Olacaktır da, ama eğer çalışabilirsek. Şimdiye kadar doğru dürüst çalışmadık. Hiç olmazsa işte en azından bu alınan karardan sonra ilişkilerimizi...

ÇALIŞMA VE SAĞLIK BAKANI ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden)-
Güzel değil mi bu karar?

ERGÜN VEHBİ (devamla) - Çok güzel, fevkalade güzel bir karar. Yeterli değil. Ama iyi bir karar. Bu karar çerçevesinde derhal insiyatifi biz ele alalım diyorum ben. Bunu anlatmaya çalışıyorum. Beklemeyelim bu karar çerçevesinde Lübnan, bu karar çerçevesinde Kuvait, bu karar çerçevesinde Suudi Arabistan, Fas insiyatif kullansın da ilişkiler artsın. Biz insiyatifi kendi elimize alalım ve biz artırmaya çalışalım. Aynı şeyi söylüyorum Türkistan için, aynı şeyi söylüyorum Azerbaycan için. Niye hâlâ bir girişimimiz yok? Yoksa biz mi bilmiyoruz? Girişim yapıldı da bir yerde engellendi mi? Gidin efendim. Hükümet de gitsin. Korkmayın. Bizi Rum-Yunan ikilisi öyle bir propaganda çemberine aldı ki, gölgesinden korkar hale geldik. Kıralım bu çemberi, yıkalım, çıkalım. Efendim, diyeceklermiş ki, gerici bak bunlar, Türkeşçi bunlar Turancı, Orta Asya'ya gitti. Bırakın efendim onlar geçti. Onlar Osmanlı imparatorluğunun çöküşüne bahane arayan Avrupalılar tarafından önümüze konmuş olan tahditlerdi.

İSKAN BAKANI HASAN YUMUK (Lefkoşa)(Yerinden) -
Duygularımıza tecavüz oluyor.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Gayet doğaldı onlar, o zaman söylenenler doğaldı . Ama şimdi bu insanlarla biz akılcı bazda, hayalci bazda değil, gidelim alalım, efendim yeniden dönelim, Ergenekon'a, Orta Asya'ya hayali ile değil, ticaret yapmak için, ekonomik ilişkiler kurmak için, limonumuzu satmak için, belki onlardan ucuz emtia mal almak için, bu ilişkileri kurmak için gidelim. Bunu alalım ele, bunu oturalım planlayalım. Demek ki üç konuya değindim.

İşte kendi bahçemizi süpürmek. Kendi dükkanımızın önünü temizlemek mecburiyetindeyiz. İki; Türkiye ile ekonomik ve ticari ilişkileri en ileri boyuta getirmek mecburiyetindediniz beyler. Bunun mazareti olmaz. Bunun öyle ambargo lafları, bunun dünya üzerindeki politik etkileri lafları ile ört bas edilecek bir durumu yoktur. Bu tamamen karşılıklı beceriksizlik veya bir tarafın bazı yetkililerinin kötü niyeti. Bunun üzerine başka birşey söylemek mümkün değil.

Üçüncüsü; işte bir Azerbaycan'la, bir Nahcivan'la, bir Türkmenistan'la, eğer mümkünse daha da ileri bir Kazakistan'la şu küçük Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin daha şimdiden başkalarının girmesini beklemeden temas kurmak, ilişki kurmak ve ekonomisini oralara uzatmak mecburiyetindedir.

Sayın başkan, değerli milletvekilleri; son olarak bizim anlayışımız olan serbest piyasa modelini söyleyip sözlerimi bitirmek istiyorum. Serbest piyasa modeli bizim Anayasamız eğer esas alınırsa, sosyal devleti öngören bu Anayasaya göre oluşturulmalıdır. Bizde kamu iktisadi teşebbüsleri vardır. Belli oranda da olsa, vardır. Hepsini bir anda kapatmak mümkün değildir. Aslında verimsiz olanlarını serbest piyasa modeli içinde sınamak ve değiştirmek zorundasınız. Hiçbir kamu kuruluşu ve hiçbir kamu kuruluşunun yöneticileri bu memleketin kaynaklarını tüketmek hakkına sahip değildir.

Anında, zamanında kamu kuruluşlarına müdahaleye mecbursunuz. Ama kapatmak olası değildir. Bir yerleşmiş ETİ'yi, Sanayi Holding'i ve Cypfruvex'i kapatmak mümkün değil. Kooperatifciliği ise tam tersine geliştirmek zorundasınız. Kooperatifcilik bir nevi bu serbest piyasa modeli içinde tanzim rolü oynayan kuruluşlardır. Ve kooperatifciliği öldürmek yerine geliştirmek mecburiyetiniz vardır. Serbest piyasa modeline aykırı değildir. Dünyanın her yerinde vardır. Hollanda'da vardır, İngiltere'de vardır hatta Amerika'da vardır kooperatifcilik. Piyasada temel oluşturmasa bile, Amerika'da bile vardır. Bu nedenle serbest piyasa modelini bu memlekette üç baza oturtmak mecburiyeti var. Bir kamu iktisadi teşebbüsleri, iki kooperatifcilik, üç Özel Sektör. Bu üçlü bir arada serbestce piyasada mallarını fiyatını oluşturacak ve rekabet içinde geliştirmeyi öğrenecektir. Bunu yapabildiğiniz takdirde ekonomimizi daha sağlıklı baza oturtma olanağına da sahip olacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerimi bitiriyorum. Dinlediğiniz için saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Ergün Vehbi. Buyurun Sayın Bakan.

TİCARET VE SANAYİ BAKANI ATAY AHMET RAŞİT -

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; değerli milletvekillerine bu kürsüden bakanlığımızla ilgili yaptıkları eleştiri ve önerilerden dolayı öncelikle teşekkür etmek isterim. Ancak kanımca ülke ekonomisi özellikle ticaret ve sanayi sektörleri üzerinde değerlendirme yaparken- bun ülke ekonomimizin genelinin çerçevesi ve şaplonunu belirleyerek. Ve bu çerçeve içerisinde değerlendirmek ve ona göre sağlıklı ve yapıcı sonuçlara ulaştırmak daha rasyonel ve daha akılcı olur düşüncesindeyim. Bu nedenle Sanayi sektörümüzden başlamak üzere kısaca belli noktaları vurgulamak istiyorum.

Sanayi üretimimiz, ve sanayi sektörümüz kendine özgü bir üretim ve planlama yapısına haiz bir sektördür. Şöyle ki; sanayi sektöründe iletim ve üretimdeki birimin maliyetleri her halukarda başa baş noktası dediğimiz Break-even'a ulaşabilecek bir düzeye gelmesi gerekmektedir ki sözkonusu işletme rantabil olsun. Bu noktada ülke pazarının büyük bir dezavantaj ve darboğaz olduğunu kimse inkar edemez.

Dolayısıyla sanayi sektörümüzde belirgin temel darboğazlardan birisi olarak, pazar sorunu ortaya çıkmaktadır. Pazar sorunu iç tüketimle çözümlenmediği için de muhakkak dış pazarlara yönelme ve bu pazarlarda mümkünse bu başa baş noktasına Break-even noktasına ulaşmak gerekmektedir.

Bu noktadan hareketle dış ticaret ilişkileri içerisinde olduğumuz Anavatan Türkiye ve üçüncü ülkelerde dış pazar olanakları arandığı zaman, karşımıza iki darboğaz olarak da mukayeseli avantajlar, mukayeseli maliyetler sorunu gündeme gelmektedir. Yani ülkemizde üretilen bir

malı dış ülkede veya üçüncü ülkelerde rekabet edebilirliği sözkonusu oluyor. Bu açıdan sanırım bizi bir sıçrama tahtası ve bir pazar alabileceğimiz, ilk düşünebileceğimiz ülke Türkiye'dir. Türkiye'nin bu hafta içerisinde gündemde olan ve EFTA ülkeleri diye tabir edilen ülkelerle imzalanan karşılıklı ticari anlaşmaları ve özel muafiyetler sağlayan gümrük duvarlarını kaldıran anlaşmalar sözkonusudur. Bunlar GSP, General System of Preference tabir edilen ve karşılıklı ülkeye ihracatta gümrük duvarları açısından bir avantaj sağlayan bir sistemdir. Sanırım Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetini de son iki yıldan beri uygulanmakta olan sıfır gümrük fonlarındaki yetersizliğin getirdiği darboğazları bu yeni GSP dediğimiz sistemle ki EFTA ülkelerine bunu Türkiye uygulamaya başlamıştır. Veya her halükarda ivedi olarak 1988 yılı öncesi sisteme dönülerek, yani bu para ödemesinden fazla mansup sisteme dönülerek bu dar boğazdan çıkmamız mümkündür. Sanayi sektöründe karşılaştığımız bir ikinci önemli sorunumuz ulaşım ve ulaşım maliyetleridir.

Bugün anavatan Türkiye'nin Türkiye Deniz Yolları Kuruluşu yıllardır bu ülkenin, bu adanın etrafından kenarından geçerek Kuzey Afrika'ya, Batı Afrika'ya Körfez ülkelerine ticari gemilerle sefer yapmaktadır. Temennimiz kısa bir dönemde Mağusa limanının da bu link seferlerinin içerisine alınarak özellikle ülkemizdeki süt ürünleri gibi ayakkabı iş kolu gibi ve bir kısım tekstil ürünlerimize bu üçüncü ülkelerde varolduğuna inandığımız pazar imkanlarının da bu sorun olarak görünen ulaşım darboğazını ortadan kaldıracağımızdır.

SALİH COŞAR (Lefkoşa)(Yerinden) - Sayın bakan yani neler yapılabileceğini söylüyorsunuz bize.

ATAY A. RAŞİT (Devamla) - Sanayimizin darboğazdan çıkması için yapılması gereken ve yapılmasını hedeflediğimiz hususları belirliyor.

SALİH COŞAR (Yerinden)(Devamla) - Ha planladığınız. Şimdi oldu.

ATAY A. RAŞİT (Devamla) - Sanayi sektörümüzde bir diğer üçüncü darboğazı finansman sorunları, finansman maliyetlerindeki sorunlardır. Bu sorunların kendi kısıtlı dar bütçe imkanlarımızla gidermeye gayret edeceğimize rağmen ki bu noktada geçtiğimiz dönemde bir kaç ay öncesine kadar Türkiye'den sağlanan kaynaklarla re-eskont kredisi ile ve sanayicilere rağmen işletme kredileri ile cari piyasa faiz hadlerinin 17-18 puan altın da kredi imkanları sağlanmıştır., Ancak bunların daha ileriye götürülebilmesi, Türkiye ile istişareler sonucu sanırım yakın bir gelecekte Türkiye sanayi Kalkınma Bankası ile Eksim Bank gibi kuruluşları da devreye sokarak gerekirse Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ekonomisini Türkiye'deki kalkınmada öncelikli yöreler kapsamı içerisinde, şemsiyesi altına çekerek bu noktada bir entegrasyona gitmemiz kaçınılmazdır.

Şimdi bizim kıt bütçe imkânlarımızla üçüncü ülkelere ve Türkiye deki finansman rekabet imkânlarına göre bu dar boğazı kendi başımıza geçmemiz olanaksızdır. Bir rakam vermek gerekirse geçtiğimiz yıllar içerisinde 91 yılı Haziran ayına kadar 10 aylık bir dönemde Türkiye Cumhuriyeti Devleti kalkınma öncelikli yöre, bölge olarak tespit edildi, Güney Doğu Anadolu Bölgesine 7 trilyon sanayi teşvik kredisi sağladığını biliyoruz, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti konusunu da bu şemsiye altına almamız halinde sanırım sanayi sektörümüzdeki finansman dar boğazımızı büyük ölçüde geçme imkânımız olacak.

Konularla ilgili olarak Sayın Ergün Vehbi temas etti, Acentelik Yasası, Yasa Taslağımız hazırlanmış durumdadır, uygulanmaya konması için gündemdedir, bu konuda ilgili yasal ve hukuki odaklarını, kurumlarını da onlardan da bilgi alarak kısa zamanda Acentelik Yasasının devreye gireceğini ümit ediyoruz. Etiket veya trade made diye tabir ettiğimiz konularda ise bunlar da bakanlığımıza bağlı Şirketler Mukayyitliğine herhangi bir markanın tescil ettirilmesi halinde ondan sonra bizim açımızdan devlet bu markaların belli firmalar tarafından ülkede üretilmesini ve yapılması sözkonusudur. Bunun dışındaki uygulamalarda bu konuyu irdelenecek olan, bu konuyu çözümleyecek olan hukuk mahkemeleridir, bu tamamen bu tür ihtilaflar mahkemelerinde, yasal organlarda görüşmektedir. Bavul ticaretinde ülkemizde son bir yıldır bir gerileme olduğu doğrudur, bu hemen hemen yarı yarıya düşmüştür bavul ticareti rakamlarımız, Ticari ilişkilerimizde. Geçmiş yıllarda 50, 60 milyon dolar civarında görülen bu ticaretimiz, bu yıl 25, 30 milyon dolarda kalması sözkonusudur. Ancak bunu da Türkiye Cumhuriyeti Devletinin yine İran, Soviyetler Birliği ile sınır ve kıyı ticaret anlaşmaları doğrultusunda o çerçevede değerlendirip bu

bu ticaretimizi de belli bir düzeyde götürmemiz mümkün kılınmaktadır.

Bakanlığımıza bağlı kamu iktisadi teşebbüsleri ile ilgili olarak bu teşebbüslerimiz içerisinde Sanayi Holding geçen yıl bu zamanlarda bir, iki milyar zarar eder durumda iken, arada yönetim kurulu ve ilgili sendika ile de işbirliği yaparak alınan tedbirler sonucu bugün 1991 yılını bir buçuk milyar kârla kapatmak aşamasına gelmiştir. Bunu kıvançla söyleyebiliriz. Sanayi Holding de ki esas önümüzdeki yıllarda karşılaştığımız sorunlar teknolojik gelişmeye uygun olarak muhtelif makine ve araç yenileme noktasındadır ki bu da üretimi büyük ölçüde ve üretim maliyetlerini etkileyen bir faktördür.

ETİ kuruluşumuz ülkemizin geçmiş yıllarda yaşadığı krizden bir ticaret sektöründe olan bir kuruluşumuz olarak o da bir noktada etkilenmiş bulunmaktadır.

Ancak ETİ'de de alınacak ve almayı plânladığımız yeni tasarımlarla ve tedbirlerle sağlanacak daha uygun finansman imkânlarıyla bu kuruluşumuzun da devletin piyasadaki bir istikrar unsuru olarak devam etmesine gayret gösterilecektir.

İSMET KOTAK (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Yani kooperatif yapsa Sayın Bakan bu hizmeti de bu ETİ'den tasarruf etsek olmaz mı? Özür dilerim yani.

ATAY AHMET RAŞİT (Devamla) - Aslında ETİ'yle kooperatifin bazı noktalarda, bazı iş bölümlerinde, gıda gibi bir mükerrerlik olduğu doğrudur. Mesela gıda sektörüne her ikisi de yapmaktadır.

İSMET KOTAK (Yerinden) (Devamla) - Artık toptancı çoğaldı yani bu memlekette.

ATAY AHMET RAŞİT (Devamla) - Dolayısıyla bunlar arasında bir mükerrerliği önlemek lâzım. Bu doğrultuda da çalışmalarımız var. Muhtemelen kooperatifle ETİ'nin gıda iş kollarını birleştireceğiz. Bu şekilde de kaynak ısrafını bir ölçüde önlemiş olacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamın bu noktasında son günlerin güncel konusu ülkemizde uygulamaya başladığımız bu yaş meyve ve sebze piyasası olayına çok kısa olarak değinmek istiyorum.

Bu ülkede bildiğiniz gibi bir açık dış ticaret rejimi uygulanmaktadır. Yani bu ülkeye yapılan ithalatta hiç bir kısıtlama veya kota sözkonusu değildir. Ve yerli ürünlerde, sanayi ürünlerinde bu noktada gümrük duvarlarıyla

gerekli korumayı almaktadırlar. Ancak bütün bu çerçeve içerisinde maalesef yaş meyve- sebze buna bir istisna teşkil etmektedir. Çünkü yaş sebze ve meyveye ön müsaade mekanizmasının süratle gelişmemesinin bir üretim plânının yetersizliği bu noktada arz ve talep dengelerinin oluşmasına ve makul fiyatların ortaya çıkmasına engel teşkil etmektedir. Üretici, toptancı, parakenteci ve tüketici halkası içerisinde devletin tüzüklerle kendisine verdiği yetkiler içerisinde toptancı halkasından olaya girerek fiyatları kontrol etmeye, zaptu rapta almaya karar verdik. Ancak belli bir dönem sonra söylediğim mekanizmalar iyi çalıştırıldığı takdirde ve arz ve talep dengesi diğer ürünlerde olduğu gibi sağlıklı bir şekilde teşekkül edecek noktaya geldikten sonra Bakanlığın bu uygulamaya devam etmesine gerek kalmayabilir. Yani amacımız diğer tüm ürünlerde olduğu gibi yaş meyve ve sebzede de arz ve talep dengesiyle fiyatların oluşması olmasına rağmen birtakım dar boğazlardan dolayı oluşamayan bu arz-talep dengesi bu safhada toptancı fiyatlarına müdahale ederek tüketici menfaatlerini de gözönünde bulundurarak bu sektördeki normal üstü fahiş kârları belli dönemlerde önlemektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Organize Sanayi Bölgeleri ile ilgili olarak Bakanlığımızda geçmiş yıllarda olduğu gibi, bundan böyle de çalışmalar devam etmektedir. Bu Organize Sanayi Bölgelerimizdeki alt yapı yatırımları süratle tamamlanmaya çalışılmakta yine bunlar bütçe ve olanaklar çerçevesinde olmaktadır. Lefkoşa Organize Sanayi Bölgesindeki yatırımlarımız hemen hemen tamamlanmış durumdadır. Magosa ve Girne'dekiler de bu 92 Bütçesi içerisinde tamamlanacağını ümit ediyoruz. Sanayi bölgelerimizdeki yatırım türlerine ve yapılan yatırımlara büyük bir titizlik göstererek bir denemeden geçiriyoruz.

Bunlar mutlaka sanayi amacına yönelik olarak gerçekleşecek yatırımlara izin veriyoruz. Bu noktada da Bakanlığa yapılan eleştiriler bence haksızdır, çünkü yapılan tahsislerden sonra muhakkak ilgili yatırımcılardan proje istenmektedir ve bu projeler sanayi amaçlı olmadığı sürece de onaylanmamaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çarşı murakabemizle ilgili olarak kısa bir bilgi vermek istiyorum. 91 yılı içerisinde 1 Ocak tarihinden Ekim sonu itibarı ile piyasadan süresiz almış ve bozuk emtia olan takriben 400,000,000 tutarında emtia toplanmıştır. Bu muhtemelen yıl sonuna kadar yarım milyarı bulacaktır. Bu sanırım yine kısıtlı imkânların personel ve araç-gereç yetersizliğine rağmen bu bölümün başarı ile yürüttüğü bir olaydır. Aldığım notlar itibarı ile benden önce konuşmacılar hemen hemen değindiği noktalar bunlar gibi görülüyor.

Bir de son olarak piyasadaki arz-talep dengesizliğinin yarattığı fahiş kârlara Bakanlığımız kadar Vergi Dairesinin de müdahale ederek bu fahiş kârlara vergilendirme yolu ile önlenmesi gerektiğine inanmaktayız biz de paylaşıyoruz bunu. İki bakanlık arasında da yapılacak işbirliği ile bu tür arz-talep dengesinin dışında ve onların yarattığı anomallerden oluşan fahiş kârlara da önlem alınabilecektir. Bunun dışında ülkemizdeki serbest piyasa ekonomi felsefesi içerisinde bütün yapabileceğimiz bu arz-talep dengesini oluşturacak bölgeleri en sağlıklı bir şekilde uygulamak, bu ülkemizdeki üretimi dış rekabete belli bir noktaya kadar açmak gerekirse, ithalatı

- 1358 -

teşvik etmek ve arz-talep dengesinin getireceği rekabet içerisinde fiyat politikalarını artırarak, fahiş fiyatlandırmaları önlemek, bir noktadan sonra da devletin kamu iktisadi teşebbüsleri faaliyeti ile ilgili sektörlerde bir istikrar unsuru olarak yerini alabilir. Bu fiyatlandırma politikaları tüketici yönüne ve tüketici menfaatine değerlendirebilmektir.

Söyleyeceklerim bundan ibarettir, bendi dinlediğiniz için teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Nisabımız var mıdır?

SESLER - Var, var.

BAŞKAN - Sayın efendim lütfen.

1359/...

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; nisap tamamlanmıştır.

Sayın milletvekilleri; Ticaret ve Sanayi Bakanlığı Bütçesi üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. Şimdi bu Bütçeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

AHMET SEVİNÇ (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Takdim etsin de ondan sonra Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; şimdi program 11 Çalışma ve Sağlık Bakanlığı Bütçesini görüşeceğiz. Ödenekleri okuyun.

KÂTİP - 11: Çalışma ve Sağlık Bakanlığı
Alt Program 01-03: Yönetim Hizmetleri. Personel Giderleri: 350,954,000. Cari Giderler: 198,000,000. Yatırımlar: 4,490,000,000. Transferler: 6,591,000,000. Alt program Toplamı: 11,629,954,000

Alt Program 04: Yataklı Tedavi Kurumları Dairesi.
Personel Giderleri: 38,261,082,000. Cari Giderler: 6,295,925,000. Yatırımlar: 300,000,000. Transferler Yok. Alt Program toplamı: 44,857,007,000

Alt Program 05: Devlet Laboratuvarı Dairesi.
Personel Giderleri: 1,203,709,000. Cari Giderler: 1,101,000,000. Yatırım yok. Transfer yok. Alt Program Toplamı: 2,304,709,000.

Alt Program 06 - 17: Sosyal Hizmetler Dairesi.
Personel Giderleri: 3,965,647,000. Cari Giderler: 66,811,000. Yatırım yok. Transferler: 55,988,500,000. Alt Program toplamı: 60,020,958,000.

- 1360 -

Alt Program 18: Çocuk Yuvaları. Personel Giderleri: Yok. Cari Giderler: 149,368,000. Yatırım yok. Transferler: 32,400,000. Alt Program Toplamı: 181,768,000.

Alt Program 19: Lefkoşa Kızlar Yurdu. Personel giderleri yok. Cari Giderler: 80,338,000. Yatırımlar yok. Transferler: 24,000,000. Alt Program Toplamı: 104,338,000.

Alt Program 20: Girne Erkek Çocuk Yurdu. Personel Giderleri yok. Cari Giderler: 78,688,000. Yatırımlar yok. Transferler: 24,000,000. Alt Program Toplamı: 102,688,000

Alt Program 21: İlâç ve Eczacılık Dairesi. Personel Giderleri: 1,009,813,000. Cari Giderler: 10,633,000,000. Yatırımlar yok. Transferler yok. Alt Program Toplamı 11,642,813,000.

Alt Program 22: Temel Sağlık Hizmetleri Dairesi. personel Giderleri: 13,045,666,000. Cari Giderler: 575,000,000. Yatırımlar yok. Transferler yok. Alt Program Toplamı:13,620,666,000

Alt Program 23: Çalışma Dairesi. Personel Giderleri: 1,108,045,000. Cari Giderler: 97,261,000. Yatırımlar yok. Transferler yok. Alt Program Toplamı: 1,205,306,000

Alt Program 24: Sosyal Sigortalar Dairesi. Personel Giderleri yok. Cari Giderler Yok. Yatırımlar yok. Transferler yok. Alt Program Toplamı: Kadro ve Araçlar. Program Toplamı: 145,670,207,000

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; şimdi konuşmak isteyenlere söz vereceğim. Zannederseniz Sayın Bakan ilk sözü almak istiyor. Buyurun Sayın Bakan.

1361/...

ÇALIŞMA VE SAĞLIK BAKANI ERTOĞRUL HASİPOĞLU -
Sayın Başkan, sayın milletvekilleri;..

İSMET KOTAK (Gazi Mağusa) (Yerinden) - 15 dakika.

ERTOĞRUL HASİPOĞLU (Devamla) - Kaç? Biraz aşarsa?

İSMET KOTAK (Yerinden) (Devamla) - Öyle dediniz. 14.30'da devam edersiniz.

ERTOĞRUL HASİPOĞLU (Devamla) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri;....

İSMET KOTAK (Yerinden) (Devamla) - Bize öyle yaparlar da onun için söylüyorum.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Girne) (Yerinden) - Şimdi bu sistem yanlıştır. Milletvekili konuşacak sen , sizin yaptıklarınızı beyni bomboş olarak uyarırsın, yekten siz söylersiniz benim kafamda olan değişik, olmaz. Bir yere gidemen bunun içerisinde milletvekili. Bu sizin yanlıştır. Sen iptida milletvekili tenkitler yapılacak sen son bunları söyleyen de...

ERTOĞRUL HASİPOĞLU (Devamla) - Yine tenkitleri ondan sonra cevaplarız Sayın Hacıahmetoğlu.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Benim değil, sen en başarılı arkadaşımız.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla) - Sağol.

92 yılı yani Bütçemizin görüşülmesine başlandığı şu sırada siz saygıdeğer milletvekillerinin görüş ve önerilerini söylemelerine yardımcı olmak bakımından biz bu konuşmayı yapmak istedik. Hükümetimizin öngördüğü sağlık politikası yurttaşlarımıza sağlık hizmetlerini en etkin şekilde ve eşit olarak götürmek, ülke çapında yaygınlaştırmak, özetle sağlıklı bir toplum yaratmaktır. Kuzey Kıbrıs'ta bizim temel amacımız ve hedefimiz halkımıza çağdaş tıp hizmetlerine uygun, yeterli, dengeli, eşit ve yaygın bir sağlık hizmetini götürmektir. Bugün dünyada yatılı tedavinin daha masraflı, işgücü kaybına sebep olabileceği cihette koruyucu tababette büyük önem verilmektedir ve bütün dünya bu yöne doğru gitmektedir. Bizde yeni kurduğumuz Temel Sağlık Hizmetleri Müdürlüğüyle vasıtası ile koruyucu tebabete önem verdik, özellikle bu konuda büyük adımlar yaptık. Şimdi bu Temel Sağlık Dairesi Müdürlüğümüzün faaliyetleri hakkında kısaca özet bilgi vermek istiyorum.

Temel sağlık hizmetlerimize bağlı üç kentsel poli kliniğimiz var. 12 sağlık ocağımız var ve bunların hizmet verdiği 72 köyümüz var. Müracaat eden her muhtarlıkla sağlık ocağı tesis ettiğiniz takdirde, taşımalarını yapıp oralara da hizmet götürmeye özellikle büyük gayret sarffettik ve devam ediyoruz. Müracaat eden her köyü şimdiye kadar hiç çevirmedik.

Bulaşıcı hastalıklarla mücadelede, biliyorsunuz dünyada Kuzey Kıbrıs'ın sıtma eradikasyonunda birinciliği vardır ve bunu ilk başaran ülke Kıbrıs'tır, buna devam edilmiştir.

Bizde de Mart ve Ekim aylarında 138 işçi ve 17 tane sıhhiye müffettişimiz de bu tarihler arasında sıkı bir kontrol yapmakta ve sıtma eradikasyonu programı devam etmektedir. Kampanya müddetince yapılan çalışmaların bir dökümünü vermek istiyorum. Kontrol edilen ve ilâçlanan sivrisinek zühre ünitesi 27,315 ergin mücadelesi için kontrol edilen ve ilâçlanan ağıl ve evler 25,600, böcek mücadelesi için ilâçlanan çeşitli ikâmetgahlar 87,000, sanitasyon ve sıtma çalışmaları için köylere yapılan ziyaretler ve ilaçlama 1825. Aşı alışmaları, biliyorsunuz her yıl okullardan başlamak üzere aşı çalışmalarımız devam ediyor, bunu yapıyoruz. Ekim'de başlıyoruz, Aralık sonu bitiyor, önümüzdeki günlerde aşı kampanyası bitecektir. Bu arada kampanyanın dışında sağlık ocaklarımızda olsun, hastahanelerimizde olsun aşı hizmetleri muntazaman devam ediyor.

Çevre sağlık hizmetlerimiz de şöyle; 1991 yılı içerisinde sıhhiye müffettişleri ve sıhhiye işleri tarafından yürütülen çalışmalarda 22,490 kez ev, 501 kez otel ve umumi bina, 1923 kez restoran, 4341 kez bakkaliye, 545 kez inek ahır, 100 kez fabrika, 54 kez ekmek fırını, 280 kez pastahane, 350 kez kahvehane teftişi yapılmıştır. Okulların açılması ile beraber 323 okul ziyareti yapılmış ve sağlık ve sanitasyon kontrolü yapılarak eksik ve bozuk olanlar ilgililere duyurulmuştur, Eğitim Bakanlığına bildirilmiştir. Yapılan köy ziyaretlerinde 545 ikâmetgah sahibine ihtar verilmiş, 361 kişi hakkında yasal kovuşturma açılmış, 462 sıhi şikâyet yerinde incelenmiş ve gerekli önlemler alınması için uyarılarda bulunulmuştur. Uyarılar doğrultusunda hareket etmeyenler yasal kovuşturma için kaymakamlığa sevk edilmişlerdir. 1991 yılında kırsal bölgelerde 357 inşaat izni onaylanmıştır.

Bu yıl ilk kez kırsal bölgelerdeki ikametgâh, dükkân ve ağıllara sıhhi teftiş kartı uygulanmasına başlanmıştır. Hatırlarsanız eskiden İngiliz zamanında vardı. Şimdi onları tekrar başlattık, evlere koyuyoruz. Bu denetim açısından bizim için önemli. Sıhhiye müfettişleri teftiş etti mi, etmedi mi, kontrol bakımından önemlidir. Onun için bu uygulamayı bu yıl ilk defa geçtik. Gıda kontrolleri 1 Aralık 90 tarihinden bugüne kadar KKTC'ye giren, KKTC'de imal edilen gıda maddelerinden 3085 örnek alınmış ve bunların tahlilleri yaptırılmıştır. Yasaya uygun olmayanlar da imha edilmiştir. Belediye hudutları dahilindeki gıdayla uğraşan restoran, bakkal, fırın vesaire gibi yerlerin kontrolünü sıhhiye belediye ve Çevre Dairesi ile müştereken oluşturulan ekiplerce kontrol edilmiş, buralarda da yasal işlem yapılmıştır.

Bu yıl yine ilk kez kırsal bölgelerde gıda maddesi satan veya imal eden işyerlerinde çalışan kişilere sağlık kartı verme uygulamasına geçtik. Resimli kartlar bastırdık. Bunu, bu kartı alan gıdayla uğraşan herkes her altı ayda bir gidip sağlık ocaklarında veya hastanelerde sağlık muayenesi olmak mecburiyetindedir. Aksi takdirde o iş yerinde çalışma izni kendilerine verilmeyecektir. Ve verilmemektedir.

Sağlık eğitimi bizim en fazla üzerinde durduğumuz konulardan bir tanesidir ve bunun da çok yararlı olduğuna inanıyoruz. Müdürlüğümüze bağlı ilk yardım ekipleri, Polis Okulu, Sivil Savunma Teşkilâtı, Güvenlik Kuvvetlerine bağlı birimlerde ilk yardım eğitimlerine başladı. Biz bunu önce kendi evimizin önünü süpürerek başladık. Kendi birimlerimizde çalışan ambulans şoförü, kapıcı gibi, odacı gibi personelin ilk yardım eğitimlerini yaptık. Ve bunlara birer sertifika verdik. Bu hizmeti giderek yaygınlaştırdık, polise güvenlik kuvvetleri çalışanlarına teşmil ettirdik ve onlara da, sivil

savunmada çalışanlara da teşmil ettirdik ve onlara da birer belge verdik. Burdan şimdi yapmak istediğimiz lise son sınıf öğrencileri ile Öğretmen Koleji öğrencilerine de bu eğitimi vermek. Çünkü biz inanıyoruz ki ilk müdahale çok önemli. Onun için biz bu yardımı yapmak istiyorum. Köylerde, her köyde doktor olmayabilir ama her köyde öğretmen vardır. Bir kaza anında ilk, en hızlı oraya yetişen polistir. Onun için bu gibi elemanları yetiştirirsek inanıyoruz ki ilk yardımın ilk anda yapılması ve hastaneye iletimde büyük yararı olacaktır.

Buna ilaveten muhtelif zamanlarda sağlık birimleri 244 kez ilkokulları ziyaret ederek bulaşıcı hastalıklara karşı çocukların nasıl korunacağı ve sağlık konularında konferanslar verilmiştir.

1 Aralık Dünya AIDS günü dolayısıyla tüm Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti sathında orta dereceli okulların son sınıf öğrencilerine AIDS konusunda bilinmesi gerekenler hakkında konferanslar düzenlenmiştir. Buna ilaveten halkımızı bilinçlendirmek için halka açık olarak AIDS konulu panel düzenlenmiştir. Resmi ve özel kuruluşlarda görev yapan sağlık çalışanlarının da hizmet verirken kendilerini AIDS'e karşı nasıl koruyacaklarını belirten broşürler verdik. Bu broşürler İngilizce ve Türkçe olarak bütün ilgili yerlere dağıtılmıştır.

Bir doktor başkanlığında kurulan sağlık ekibi tüm özel klinikleri ziyaret ederek bulaşıcı hastalıklar hakkında onların bildirimini hakkında uyarılmıştır. ve en önemli hizmetlerden bir tanesi de BRT ve Müdürlüğümüz işbirliği çerçevesinde haftada iki gün halkımıza sağlık konularında eğitim verilmekte, radyodan konuşma yapılmakta, on beş günde bir de televizyonda program düzenlenmekte ve birtakım spotlar

hazırlanmıştır. Haberlerden önce veyahut da bazı yayınlardan önce bu spotlar televizyonda gösterilmektedir.

Havaalanları ve limanlardaki karantina çalışmaları devam etmiştir.

İçme suları kontrol edilmiştir büyük ölçüde.

Bulaşıcı hastalık ihbarları konusunda da bu Müdürlüğümüz çok başarılı hizmetler vermiştir. 1 Ocak 91 tarihinden bugüne kadar dört tifo vakası tespit edilmişti ki geçen yıl on altıydı bu. Yetmiş bir gıda zehirlenmesi, kırk sarılık, enfeksiyon hepatit vakası tespit edilmiş ki bu geçen yıl yetmiş altıydı. Üç shigella ve iki tifus vakası ihbarı yapılmıştır. İhbar edilen vaka sahiplerinin evleri sağlık ekiplerince ziyaret edilerek hastalık hakkında bilgi verilmiş ve nelere dikkat edilmesi hususunda eğitilerek evler ve çevreleri sıhhiye ekiplerince ilâçlanmıştır.

Kamu sağlığı dispanseri de faaliyetlerine devam etmiş, bin beş yüz hastayı muayene etmiş, yirmi yedi tane tüberküloz vakasını evinde ziyaret ederek, çevresine, ailesine, yakınları da aşılanmıştır. Tüberküloz kampanyası, aşı kampanyası devam etmektedir. O da bu ayın sonunda bitecektir.

Bundan sonraki faaliyet olarak da aşı ve tüberküloz kampanyasından sonraki faaliyetimiz göz kulak muayeneleri ilk yıl bu defa yapılıyor ve bir de gizli, şeker diyabet yönünden ve çocuklarda nefrit yönünden araştırma bakımından da ilk defa bu yıl okullar taranacaktır. İlk kez bir faaliyeti daha var bu dairemizin. Ev servisini de başlattık. İki tane trafik kazası geçirmiş ve felç olan hasta her gün evinde doktor ve hemşire nezaretinde ziyaret edilmekte, bakımı yapılmakta, tedavisi yapılmaktadır. Çünkü sekiz ay hastanede kaldı, sekiz sene daha hastanede tutmanız mümkün değil. Bize göre bu yanlış olur. Boşuna yatak işgali olur. Biz bunları personelimizi hatta hafta sonunda ek mesai ödeyerek gönderdik. Şimdi onların ailelerini eğittik. Kızkardeşini, annesini veyahut da hafta sonları da onlar bunun bakımını ve tedavisini bu kişilerin üstlenmektedir. Ve bu hizmeti daha da yaygınlaştırarak devam ettirmek düşüncesindeyiz. Yataklı tedavi kurumlarımızın faaliyetlerine gelince biliyorsunuz dört Genel Hastane, üç Dal Hastanesi, Onkoloji ve Thalassaemia Merkezi olmak üzere hizmetler verilmektedir. 1,000 yatağa ulaştık bunu şükranla ifade ediyoruz. Bunların faaliyetlerinden kısaca bahsetmek istiyorum.

1991 yılı içerisinde sağlık hizmetlerimizin en etkin bir şekilde sürdürülebilmesi için büyük çaba sarfedilmiştir. Hastanelerimizi bilgisayarlarla donatmak bakımından ihale açılmıştır. Yakında hastanelerimizi bilgisayara geçireceğiz. Eksikliği duyulan uzmanlık dallarında doktor sayısı artırıldı. Biliyorsunuz bu yıl 16 tane ilkyardımcı doktoru aldık. Çünkü ilkyardımcı bir servisin bana göre ana görüntüsüdür ilk görüntüsüdür ve bu çok önemliydi. Buna özen gösteriyoruz. İlkyardımda hemen hemen bütün personelini kapıcısına, odacısına kadar eğittik. Personel sayısını da artırdık. Sağlık politikamızın bir gereği olarak, Lefkoşa Devlet Hastanesinin tam bir eğitim hastanesi konumuna getirilmesi çalışmalarımıza devam edilmekteyiz. Nitekim, bu hastanemizde mutlaka yatırılması gereken vakalara hizmet edilmesi, vatandaşların öncelikle buldukları yörelerdeki kaza hastaneleri ve sağlık merkezlerine başvuruda bulunmaları, buralarda muayene, tetkik ve tedavi yapılamayanların da, Lefkoşa Devlet Hastanesine sevk edilmesi öngörülmüştür.

Bu uygulamanın üzerinden yaklaşık yedi aylık bir süre geçmiş olmasına rağmen gerçekten çok ümit verici ve başarılıdır. Buna en güzel misali de şu anda Cengiz Topel Hastanesini ki biz vekil olduğumuz zaman bunun kapatılması durumu gündeme gelmişti. Cengiz Topel Hastanesinin yatılı hastanesi Girne Hastanesi geçmiştir istatistiklere göre. Bu, bu başarının sonucu başarılı olduğunu bu neticenin. Ve bir de ilaç tasarrufu sağlanmıştır bu vesile ile. Lefkoşa'da inşaatı devam eden hemşire lojmanı bitirildi. Şimdi hemşire lojmanı olan servis hastanemizin Nöroloji, Neroşuvişi Servisi olarak açılacak. Dolayısıyla o servis de rahatlamış olacaktır. Yatak sayımız da artacak. Gazi Mağusa Devlet Hastanesinin daha yeni dahiliye servisi açıldı. Çocuk servisi bitmiştir. Yakında teslim alınacak.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Girne) (Yerinden) - Girne Hastanesini bitireceğiz.

ERTUGRUL HASİPOĞLU (Devamla) - Mutfak inşaatı devam eder. Girne Hastanesini bitireceğiz inşallah. Bütçeye 1,200,000,000 koyduk. Barış Sınır Ruh Hastanesinin şimdiye kadar yapılamayan bakımı yapılmıştır buhar kazanları değiştirilmiştir. Önümüzdeki yıl Lefkoşa Devlet Hastanesi de bakıma alınacaktır. Çünkü o da oldukça yıpranmıştır. Yıl içinde Lefkoşa Burhan Nalbantoğlu Devlet Hastanesi dahiliye servisinde kalp hastalıklarına daha etkin şekilde hizmet vermek amacıyla Coroner Care Unit'den Holter Monitör devreye kondu. Gerçekten çok güzel ve önemli aletler. Uç yataklı yoğun bakım servisi açıldı. Bu da büyük eksikliğimizdi. Yoğun bakım servisimiz yoktu servislerde bu yoğun bakım ihtiyacı olan hastalar rehabilite ediyordu ki çok yanlıştı. Şimdi yoğun bakım servisimiz uç yataklı dahi olsa açıldı ve önümüzdeki yıl bütçeye 800,000,000 kondu. Organ nakli ile ilgili Onkoloji üzerine yeni bina yapılacak. Yoğun bakımda oraya alınacak daha büyük daha geniş imkânlarla. Poli Klinik sayısı hastanelerimizin 162,100 kişi bugüne kadar. 8,868 kişi de yatılı tedavi gördü. Yatılı tedavilerde en fazla Mağusa Hastanesi. İkinci sırada Lefkoşa Hastanesi. Üçüncü sırada Cengiz Topel oldu bu yıl. Dördüncü sırada da Girne Hastanesidir. Önümüzdeki yıl acil servislerdeki ameliyathalenin de açılması ve hizmetlerin daha anında daha erken verilmesi çalışmalarını sürdüreceğiz. Bu arada Özürlü yurttaşlar için biliyorsunuz Spastikler Merkezi açıldı. Ortak bölümler servisi tamamlanmak üzere. Zihinsel Özürlüler

Kalp, damar, kanser, şeker hastalığı gibi hastalıklarla ilgili mücadelelerimiz ve çalışmalarımız devam ediyor. O arada her zaman sorulan şeydir kanser oranlarıyla ilgili istatistik vermek istiyorum. Onkoloji servisimiz 88'de kuruldu ve ondan sonra sıhhatli bir istatistik çıktı. 88'deki kanser sayımız 103, ölüm 48. 89'da 168 ...

BAŞKAN- Uzaycak mı Sayın Bakan? Yoksa üç-beş dakikada toparlayabilirsiniz.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Girne)(Yerinden)- Bitsin efendim, bitsin efendim, beş dakika daha...

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla)- En azından şey biter, sağlıkla ilgili çalışma, isterseniz ondan sonra devam edebilirim. Ama çalışmalara...

BAŞKAN- Hayır devam edecekse, uzayacaksa...

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Yerinden)(Devamla)- Bitirecek.

İSMET KOTAK (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Madem devam edeceksiniz 14.30'da devam edelim.

SALİH COŞAR (Lefkoşa)(Yerinden)- Madem güzel bilgiler veriyor Bakan dinleyeceğiz.

BAŞKAN- Yani devam edelim diyorsunuz?...

SALİH COŞAR (Yerinden)(Devamla)- Nere devam edeceğiz...

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla)- Bitireyim isterseniz şeyi, bu kısmı.
89'da 168, ölüm 45.

BAŞKAN- Ne kadar sürer Sayın Bakan bu kısmın bitmesi?

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Yerinden)(Devamla)- Beş dakika.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla)- Evet, aşağı yukarı...

BAŞKAN- Evet, beş dakika daha bitirin.

SALİH COŞAR (Yerinden)(Devamla)- Zabıtlara okun yahu, nereye okun?...

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla)- E ne yapalım?...

İSMET KOTAK (Yerinden)(Devamla)- Öğleden sonra devam edin.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Yerinden)(Devamla)- Hepsi de öyle yapar. Beş dakikadır onu bitirsin.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla)- Peki en azından yataklı tedaviyi bitirelim.

İSMET KOTAK (Yerinden)(Devamla)- En azından 14.30'a bir şansın var, Trabzon maçı biter.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla)- Haa, evet.

BAŞKAN- Peki bitirin Sayın Bakan onu.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla)- 90'da 170 vakamız var, 55 ölüm. 1991 Aralığa kadar 136 vakamız var, 38 ölüm. Yurt içinde tedavi edemediğimiz ve harice gönderdiğimiz vaka sayısı şöyle ki burda 8 milyar lira para harcadık hariç tedaviler için. Bunu en fazla üzen ve üzerinde titizlikle durduğum konulardan bir tanesidir bu. Bizim iki-üç milyar olan yatırım bütçemize karşılık 8 milyar harici tedavi, bunu nasıl aşağıya çekerizin çalışmaları içindeyiz.

SALİH COŞAR (Yerinden)(Devamla)- Çare söyle Sayın Bakan...

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla)- Çare söyleyeceğim.

SALİH COŞAR (Yerinden)(Devamla)- İstatistiği aldık çare de söyle.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla)- Çareyi de söyleyeceğiz. 332 hastayı Türkiye'ye gönderdik, 75 hastayı...

SALİH COŞAR (Yerinden)(Devamla)- Hayır onları istemiyorum ben.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla)- Neyi?...

SALİH COŞAR (Yerinden)(Devamla)- Ben onları istemiyorum.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla)- Neyi?...

SALİH COŞAR (Yerinden)(Devamla)- Niçin oluyor? Koruyucu açısından çare söyle. Niye oluyor bu memlekette bu kadar?...

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla)- Kişi tedavi...

SALİH COŞAR (Yerinden)(Devamla)- Kanserden bahsediyorum.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla)- Kanseri bugün dünyadaki istatistikleri aldığımız zaman bizim Amerika'dan ve Avrupa'dan daha da ilerideyiz bu durumda. Yani bizdeki kanser sayısı daha azdır.

SALİH COŞAR (Yerinden)(Devamla)- Oran azdır nüfusa göre...

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla)- Oran azdır. Oran azdır. Çünkü Amerika'da... Bizde yüz binde 100'dür. Bizdeki oran şu anda. Hatta bu sene yüz binde yüzden de daha azdır. Ama Avrupa'da yüz binde 150, Amerika'da ise yüz binde 200'e yaklaşmıştır kanser oranları.

İSMET KOTAK (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Bu yıla kadar 200 vaka vardı, 100 ölüm vardı. Siz şimdi bu defa 100 yeni vaka ve 40 ölümden bahsediyorsunuz.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla)- 136.

İSMET KOTAK (Yerinden)(Devamla)- Benim için bu rakamınız önemlidir, onun için alıp incelemek isterim. Çünkü bugüne kadar hep 200'dü her yıl.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla)- Hiç 200 olmadı. Bakınız: 88'den bu yana veriyorum. 88'de 103, 89'da 168. Bunlar kesin onkolojideki rakamlardır. 90'da 170, 91'de 136.

İSMET KOTAK (Yerinden)(Devamla)- E işte 200'e yakındır.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla)- Ama nüfusa oranla aldığınızda yüz binin ve 100'ün altındadır ki yahut da yüz binde 100 civarındadır ki dünya istatistiklerine göre çok mükemmel bir sonuçtur. Kim yani ve bakmayın gazetelerin şeyine...

İSMET KOTAK (Yerinden)(Devamla)- Rahat edebiliriz.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla)- Allah gecinden versin.

Evet, şimdi bu arada yasa tasarıları ile ilgili de bilgi vermek istiyorum. Yasal birtakım boşluklarımız vardı, onları düzeltmek açısından da doktor, eczacı, hemşire

ve diğ er personel in hizmetlerinin özelli ğ i dikkate alınarak bir Sa ğ lık Yasa Tasarısı hazırladık, Savcılı ğ a gönderdik. Ş imdi onun hukuki görüşü geldi, Anayasaya bazı uyarılar tesbit ettik. Tekrar ç alı ş malar a devam ediyoruz. Sa ğ lık Kurulu Tüzü ğ ünü de ğ i ş tirdik, günün ş artlarına uygun hale getirdik. Monopolü en azından ordan kaldırdık. Lefkoşa Devlet Hastanesinin E ğ itim Hastanesi konumuna getirilmesi nedeniyle 70'li yıllarda ç ı kmı ş olan Asistanlık Tüzü ğ ünü de de ğ i ş tirdik, günün ş artlarına uygun hale getirdik. Sa ğ lık servislerinde yıllardır eksikli ğ i duyulan ve personel arasında özellikle nöbet konusunda sorunlar yaratan Vardiya, Rotasyon Tüzü ğ ünü hazırladık, Bakanlar Kurulundan geçirdik, uygulamaya koyduk. İ capcı On-call Tüzü ğ ünü hazırladık, Ancak Sa ğ lık Yasasıyla birlikte mütalâa edilece ğ i cihetle getirmedi k. E ğ er gecikirse icapcı, yani On-call Tüzü ğ ünü de Bakanlar Kurulundan geçirece ğ iz.

Bir diğ er mevzuat ç alı ş ması da organ nakli ile ilgili Yasa Tasarısıydı. Yüce Meclisin gündemine geldi ve geçti. Önümüzdeki yılda bütçeye parası konu du. Oraya bir organ nakliyle ilgili bir merkez inşa ediliyor, 800 milyon konu du.

Kronik Hastalıklar Hastanesi, Özel Dal Hastanesi Yasa Tasarısı geçenlerde yine Meclisten geçti. Yaklaş ık 21 yıl önce gündeme gelen Hastane Teçhizat Fonu Yasa Tasarısı 21 yılı 70'te geçti yanılmıyorsam, 70 yılında geçmişti. Onu bugünün ş artlarına göre dil itibarıyla da, içerik itibarıyla da bize göre geri kalmı ş, onu da tekrar yeni baştan hazırladık, Savcılı ğ a gönderdik, görüşünü bekliyoruz. Onu da gündeme getirece ğ iz.

T.C. Sağlık Bakanlığı ile Bakanlığımız arasında 1991 yılında imzalanan "Sağlık Alanında İşbirliği Andlaşması" uyarınca bu yıl da Türkiye Cumhuriyetine 45 tane asistanın ihtisas için göndereceğiz, işlemlerini tamamladık. Genel Gülhane Askeri Tıp Akademisi ile Hacettepe'ye geçen yıl başladık, geçen yıl 23 tane yüksek hemşire gönderdik. Bu yıl on tane gönderdik. Beş yıllık bir program yaptık her yıl on tane Gülhane'ye ve şeye göndereceğiz. Çünkü bize yüksek hemşire yetişmiyor. USS'de de bunların puanları yüksek. Şimdi mevcutların da hepsinin emekli yaşı geldi, gittikleşi an servisler çökebilir o bakımdan beş yıllık bir program yaptık. Ben bunlarla da gerek Hacettepe gerekse Gülhane Askeri Tıp Akademisi şükranla ifade edeyim burda bize büyük müzaarete bulundular ve kabul ettiler USS'ye girmeden kontenjan olarak verildi. Bunu yüksek olduğu için başaran olmuyor.

İSMET KOTAK (Gazi Mağusa) (Yerinden) - E zaten USS'nin hata olduğu bunda meydana.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla) - Ve biz bunları şimdi göndermiş oluyoruz bu şekilde. Yok ki bir anlaşma yaptık. Bizim ihtiyacımız olan, şu anda Türkiye'de 300'ün üzerinde doktor var. Yalnız İstanbul'da 170 tane doktor var. Ve ben hepsinin branşları da bugün bizim ihtiyacımız olan branşların ötesinde. Onun için YOK ile bir anlaşma yaptık. TUS imtihanına girmeden bizim ihtiyacımız olan branşlarda mesela adli tıp, Patoloji, Anestezi, Nöroşuvuji, çocuk cerrahı gibi branşlara da TUS imtihanına girmeden, Üniversitelerde ihtisas yaptırabileceğiz ve iş garantisi temin edebileceğiz.

Bir de bizim Sağlık Bakanlığı ile yaptığımız işbirliği protokolü muvacehesinde şu anda ihtiyaç hissettiğimiz nöroloji, anestezi, çocuk cerrahı gibi branşlarımız var. Bunun için Türkiye'nin mecburi hizmet kapsamı içerisindeki yer Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde koydurduk. İhtiyacımız olan branşlar oraya bildirilecek ve o kuralları da Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine çıkacak, ihtiyacımız olan branşlar bu şekilde doldurmuş olacak.

Şimdi sigorta ile bir protokol yapma hazırlığı içerisindeyiz. Onlar da bize doktor gönderebilecek. Nitekim bir tane gönderdiler. Cengiz Topel'e gönderdik Anestezi Uzmanı. Orda şu anda çalışıyor, görev yapıyor, o sigortalardan geldi. Bir tane de Sağlık Bakanlığında önümüzdeki günlerde nörolog ve anesteziist gelecek. Çocuk cerrahı gelecek. Bir de bizim sosyal sigortalarla yapacağımız protokole göre bizim sigortalı olan hastalarımız burada tedavi edemediklerimiz Türkiye'de Sigorta Hastanelerinde tedavi edilecek. Bunun için de bize ayda dört anjiyo, iki kalp ameliyatı beklemesiz garanti ediyorlar. Bu şekilde de harici tedavi giderlerimizde de büyük bir azalma olacaktır.

Lefkoşa Devlet Hastanesinin tam bir eğitim kurumuna dönüştürülmesi dolayısıyla bu hastanede halen verilmekte olan hizmetlerin kalitesini daha da yükseltmek. Asistanlık eğitimi çağdaşlık biliminin öngördüğü ölçütler çerçevesinde gerçekleştirilmesine olanak kılmak birçok yurttaşımızın tedavi yurt dışında değil de kendi servislerimizde yapılmasını sağlamak amacıyla Türkiye'deki bazı üniversitelerin katkı ve katılımı ile bir vakıf kurulması ve bu bağlamda tanınmış bilim adamlarının onbeşer günlük sürelerle Kıbrıs'a gelmeleri yönündeki çalışmalarımız sonuçlandırılmak üzeredir. Bunun gerçekleşmesi halinde de harici tedavi giderleri büyük oranda azalacak ve bunlar yatırıma dönüştürülebilecektir. Bundan sonraki aşama ise tıp fakültesi olarak gerçekleştirilmesi çalışmalarımıza da başlamak üzereyiz. Bu isterseniz ara verelim.

BAŞKAN - Tabii.

ÇALIŞMA VE SAĞLIK BAKANI ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden) - Diğerlerini ondan sonra takdim ederiz.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri; oturumu kaldığımız yerden devam etmek üzere 14.30'a erteliyorum. Teşekkür ederim.

Kapanış saati:13.05

1376/...

- 1376 -

- İKİNCİ OTURUM -

(Açılış saati: 14.30)

BAŞKAN- Sayın milletvekilleri; Cumhuriyet Meclisinin II'nci Dönem, 2'inci Yasama Yılı'nın, 14'üncü Birleşiminin, İkinci Oturumunu açıyorum. Ad okunmak suretiyle yoklama yapılacaktır.

(Ad okunarak yoklama yapıldı.)

KÂTİP - Toplantı yeter sayısı vardır Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; toplantı yeter sayısı vardır. Çalışma ve Sağlık Bakanlığı Bütçesi üzerindeki görüşmelere devam ediyoruz. Sayın Bakan henüz sözünü bitirmemişti.

Buyurun Sayın Bakan. Buyurun efendim.

DR. MUSTAFA ERBİLEN (Lefkoşa) (Yerinden) - Sayın Bakan, kısa ve öz olur böyle şeyler.

ÇALIŞMA VE SAĞLIK BAKANI ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden)- Teşekkür ederim Doktor Erbilen, sağ olun.

DR. MUSTAFA ERBİLEN (Yerinden) (Devamla) - Milletvekilleri ve bakanlar...

KENAN AKIN (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Çekemedin gitti vallahi.

DR. ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden) (Devamla) - E ama sen sabah...

KENAN AKIN (Yerinden) (Devamla) - E yok çekemez adam seni.

1377/...

İSMET KOTAK (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Faydalı olur.

DR. ERTUGRUL HASİPOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Tabii.

KENAN AKIN (Yerinden) (Devamla) - Sen gelmeseydin bu adam Sağlık Bakanlığına devam edecekti. Sen geldin...

BAŞKAN - Evet arkadaşlar. Evet buyurun Sayın Bakan.

ÇALIŞMA VE SAĞLIK BAKANI DR. ERTUGRUL HASİPOĞLU
Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; sabahki oturumda temel sağlık hizmetleri ve yataklı tedavi kurumlarımız hakkında bilgi vermiştik. Şimdi Bakanlığımıza bağlı ilaç Eczacılık Dairesinin faaliyetleri ile ilgili bilgi sunmak istiyorum. Yasası yeni üç yıllık bir müdürlüğümüzdür Eczacılık Dairesi. Gerçekten özveri ile çalışan, ülkeye giren ve ön izinleri veren makam, bu yıl 600 civarında ön izin vermiştik ki bunların tutarı 14,863,000,000 tutmaktadır. Ülkemize giren ilaçların %50'si TC, %50'si de üçüncü ülke menşerisi. Aynı zamanda bu dairemiz ilaçların fiziksel ve kimyasal kontrolünden de sorumludur. Fiziksel kontroller bugüne kadar eleman sınıntısı nedeni ile pek yapılmıyordu. Bir ay önce bu kadrolar dolduruldu ve bir ay içerisinde teftişe çıkan bu elemanlarımız 61 eczane, 5 ecza deposunu denetlemişlerdir ve raporlarını sunmuşlardır.

Sağlık Bakanlığının ilâç alımları, malzeme alımları da bu müdürlüğümüzün yetkisindedir ve titizlikle üzerinde durmaktadır. 511 tür ilâç ve malzeme alınmıştır ihale ile. 362 tür üretici firmalardan direkt olarak ihaleye katılmadığı için alınmıştır. 350 tür de açılan temsilcilikler kanalıyla alınıp gönderilmiştir. ilâç üretim tesisi de biliyorsunuz bir süre önce kurulmuş, onlardan 28 seri ilâç imalâtı vardır. Bu yıl 1,088,000 adet tablet ve 654 de kapsül üretimi gerçekleştirilmiştir. Bu bölümümüzün de eleman sıkıntısı geçenlerde yapılan münhallerle Amme tarafından doldurulmuş ve önümüzdeki ay imalât yardımcılarını görevlerine başlayacaklardır. Bir de ileriye dönük Tıbbi Müstahzarat Yasası hazırlanmaktadır. Bir de Adver ilâç Etiketlerini Değerlendirme Merkezi kurulma çalışmaları yapılmaktadır.

BAŞKAN- Evet Sayın Bakan.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla)- Devlet Lâboratuvarımız burdaki en önemli faaliyetlerimizden bir tanesi de 82-91 sayılı, yeni Devlet Lâboratuvarının Kuruluş Yasasını biliyorsunuz, bir süre önce Yüce Meclisten geçirdik. Kasım ayı sonu itibarıyla lâboratuvarımızda başlayacak kamu sağlığı, devlet gelirlerinin korunması, çevre sağlığı, adli olayların çözümü ve tüketicinin korunması konularında 6751 başvuruya 7027 örnek değerlendirilmiştir.

(Milletvekilleri kendi aralarında konuşurlar.)

BAŞKAN- Arkadaşlar; biraz daha sessiz olursak, çünkü işitilmiyor sesi Bakanın...

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla)- Bunlardan en önemlisi ve en fazla kamuoyunu ilgilendiren konulardan bir tanesi Pestisit Kalıntı Analizleri bölümünde yine 89'dan beri devletimizde büyük bir sorun olan sütlerde BHC kalıntıları analiz ve araştırmaları bu bölümdeki analizlerin %90'ını

oluşturmuştur. Lâboratuvarımızın özverili çalışmaları ve Süt Endüstri Kurumundaki temsiliyetimiz sayesinde sütlerde BHC sorununu çözümlediğimizi kıvançla söyleyebiliriz. Tüketicimiz süt ve süt ürünlerini hiç tereddüt etmeden yeyip içebilir. Bu konuda yapılan analiz sayısı da 737'dir.

Yine en önemli faaliyetlerden bir tanesi de Mikro Biyoloji bölümümüzde Kasım 91 itibarıyla incelenen örnek sayısı toplamı 1744'tir. Mikro biyolojik incelemeye gönderilen 168 adet süt ve süt ürününden yalnız bir tanesinde 45 adet şampuan ve deterjanın 4 tanesinde, 959 adet içme menşeli kaynak suyundan da 368'inde kontaminasyon tespit edilmiş, ilgililer uyarılmış.

Besin ve çevre maddelerinde radyasyon ölçümleri de bu çerçevede içerisinde 204 ithal edilen malda yapılmış, hiçbirinde limitlerin üzerinde radyasyon tespit edilmemiştir.

Sosyal Hizmetler Dairemizin faaliyetlerine gelince; bireylerden hareketle toplumsal refahı amaçlayan ve sosyal hizmet metod ve tekniklerin gereğine ve olanaklarına uygun olarak kullanarak bireysel problemleri bireylerarası ilişkileri ve problemleri, grup ilişkilerini ve gruplararası ilişkileri inceleyen, düzenleyen, koordine eden ve izleyen Sosyal Hizmetler Dairesinin bu görev sahasına girmektedir bunlar.

Çocuk ve aile refahını sağlamak, muhtaç ve şehit ailelerine olanaklar ölçüsünde maddi ve manevi yardım yapmak, Sosyal Hizmetlerimizin asli görevleridir. Bu görevleri hizmet memurlarımız hem kişisel bazda, hem grup çalışması olarak yapmaktadır. Amaç bu durumdaki insanımıza hizmet etmek, yararlı olmak.

Çalışma alanları, çocuk bakımı ve aile refahı alanındaki çalışmalar. Yuva ve yurtlar. Kısaca bunlardan da bilgi vereyim. Korumamız altında bulunan insanlarımızın sayıları hakkında da Çocuk Yuvasında 33, Kızlar Yurdunda

14, Erkekler yurdunda 15, zihinsel özörlölerde 38, Huzur-
evinde 42, sınıamada 41, besleme çocuk 26, koruyucu aile
24, velayet 3, nafaka 11.

Yapılan yardımlar, yoksul yardımları 4179 aileye
şehit aile 315, hadise kurbanı 288, şehit hadise kurbanı
441, malül gazi yardımları 277, malül 125. Halen ölkemizde
1133 özörlü mevcuttur. Bunlardan 778'i sosyal yardım alır.
88 kişi çeşitli yerlerde çalışır. 96 kişi de öğrencidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biz bu bağlamda
şimdi de söylüyorum erkek yurdu pek yeterli olmuyordu çocuk-
larımıza şimdi yanındaki daha önce ÖYAK'ın ambar olarak
kullandığı kısmı çalışmalarımız sayesinde devraldık. Şimdi
onun t amiratinı yapıyoruz, orası oyun salonu, çalışma
televizyon odası olarak bu çocuklarımızın hizmetine sunulacak.
Bir erkek çocuğumuz bu sene liseden mezun oldu, halen asker-
liğini yapıyor. Bir kız çocuğumuz gene liseden mezun oldu
o da Gülhane Askeri Tıp Akademisine Yüksek Hemşireliğe gönderdik.

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Hayır
duaların büyük.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla) - Huzurevimiz gerçekten
insanlarımıza huzur verecek düzeye getirilmiştir. Hepinize
orayı görmenizi tavsiye ederim.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Sayın Bakan
camiye gitmesen günahların affolunmuştur, takrisatların
affedilmiştir tanrı tarafından iyiliklerin dolayısıyla.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla) - Gidemiyoruz. Orası
bir çiçek bahçesi haline getirilmiş, çok güzel çiçekler
üretmişler, kendi ihtiyaçlarını, kendi yiyeceklerini kendi-
leri yetiştirir duruma gelmişler. Şu anda 20-30 tane koyunları

kuzuları mevcut, yumurtalarını kendi yetiştirdikleri tavuklardan sağlarlar. Yoğurtlarını, sütlerini, koyunlarını sağarak sağlarlar. Bir hayvanat bahçesi şeklinde düzenlemeler yaptık sülününden tutun toprağına kadar herşeyleri var. Gerçekten orayı gezmenizi, orayı görmenizi tavsiye ederim. Huzur içerisinde bir huzurevi olmuştur.

Gene Bakanlığımıza bağlı ihtiyat Sandığından bahsetmek istiyorum. 1992 ihtiyat Sandığı Yasasına istinaden kurulan ihtiyat sandığı onu emeklilik menfaatleri sağlayan herhangi bir işle istihdam edilmeyen çalışanların sosyal güvenlerini sağlamak amacını taşımaktadır. Bu amaç çalışanlardan prim adıyla en az %5 ve depozit adıyla da çalıştırandan %5 en az alınır. Daha fazla toplu sözleşmelerle 7-8 hatta 11'e kadar çıkan mevcut. Şimdi bu Yasa bize göre 72'de hazırlanan bu Yasa, biraz güncelliğini kaybetmiş, yeni baştan hepinizin bildiği gibi grupta da gündeme getirdiğimiz gibi İhtiyat Sandığı Yasa Tasarısı hazırlanmaktadır. Yakında inşallah Meclis gündemine gelecektir.

Bunların birikimleriyle ilgili de bilgi vermek istiyorum. 31 Ekim 1991 tarihi itibarıyla sandığa kayıtlı olanların sayısı 85 bin 154. Sandık gelirleri fon, prim, depozit, faiz iade edilmeyen depozit, kredi, ceza, kâr payı vesair gelirlerdir ki aşağı yukarı ortalama aylık 5 milyardır bu. Giderleri ise ödenen primler, depozit ve faiz giderleriyle sandık cari giderleri ortalama bu da bir buçuk iki milyarı bulmaktadır ayda. 31 Ekim tarihi itibarıyla miktarı, mevduat miktarını söylüyorum, kredilerden alacaklarımız 45 milyar 802 milyon 542 bin 613. Bankalardan vadeli mevcut vadeli mevduatımız 96 milyar 121 milyon, 584 bin 885. Merkez Bankasında mevcut döviz hesabı olarak 24 milyar 682 milyon 355 bin 517. Toplam mevduatımız krediler ve mevduatla beraber sermaye iştiraklerimiz de dahil 2 milyar 175 milyonda sermaye iştirakimiz var. 168 milyar 781 milyon 483 bin 16.

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Sen Nazif Borman'dan daha kuvvetli Maliye Bakanı oldun.

ERTUĞRUL H ASİPOĞLU (Devamla) - İnşallah yatırıma dönüştüreceğiz günü gelince gerektiğinde.

Evet, Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sosyal güvenlik kuruluşlarımızdan diğeri de Sosyal Sigortalar Kurumumuzdur. Daha iyi hizmet verebilmek için biliyorsunuz, bir süre önce Sosyal Sigortalar Değişiklik Yasa Tasarısını Yüce Meclisin gündemine getirip geçirdik. Emelimiz ve hedefimiz, nimeti ve külfetiyle çağdaş bir güvenlik kurumunu hem geriye, hem de ileriye dönük uygulamaya koymaktır. Bunun için yasa ve idari düzenlemeler yanında teknolojik tedbirler de alınmış, bu bağlamda tüm birimleri bilgisayar donanımına geçirilmiş, 1 Ocak 1992'den itibaren de on-line sistemine geçilmiş olacaktır. 5 yıllık bütçesi, bu ay sonu itibarıyla, 1985'ten bu yana olan bütün blâncosu tamamlanmış olacak ve 5 yıllık projeksiyonu da tamamlanmıştır.

İşyeri tescilleri hakkında kısa bir bilgi vereyim. 1977 yılında 5183'ken, bu rakam 1991 yılı sonuna kadar 19192 olacağı tahmin edilmektedir. Sigortalı tescil sayısı da 1991 yılı sonu itibarıyla 89002 kişi olması beklenmektedir. Bu rakam 1992 yılında 9800 olarak öngörülmüştür. 1992 yılı için ölüm, işyeri kapatma, hastalık, yaşlılık, malüllük, işten ayrılma, primlerini zamanında ödememe, emeklilik statüsüne geçme gibi nedenlerle sigortalılık niteliğini yitiren 64100 pasif sigortalımız 28706 sigortalımız mevcuttur. Bundan 15 gün evvel Sosyal Sigortalar Yönetim Kurulu analık, hastalık primlerini, oranlarını artırarak %3'tü, %6'ya çıkararak sigortalıların doktor seçme özgürlüğünü sağlamaya ve istediği yerden bu sağlık hizmetini alma yönünde bir karar almıştır. O karar Bakanlar Kurulu gündemindedir halen. Önümüzdeki yıldan itibaren basamaklar %50 oranında artırılmış olacak. %50 oranında da artış verilecektir. İşsizlik sigortası prim oranını da, işsizlik ödeneği hesapları yapılmaktadır. Belli oranda artırılıp, daha iyi bir düzeye çıkarmak niyetindeyiz.

Evlenme yardımı da yapmaktadır Sosyal Sigortalar, evlenecek gençlere. Bu 1991 yılı içerisinde 430 kişiye 426 milyon evlenme yardımı yapılmış, 1992'de bu 695 milyon olarak öngörülmüştür. Biz, göreve geldiğimizde 12 milyar idi tüm mevduatı Sosyal Sigortaların. Bir Körfez Krizi yaşamış olmamıza rağmen, 1991 yılı sonu itibarıyla, Sosyal Sigortaların mevduatı 35 milyara çıkmış olacaktır. Bu, çalışanlarının özverili gayretleriyle, gece olsun, gündüz olsun, müfettişlerinin, teftiş eden arkadaşlarımızın denetlemeleriyle sağlanmış bir başarıdır. Efendim?

İSMET KOTAK (Gazi Mağusa)(Yerinden)- İhtiyat Sandığı ne kadardı Sayın Bakan? Var mı rakamı?

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla)- Var, verdim biraz evvel. Veririm onu size.

İSMET KOTAK (Yerinden)(Devamla)- Tamam.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla)-168 milyar toplam. Krediler ve yatırımlar da dahil.

Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; Hükümetimiz, sosyal devlet ilkesi çerçevesinde çalışanların haklarını korumayı, güvence altına almayı, genişletip, yaygınlaştırmayı görev bilmektedir. Yıl içerisinde 1976 Sosyal Sigortalar Yasası uyarınca, sigortalara yapılmakta olan yaşlılık, malül-lük yardımlarıyla, şehit, hadise kurbanı, malül, malül gazi olmak üzere 4 kategoride toplanan zümreye yapılan destek ve çeşitli alanlardaki diğer yardımlar, günün ekonomik koşullarına uygun olarak artırma yoluna gidilecektir. 1992 yılında olanaklarımız ölçüsünde bu kesimlere yapılmakta olan yardımlar daha da artırılacaktır. Bakanlığımız, Hükümet Programımızda da belirtildiği gibi, çalışma barışının güçlenerek

devamını, ulusal birlik ve dayanışmanın en güçlü unsuru olarak görmektedir. Bu amaçla Hükümetimiz ve Bakanlığımız, sendikalarla işbirliği ve diyalog içerisinde olmaya her zaman özen göstermektedir. Bu bağlamda çalışma hayatıyla ilgili yasaların hazırlanmasına büyük özen gösterdik ve şu ilkedden hareket ettik. Eğer devletsek ve devlet olma iddiamızı sürdüreceksen, devlet yasalarla yürütülür. O bakımdan bu yasaların, Hükümet programımızda da bizi görevlendirdiği nedeniyle süratle hazırlanması yoluna gittik ve bunu hazırlarken de sendikalarla diyalog içerisinde bunu yapmaya büyük özen gösterdik. Tüm ilgili sendikaları, işçi, işveren sendikalarını toplayarak İş Yasasını hazırladık. Şu anda Meclisin gündemindedir. Komite safhasındadır ve gazetelerde, basında yapılan bütün spekülasyonlara rağmen, İLO'nun bütün konvansiyonları, iş yasalarıyla ilgili konvansiyonları içerisinde vardır.

Sendikalar Yasası biliyorsunuz hazırlanmış, grubumuzdan geçirilmiştir. Bakanlar Kurulunun gündemindedir. Toplu Sözleşme, Grev Yasası grubun gündemindedir. Onlar da süratle Meclis gündemine getirilmeye çalışıyoruz. Bunların hepsinin içerisinde ilgili İLO konvansiyonlarının olmasına bilhassa özen gösterdik ve şunu Meclis kürsüsünden ifade edeyim, bir kez daha ifade edeyim bu Yasa Tasarıları Meclis gündemine geldiği zaman ilgili İLO Konvansiyonlarını da beraberinde getirmeyi düşünüyoruz. Bu arada genç Cumhuriyetimizde çalışma yaşamımızı daha iyi bir ekonomiye getirmek amacıyla faaliyetlerini sürdüren Çalışma Dairesi, işçilerin tespiti, istihdam, yabancı ülkelere çalışmak için gelen kişilerin çalışma izni veriyoruz. İşçilerin denetimi, işverenle işçi kesiminin eğitilmesi gibi konularda yasa ile kendine verilen hedeflerin özverili şekilde yerine getirmek için uğraş vermektedir. Tek Sosyal Güvenlik sistemine geçilmesi yönündeki çalışmalarımız da tamamlanmak üzere olup, bu amaçla hazırlanan Yasa Tasarısı yeni yılda KKTC Meclisinin gündemine getirilecektir. İş yerlerinde iş güvenliği sağlık ve refah yasalarında öngörülen düzeyde olmasını ve idame ettirilmesini sağlamak amacıyla yürürlükteki mevzuat uyarınca bu dairemiz tarafından teftişler yapılmaktadır. Ekim 91 ayı sonu itibarıyla toplam 2091 iş yerinin teftişi yapılmıştır. Ayrıca 11 hava deposu, 5 buhar kazanı, altı buhar deposu, iki asansör olmak üzere toplam 24 adet cihaz ve yerin teftişi yapılmıştır. Keza Kuzey Kıbrıs'ta çalışmak için yapılan 1749 müracaat değerlendirilmiş ve gerekli çalışma izni verilmiştir. Bu arada 2411 kişinin de çalışma izinleri uzatılmıştır.

Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; sözlerimi burada noktalarken Bakanlık olarak sizlerden gelecek yapıcı, yol gösterici ve eleştirilerinizden azami şekilde yararlanmak yoluna gideceğimizi özellikle belirtir, dinlediğiniz için teşekkür eder, saygılar sunarım.

- 1386 -
BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Söz isteyen var mı efendim? Sayın Kotak buyurun.

İSMET KOTAK (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; az önce Sayın Bakanın verdiği bilgileri ilgiyle izledik. Büyük bir bölümü yazılı olduğu için o yazılı metni herhalde biz de alıp yararlanacağız ordan. Ancak ben Sayın Bakan önce sağlığı sonra çalışmayı sundu ben ters gideyim son söylenenden başlayalım ki karşılıklı olarak konular daha kolay anlaşılabilsin.

Çalışma alanında önce güncelliğini yitiren veya değişim gerektiren yasalar konusunda bir girişim başlatıldı burda belirtildi. Buna benim aldığım notlarda Sendikalar Yasası Bakanlar Kurulundan geçti, Meclise geliyor. İş Yasası...

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Komisyondadır.

İSMET KOTAK (Devamla) - Tamam yani İş Yasası sendikalarla birlikte hazırladık diyor Sayın Bakan, İLO Konvansiyonları da yine buna uygundur, onları da getirip sunacağım diyor ve Toplu Sözleşme Yasası var o da gruptadır dediler. Görebildiğim kadarıyla bunlar olabilir, diğer yasalar da gelebilir, yasa olayına girmişken şunu belirtelim, önce Çalışma Bakanlığının yasa zorunluğu şurada var. Çalışma, Danışma Kurulu vardır bu Bakanlıkta ve eğer çalışanlarla ilgili özlük hakları da dahil bir yenilik, bir değişim gelecekse, sözkonusu tasarıların görüş ve önerilerin çalışma, danışma kurulunda görüşülmesi ve ondan sonra izlenmesi gerekmektedir.

1387/...

Eğer böyle bir konum yapılırsa, sanıyorum işin başında ilgili tarafların, yani devlet, sendikalar, işveren masa başında görüş alış-verişinde bulunabilirler ve yasalar konusunda daha sonra çıkabilecek olan çok büyük gürültüleri peşinen önlemiş olurlar. İş Yasası konusundaki gelişmeleri birlikte izleyeceğiz. Yani, İş Yasası basında gürültü kopardı. Doğrudur ama, gürültüyü koparan sendikalardır başta basınla beraber. Sayın Bakan burada, özellikle sendikalarla birlikte dedi. Belki bir kısım sendikayla beraberdir. Çünkü, ülkemizde, hele bu bütçe görüşülürken, Hür Demokrat Partiye iletilmiş herhangi bir sendika isteği de yoktur. Bunu burada belirtmek isterim. Bu ülkede ses vermesi gereken belirli kurumların, zaman içerisinde kendi kendilerine seslerini kesmişlerse, sorumluluklarını da birlikte taşımaktadırlar. Haber aldığımızı göre, biz burada Milli Eğitim Bütçesini görüşeceğimizin bir gün öncesinde ilgili bir öğretmen sendikası toplantı yaptı ve isteklerini saptamaya çalıştı. Ama ne acıdır ki biz bu Meclis salonuna girdiğimizde daha bizim elimize böyle bir liste, böyle bir istek gelmemişti. Görüşme dün tamamlandı ve böyle bir istek listesi de kamuoyuna açıklanmadı. Ölü toprağı örtünmüşsek sorumluluğunu da birlikte taşıyoruz yöneticiler olarak, temsilciler olarak. Ben, onun için çalışma, danışma kurulundan bahsettim. Dolayısıyla ...

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Gündeme getirmediler.

İSMET KOTAK (Devamla)- Hayır, yani Bakanlık değil, kendileri de gündeme getirmediler ve halen de çalışmaların sürdüğünü görüyorum. ama bu önümüzdeki haftaların içerisinde ülkede ben şu isteklerde bulunuyorum diye ortaya çıktığında, gerçekten neyin, ne safhada müzakere edileceğine artık şaşırduğumuzun ancak anlamı. Ben...

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden)(Devamla)- Bu sendikaların belki muhatap aldığı başka partiler var.

İSMET KOTAK (Devamla)- Yok efendim, öyle birşey olsa basına da verirlerdi. Basına da gitmedi. Biz biliyoruz içinden. Sendika yöneticileri de bize bu bilgisi versinler. Bizzat o yönetim kurullarında olanlar kendileri şikâyet ettiler.

BAŞBAKAN DERViŞ EROĞLU (Yerinden)- Özel toplantı yapıyorlar.

İSMET KOTAK (Devamla)- Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dolayısıyla İş Yasası konusundaki iyimser görüşleri ben şimdilik ihtiyatla karşılamak isterim. Çok, 1974'ten beri, İş Yasası konusunda çok girişimlere tanık oldum. Bu girişimler bir noktada yarı yolda durdu. Çünkü, herşeyi birlikte halletmeye kalktık ve hatamız da oydu. Yani, başından dikkat ettim. Sayın Ali Atun, hemen seçimden sonra, sorumlu Çalışma Bakanı olarak aynı yanlışı yaptı. Ondan sonra gelen arkadaşlar da yaptılar. İş Yasası konusundaki görüşlerimi ilgili Yasaya bırakıyorum. Ancak, ilk ele geçen metin hakkındaki eleştiriler ...

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden)(Devamla)- O zaman esen rüzgârlarından çok hassastı UBP'nin başları o zaman. Çok çekingendi daha doğrusu.

İSMET KOTAK (Devamla)- Bilmiyorum efendim. Ben bilmiyorum ama 1980'den sonra o hassaslığın, 1980'den sonra da o hassaslığı devam etseydi en azından daha olumu olurdu. Şimdi Türkiye'de 1980 rüzgârları bitti. 1990 rüzgârları esiyor. Onun için geliniz biz bu 1990 rüzgârlarından istifade edebildiğimiz kadar edelim. Çünkü, bizim de ihtiyacımız vardır.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden)(Devamla)- Onu da tartışalım. Ayrı bir plâtfomda tartışırız yasa bakımından.

-1389 -

İSMET KOTAK (Devamla)- Tabii.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden)(Devamla)- 1990 rüzgârlarının da bize fazla birşey vereceği yoktur. Yeter ki uygulamayı yapalım biz.

SALİH COŞAR (Lefkoşa)(Yerinden)- Onlar bizi takip edecek.

İSMET KOTAK (Devamla)- İnşallah, inşallah. Hangi konuda ama yani? Anayasada değil herhalde. Anayasada biz onları kopye ettik.

SALİH COŞAR (Yerinden)(Devamla)- Herhangi bir konuda. Hani, daha Anayasaya başlamadılar ki.

İSMET KOTAK (Devamla), işte, başlasın biz de göreceğiz onları.

SALİH COŞAR (Yerinden)(Devamla)- Öteki konularda arkadan gelir onlar.

İSMET KOTAK (Devamla)- Bazı konularda öyledir, evet.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden)(Devamla)- Biz onlardan ilerideyiz yahu.

İSMET KOTAK (Devamla)- Yok, hep ileride söylemeyelim de yarı yolda kalmayalım. Çünkü...

SALİH COŞAR (Yerinden)(Devamla)- Emeklilik başta.

İSMET KOTAK (Devamla)- O, hemfikirim orada. Emeklilikte.

1390/...

SALİH COŞAR (Yerinden)(Devamla)- Arkamızdan gelirler.

İSMET KOTAK (Devamla)- Evet, Sosyal Sigorta Yasasına gelince, çünkü yasaları aldık. O üç tanesini belirttiniz. Sendikalar ve İş Yasası ve aynı zamanda diğeriyle ilgili görüşler zaten bu kürsülerden gelecek. Onun için bugün buna zaman ayırmaya değmez. Tekrar göreceğiz teker teker.

Sosyal Sigortaya gelince; henüz ilk yapıldığı noktaya ulaşamadı. Yani, Sosyal Sigortada sürekli geriledi. Biraz düzenleme yapıldı son Yasada ama, Sosyal Sigortanın gerekli şekli verilmedi. Neden verilmedi? Verilen bilgiye göre ve UBP'nin son seçim bildirgesine baktığımızı göre, tek sosyal güvenlik olayı var, tek tip. Varsa, o zaman o Yasa içerisinde o görüşü bekleriz. Yani, bu ülkede gerçekten bir kesime haksızlık etmekteyiz. Bunun düzeltilebilmesi.

Neden etmekteyiz? Çünkü işin başında öyle değildi. İşin başındaki metni alın bakınız Sosyal Sigortada bir denge vardı ondan sonra Bakanlar Kurulu kararıyla zaman zaman ayarlama geldi ve bu hata yapıldı Yani şu anda çalışmakta olan adam kendi emekliğe çıkacağı falan yılda hangi bakanlar kurulunun ne karar alacağını bilmeden akıntıya kürek çekmektedir. Ama memurun böyle değildir. Memurda bütün eleştirilere rağmen bu sosyal güvence sağlama bağlanmıştır. Bütün eleştirilere hatta Devlet Başkanından ilk günden gelen eleştirilere çeşitli partilerdeki arkadaşlar göğüslediler ben de dahil olmak üzere ve halen de göğüsleriz. Yani bu ülkede yapılan doğru işlerden birisi varsa o da Emeklilik Yasasıdır. Şimdi onu işte bazı eleştirilerle inşallah bozmayız ve ileriye götürürüz. Sosyal Sigortada buna benzer bir yapıya bir an önce kavuşturulmalıdır. Asgari ücret düzeyindeki bir sosyal sigorta ödeneğinin artık kimsenin yarasına merhem olmadığı apaçık meydandadır. Yeni verilmekte olan primler olayıyla elbette Bakanlıktır ama bu ülkede özel kesimi aldığınız o güvence beklemektedir. Bulmadığı güvenceyi devlet kapısından atlamakla çözmeye çalışmaktadır. Bunun önüne geçmenin yolu iki tarafta da belirli noktaları eşitlemektedir. Nedeli neyse Sayın Coşar eskiden beri söylediği bedeli neyse ödeyecektir. Yani çalışan çalıştığı sürece o kaynağı besleyecek, emekliye çıkana da beslemiş olacak o kaynak. Bunda hiçbir sakınca yoktur. Dünyanın her tarafında bu böyledir. Rakam yüksek midir alçak mıdır? Peki bir fabrikanın genel müdürü fabrikanın genel müdürü primini en yüksek düzeyde verirken biz alacağına emekliye çıktığında bu adam bu kadar sosyal sigortadan menfaat sağlayacak diye bir kıskançlığa girmenin anlamı yoktur. Bu yeterlilik meselesidir. Bu bir matematik meselesidir oturup getireceğiz "Actuorian" dört başı mamur projesini hazırlayacağız ve yürüyecektir, bunun başka şekli yoktur.

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Burdaki bürokratların hazırladığı şeye güveniyor musunuz Sayın Kotak?

İSMET KOTAK (Devamla) - Efendim bazı konularda yetersiz olduğumuzu da kabul edelim. Yani bu sahalara kesinlikle dünya üzerinde çeşitli uygulamalar vardır, uzmanları vardır, yani bunun da mektebi ve uygulaması vardır. Bence bu sahada " Actuarian " güvenmek ve yurt dışından getirmek, İLO'dan istendiği takdirde onu takviye eder. Kaç defa İLO yardımcı olurum dedi. Getirmekte fayda vardır. Bir kez Türkiye'den gelmişti ama iyi başarılı bir öneri geldiğine ben o zaman tanık olmamıştım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İhtiyat Sandığı için doğrudur Sayın Bakanın dediği, yaşandı bu yasa ve Kurucu Meclis döneminde yani 1984'te biz bu kürsülerden çıktık ve yine aynı şekilde görüşlerimizi açıkladık. O günün koşulları altında yani benim Çalışma Bakanlığım döneminde yapacak başka şey yoktu. Yani karşınızda bir tek Türk-Sen vardı, Sosyal Sigorta Yasasını geçirtmeyin. Neden? Çünkü Kıbrıs Cumhuriyeti Sosyal Sigortalar fonundan bir grup yararlanıyordu. Geriye kalan yörelerde çünkü bölgeler ayrılmamış da değildi, Baf'ta, Limasol'da diğerleri de o sandığa, o fona halâ para kesilmekteydi. O yüzden eğer siz böyle bir girişim yapar ayrı bir fon kurarsanız onların da menfaatleri kesilecek diye Türk-Sen karşımızdaydı. Bunu defalarca rahmetli Taşkın değerli arkadaşım Lütfi Özter ve gruplarıyla tartıştık, çatıştık, ancak 74 öncesinde bizim açımızdan bir sosyal sigorta geçiremedik. Bunun başka çaresi kalmamıştı çünkü ihtiyat sandıkları, sendikaların toplu sözleşmeleri içerisinde yer alıyordu. Çok dardı ve bir çok ahvalde de sendikalar yönetiyordu. Ya da işverenin yanında kalıyordu. Büyük sorunlar çıktı. Örneğin Halkın Sesi'nde, Bel Kola'da ve İş Bankasında, Türk Bankasında. Dolayısıyla biz bir merkezi fon oluşturalım kaba taslak, bu fondan en azından devlet yatırımlardan istifade eder dendi veyahut da hangi kaynağa yatırılırsa ister bankalar, ister kooperatifler bir kaynak yaratmış olursunuz ve ihtiyat sandığı son derece kısıtlı bir çerçevede böyle yapıldı. Neydi bu? Bir kıdem tazminatı başka bir şey değildi. Aldığımız örnekleri burada. Bunu o günün şartlarında kalemiyle yazan, yasayı da kalemiyle yazan, savcı mavcı değil bizzat yazan kişi olarak söylüyorum, hiç kimse-den de çekinmem yoktur, demode olmuştur, günü geçmiştir ve bunun kıdem tazminatına dönüştürülmesi 1984 Kurucu Meclis tutanaklarına ben bu salonda geçirttim.

Ancak, karşı çıkanlar oldu. İlgili Bakanlık da o günlerde üzerine yürümedi. Zannedirim Oktay Feridun Beydi. Farkında değilim. Zannediyorum. Büyük cesaretle yapılması gereken bir iş, bir operasyon yapılamadı. Çünkü, ondan sonra en önemli Yasaya kavuştu. 1975-1976 Sosyal Sigorta. Ben Sosyal Sigortaya kavuştuktan sonra, devlet memuruyla, çalışan, özel kesimdeki ve sosyal sigortalıyı nasıl dengeleyeceğim? Ona verdiğim çalışma yıllarına karşı ikramiyesini, burada da kıdem tazminatlarıyla cevap verecektik. Yapılması gereken yıllar içerisinde buydu. Yapılamadı. Bazı sendikalar da bu konuda son derece katı davrandılar ve dediler ki kıdem tazminatı var efendim, kıdem tazminatını da onun üstüne isteriz. Doğrudur, kıdem tazminatı da alırsınız, hatta daha önce zaten yıllık ödenekle sondan başladık. İzin haktır, alınsın. Başka haklar da alırsınız ama kanunlara etmez, başı ağrır, midesi bulanır ve kapanır. Bir yığın işyeri kapanır ve sıkıntıya düşer. Bugünkü manzaraları yaşıyoruz. İhtiyat Sandığından, Sosyal Sigortadan, İhtiyat Sandığı ve Sosyal Sigortayı bile ödeyecek kapasitesini yitirmektedir işyerleri artık. O noktaya geldik. Çünkü, diğer ilâve yükler vardır. Yan yükleri vermeden hareket edememektedirler. Dolayısıyla İhtiyat Sandığına yön verilecekse, biz Sayın Bakanın ve kadrosunun yapacağı çalışmaları izleyeceğiz. Olumlu bulduklarımıza da katkılarımızı esirgemeyeceğiz. Bu Bakanlığın yerine getirmesi gereken veya bir kere de asgari ücret hesaplamasında yeni yöntemlere gitmek mecburiyetindedir. Asgari Ücret Yasası o günün koşulları içerisinde hazırlanmıştır yine. Yenilemek gerekmektedir ve asgari ücrette gerçek rakamlara ulaşma zorunluluğu vardır. Asgari ücretin vergiden bağımsız olma hali, 1982-1983 Hükümetininindir. Bir koalisyon hükümeti döneminde Sayın Coşar'ın dediği doğrudur. Kendisinin Maliye Bakanı olduğu dönem ve Türkiye'den

öndeyiz ve doğrudur. Yani, her ne pahasına olursa olsun yapılmış ve başarılıdır. Yine asgari ücretin indekslere göre tanzimi o günlerin eseridir. Ama sanıyorum yine hesaplama da bir yeniliğe gitme zamanı gelmiştir. Diğer konularda başarıllı olduğumuzu söyleyemem. Başarıllı olunmadı, yahut tereddütler içerisindeyiz. Bir "productivity centre" in bu memleketeye yararı büyüktür. İlgili yasal malzeme mevcut olmasına rağmen biz o noktada uluslararası alandan yararlanmak suretiyle bu merkeze işte bir şekilde ulaşma olanağını bulamadık. Endüstriyel Eğitim ve Verimlilik deyip karıştırdık başından beri. Sayın dostum Özel Tahsin, ilgili bakanlığı yüklendiği dönemde, ben bu kürsüden aynı eleştiriyi yaptığımı hatırlarım. Aynı şeyi şimdi söylüyorum. Bunun üzerine eğiliniz. Ankara'daki Verimlilik Merkeziyle işbirliği yapmak suretiyle dışa açılma olayını yaratmak mecburiyetindeyiz. Yani, bunun başka şekli yoktur. Endüstriyel eğitimde bir değil, beş adım atmak lâzım. Çünkü, bugün ihtiyaç olan, yani, belirli işyerlerinin ihtiyacı olanı Eğitim Bakanlığıyla da işbirliği yapmak suretiyle, işyerinde eğitimle de halletmek gerekiyor. Yani, ayrıca merkezde kullanalım aracımız gerecek varsa. Ama eğer bir basımevinde, ki dizgi yeniliği var artık. Yani, eski kurşun işi kalktı ortadan. Elle dizgisi kalktı ortadan. Yeniliğe gidiyoruz. O halde bunu işyerinde eğitime gitmek lâzım. Eğitim Bakanlığıyla çalışma, işbirliği yapmak suretiyle. Yapılmıyor demiyorum, yapılıyorsa takdir ederim.

Fabrika Yasası altındaki denetimlerin sürmekte olduğunu kabul edip, bu konuyu geçmek istiyorum. Ülkedeki işçi istihdam olayı yıllar içinde eleştiri konusu yapılmıştır. Ben de eleştirdim. Bir ara çünkü Türkiye'den buraya akan düz işçi veya inşaatta belirli becerisi olanların sayısı 11,000'i bulmuştu bize verilen rakamlara göre. Bugün 2, 3000'e düşmüştür. Çünkü, iş azlığı vardır. Geri gidenler oldu vesaire. Benim görüşüm bu konuda çok açıktır. Ek iş alanı yaratıldığı sürece gelmeye devam edebilir. Yeter ki ek iş alanı yaratılsın. Çünkü, 1975-1976'larda gelenlerin kendileri ve çocukları ve Kuzeyde yerleşen nüfusun içerisinde halâ işsiz varsa, Çalışma Dairesinin işsiz listesini söylemiyorum yalnız. Onu

Onu da sizi kınamam. Aynı dönemlerden geçtik, gelip kayıt olmuyor meselesidir. Kayıt olursa resmidir, işsizdir, kayıt olmazsa değildir. Yasa böyle der. Ama Karpaz yöresinde hep beraber çıkarız, sizler de gidersiniz, görürsünüz gerçekten bir yığın işsiz vardır. Başvurmuştur, yeniden başvurmayı da kendine yedirmemiştir ve orada kalmıştır. Yani bu memleketin işsizi vardır, yani biz evvelâ o kaynağı yoğultmak zorundayız. Bunun için ben Türkiye'de bir yığın yatırım projesinin ihalesine karşıyım. Yalnız malî yol değil, yalnız vergi kaybı değil, aynı zamanda işçi açısından en mühimi bizi ilgilendiriyor. Ya Türkiye'deki işçiyi buraya aracı gereci ile oturmak ve buradakini işsiz bırakmak ama alt yapı yatırımı yapmışsınız kaç para eder? Mühim olan mesele burada ben Adana'dan getirmişim 17 sene önce oturmuş adam Gelincik'te işsiz, sen bana bugün Adana'dan bir başkasını alıp getiriyorsun kendi projenden, kendi koşullarında çalıştırıyorsun. Bunu kabul etmek olanaksızdır ve bunu kimse kabul edemez ve bu yıl bu projelerin artık Kıbrıs'ta ihale edilmesin, Maliye Bakanlığına ve ilgili bakanlıklara güvenilmesi, bu devlete güvenilmesi kaçınılmazdır. Kimse bize perde gerisinden siz muhalefetsiniz diye oturup efendim bu bu oldu, onun için ben bunu Türkiye aldım şeklindeki bir savunmayı yapmasın, bize yapanları ben her zaman reddettiğimi ben söyleyebilirim rahatlıkla. Ben bunu kabul edemem. Çünkü o görevde olan bir bakanlık vardır, ekip vardır, bir ihale olayı vardır. İhale olabilir Türkiyede ne ise Kıbrıs'ta da aynıdır. Hiçbir fark yoktur. Hata varsa düzeltilmesi lâzımdır. İhalelerin Kıbrıs'ta yapılması gerekmektedir. Alımlar Kıbrıs'ta olacak, yapımlar Kıbrıs'ta olacak, parası da buradan ödenecek.

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Kontrol- lar burada olacak.

İSMET KOTAK (Devamla) - Evet bunun başka şekli yoktur.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden)(Devamla) - İstihdam da burada olacak. Devlet olmanın da gereği budur.

İSMET KOTAK (Devamla) - Yeni hükümetin, Ankara'daki hükümetin buna anlayış göstereceğine ben en azından inanıyorum. İyi anlatılırsa inanıyorum...

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden)(Devamla) - Okkamızı koyalım öyle ise.

İSMET KOTAK (Devamla) - Sayın Özal'ın ekibi her zaman için buna karşı çıkmış ve biz veriyorsak Kıbrıs da tüketiliyor, projeler de tamamlanmıyor diyorlar. Çok proje tamamlandı Kıbrıs'ta. Binaenaleyh Ercan Hava Alanı, işte çevre yolları zamanında yapılanlardır. Ondan sonrası söylemek, ama ondan sonra Ankara'da ihale edilen bugün gene Azerbaycan'ı kurtarmaya gitmiş galiba o firma, iyi izliyorum ben o firmayı, işte Et Kombinası açıkta durur, bıraktı bizi şimdi Azerbaycan'a gitti. Petrol ihraç edecekmiş, gazetelerde boy boy resimleri. Çok ciddi firma ararım diyor Azerbaycan yetkililer, bulduk diyor ve ilk kontratı da maalesef bizim Et Kombinasını yarım bırakan ve çekip giden ve yıllar itibarıyla de ilâve, ek paralarını alan firma şimdi Azerbaycan kurtarıcılığındadır. Allah kendilerine selâmet versin. İnşallah onları da batırmaz. Beni ilgilendirmez, şahısları da tanımıyorum. Ben firma adını biliyorum. Burada Et Tavuk Kombinası bizim müteahhitlerimize vermediğimiz haklarla girişti bu işe. Biz müteahhitlerimize ne deriz? Ben bu şartlarla veririm. Ya içinden çıkarsın ya bana ödersin. Hatta gecikme zammı da alırsınız. Arada ne var? Enflâyondan eriyen rakamı da öderler.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden)(Devamla) - Her sene başı.

İSMET KOTAK (Devamla) - Böyle şey olmaz. Dolayısıyla işçi olayına Çalışma Bakanlığının öncelikle eğilmesinde büyük yarar vardır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çalışma ve sağlığı müştereken aldığımız bütçe içerisindeki rakamda %12.54'lük bir pay. Yani en zengin bakanlık. 145 milyar, 670 milyon bir çerçevesi var. Bu işi becerdiğine göre Sayın Bakan, mesele yok. Her bakan bu başarıyı iddia ile götürmesi gerekir. Bütçeden pay almak kolay değildir. Meselâ zorunlu Bakanlık, Tarım %8, Eğitim %8, Ulaştırma %9, İçişleri de %8.9 yani %9 olmuş oluyor.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Girne)(Yerinden) - Onlar gibi mi bu Bakanlık? Onlar gibi değil.

İSMET KOTAK (Devamla) - Evet. Hacıahmet'ten madem oluru aldın, tamamdır. Çünkü duaendir Hacıahmet. En değerli ağabeyimiz.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Yerinden)(Devamla) - Duaen yani gökten mi inerim?

İSMET KOTAK (Devamla) - Hayır, en uzun süreli milletvekilliği.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Yerinden)(Devamla) - Ben de sandıktan çıkarım aslanım.

İSMET KOTAK (Devamla) - En uzun milletvekilliği Sayın Hacıahmet.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sosyal devlet yapısı içinde sağlığın parasal gücü olmayana parasız hizmet vermesi devlet ve yapılan istihdamlarda aynı şekilde sağlık, yani bizzat yaptıklarını sağlık hizmeti verilmesi esastır. Türkiye'de yeni bir modelini görüyoruz bir yeşil kart modası çıktı, biz de biliyorsunuz bu muhtarlar arasındadır.

ÇALIŞMA VE SAĞLIK BAKANI ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden)- Biz ondan çok ileriyiz.

- 1398 -

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Daha da ileriyiz bu noktada. Burda da ileriyiz. Bizim yeşil kartımız var.

İSMET KOTAK (Devamla) - Bilmiyorum efendim, efendim bizim yeşil olmasa da...

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Beyazdır bizim kart.

İSMET KOTAK (Devamla) - Muhtarların vardı kağıtla, bir ara ortadan kalktıydı, muhtarların fonksiyonları da silinmiştir. Ondan sonra...

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Koalisyon döneminde size da pay verelim.

İSMET KOTAK (Devamla) - Yok biliyoruz biz neyin olduğunu efendim bilmiyor değiliz. Yani onun için koalisyonların büyük yararına inanıyoruz. Koalisyon Türkiye'de de yardımcı olacağına inanıyoruz. Demirel bile konuşmalarını değiştirdi.

SALİH MİROĞLU (Girne) (Yerinden) - Dünya değişti.

İSMET KOTAK (Devamla) - Dünya değişse de bazan değişmezler. Ama gene de yan başındaki ortağının etkisi de var yani bu işte bugün. Efendim Sayın Bakan çeşitli fonksiyonları saydılar, sayıları ortaya koydular, verdikleri hizmetleri belirttiler. Ben bütçedeki ödeneklerden izledim ve gördüğüm kadarı ile önerin, zaten ben eksikliklerimizi gideririm ama bunun bedeli de pahalıdır. Gereksinimini de ilk anda araç gereçler dediler ve o araç gereçlerin büyük bir bölümünü Maliye Bakanlığı ve tabii Bakanlar Kurulu kendine uygun olarak parasını tespit ettiler. Bunların içerisinde en mühimi hemodiyaliz ve transporantör için 800 milyon bir rakam geliyor ve bir de Girne'de büyük eksikliği duyulmakta olan

1399/...

- 1399 -

yıllar içerisinde yine bu Mecliste ilk ödeneği konan 1, 2 milyarlık hastane için konan paradır. Elbette Girne büyüyen bir yöre. Zaten dağ, taş beton oldu onun için Girne'nin hastaneye, tam teşekküllü hastaneye...

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Girne) (Yerinden) - 4 sene uğraştık biz bunun temelini atalım.

İSMET KOTAK (Devamla) - Gereksinimi büyüktür. Evet sayın Hacıahmetoğlu;ona biz de destek veriydik sana, bu konularda. Yurtdışı olayı ve ihtisas bursu olayları benimsense, benimsenmese bence gerekli olan kalemlerdir. Kalem büyük olabilir çünkü Türk Lirası konuşuyoruz. Yurt dışında tedavi. En azından eğer biz birşey yapmıyorsak, bu da zorunludur. Bu konuda en azından, zamanında en azından bu kalemden yararlanarak hayatta kalabilmiş biri olarak bunu gerekli olduğunu burada belirtmekte gerçekten şükranlarımı, saygılarla ifade etmek isterim. O dar noktada devletin bir yerde yetişmesi gerekmektedir. Bunun başka çaresi yoktur. Kimseyi bir noktada kendini toplumdan dışlayamayız. Büyük sıkıntılar yaşanır bu karar verilirken ama verilmeden de edilemez. Bizim yalnız Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin iftihar edeceğim ödeneklerden bir tanesidir. Sıkıntıya da girilse bu istismar edildiği sürece yararlı bir girişim ve kalemdir. İhtisas bursu olayı bizde geçmişte, bu yıl başlatılmadı onun için söylüyorum. Ancak gereklidir. Ben ihtiyacımı karşılamak durumundayım. Yani bakarsınız ihtiyacımız başka ama başkaları başka ihtisas alanlarında gitmektedir. Dolayısıyla bu konu da yerine getirilmesi gereken bir görevdir. Ben belirtmekte yarar gördüm.

Sağlık konusunda devlet kesiminin çekmekte olduğu bu yüke karşılık özel kesimde, bizde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde tutukluk vardır.

1400/...

- 1400 -

Üniversite, Sayın Hacıahmetoğlu dışarı çıktılar.
1977-78'de sanıyorum. ülkede üniversite kuruluşuna ilişkin genel çerçevesini ilgilendiren ilk Yasa Önerisini sunduğumda bana o gün biz üniversite mi kuracağız? Bizim için lukstür denmişti. Ve degen de değerli saydığım Hacıahmetoğlu'ydu. İşte gün geldi 4 tane üniversite, öyle veya böyle. Ama Doğu Akdeniz Üniversitesi de emekleyerek başladı. Ben eminim giderek... çünkü unutmayalım rahmetli Atatürk Hukuk Fakültesi Ankara'da kurulduğunda sen dedi şusun, rütbeyi de verdi ve başlattı. Yani aralarından neden doktora, profesör deyince diğerini kaldırıyor. Niye hala tutuyorsunuz dediğinde. E, ilk olaylar içerisinde doktorası olmayanlar da vardı da ondan hikayesi geldi. Dolayısıyla bizde de bir sıkıntılı bir dönem yaşanabilir. Doğu Akdeniz yaşadı, şimdi üniversitedir, giderek büyüyecektir. İşte netice itibarı ile ben Tıp Fakültesini de karar iddiası ile ortaya çıkıldı. Kurar mıydın, kurmaz mıydın? O girişimi yapsanız o da kurulmuş olur. Yapmazsanız kırk yıl daha beklenir. Yeter ki verimli olabilsin. Bunu sağlığa getirmek istiyorum. Dikkat ederseniz çevremizde yalnız kadın ve doğumda daha bir de, bir dereceye kadar geriye kalan genel cerrahide bir-iki klinik

1401/...

yaşıyor. Son zamanlarda fizyoterapistler biraz ilgisi alanı buldular. İşte zayıflayın modası çıkınca onlar da ilgili alanı buldular. Onun ötesinde bizde özel sektör bir muayene ile yetinmektedir. Bir de hem devlette çalışacağım, hem dışta çalışacağım diye büyük bir baş ağrısını sürdürmektedir. Sanıyorum bu kadar elinde fon bulunan Bakanlık ki İhtiyat Sandığı, Sosyal Sigorta fonlarını öncelikle bu Bakanlığın elinde bulunmaktadır, üniversite kuruluşunda bir cesaretlendirme devletten geldi. Doğu Akdeniz Üniversitesi 1985'ten itibaren sanıyorum tarihini, gürültülü adımlarla ilerliyor. Ama o imkânı biraz da devlet sağladı, öbürlerine de cesaret geldi. Kaynak verdi devlet öbürlerine, arazi kiraladı Vakıflar vesaireler, kiralsın, desteklesin. Ancak özel kesimde bir İstanbul olayı yaşanmazsa da, Kıbrıs'ta gerçekten Türkiye'nin güneyine hitap edebilecek ciddi sağlık kurumlarına ihtiyaç vardır. Ben inanıyorum eğer Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde özel hastaneleri teşvik eder, kendilerine kaynak yaratır, en azından bunların şirketleşmesini çünkü hiç kimse iki kişi, üçüncü ile barınamıyor. Aynı binayı paylaşırlar, ama ayrı muayenelerin kirasını müşterek öderler, başka müştereklikleri elektrik, su parası, bir de bina. Başka türlü bir işbirliğine henüz daha tanık olamadık. Dolayısıyla doktorlarımızın çeşitli alanlarda hizmet veren veya belirli alanlarda tam hizmet veren, bütün araç gerecine sahip ve yurt dışından da insan celbedebilen, hasta celbedebilen kurumlara kavuşabilmeleri için kendilerine kaynak yaratmamız gerekir. Çok kıymetli elemanlarımız vardır, ya gelip bunun içerisinde biz bize benzeriz, ondan sonra yaş almaya devam ederiz, kalırız öyle, ya da buraya gençler gelmez. Gelirler, denerler ve giderler. Bu her saha için böyledir. Bugün bizim kuşağın baktığınızda bütün ailelerine herkesin bir ferdi yurt dışındadır ve bu da yatırım gerektiren

bir olaydır. Elinden tutma olayıdır. Üniversitelerin madem ki elden tutuldu, sağlık kurumları konusunda da bu yaklaşımlar yapılmalıdır. Eminim bu sahada atılım yapılırsa, en az üniversiteler kadar başka ülkelerde bu böyledir, buraya hizmet esası üzerinden dünya kadar gelir gelmiş olacaktır.

Sağlık servislerini doğrudan doğruya ilgilendiren bir olay; onu söyleyip sözlerimizi sona erdirmek istiyorum ve bir iki diğer yan kuruluşlarınıza temas edeceğim. Yıllardan beri herkesin bir sıkıntısı vardır. Bir dar Kamu Görevlileri Yasasının içine tıkdık, hataydı, değildi. Zamanında bunu komisyonlarda görüştük. Herkez bir tarafından tuttu, konuştu ama olan oldu, bu kadar yıl da geldi. Bu kadar yılda belki klâsik dairelerin ihtiyacına cevap verebilirdi, bana göre ona da vermez. Hiçbir mevki ve yapılan hizmetten ayırdığınız sürece maaşı ve sıradan gelen ve yılı dolduran bu maaşı alır, paylaşır dediğinizde o 1963 Yasasına döner. Yani herkes 30 Lira. Ona benzer bu. Dolayısıyla bütün mukavemete rağmen bu yasa yapıldı, bu anomali doğdu. Bugün bir müdürün, oradaki ikinci kademedekinden daha az para aldığına da tanığız. Öğretimde aynı sıkıntıyı çekilmektedir, eğitimde, sağlıkta aynı sıkıntılar olup götürmektedir. Klâsik dairelerde bunu çözebilirsiniz ama bunu birkaç tane hizmetin içerisinde bunu, bu yasa içinde çözeniz mümkün değildir. Ben başından beri sağlık servisleri açısından, sağlık hizmetleri açısından özel bir yasanın gerekliliğini söyledim. İlk çalışmayı Sayın Mehmet Bayram'ın bu görevi galiba üstlendiği dönemde veyahut o dönemde komisyondaydı da Özel Tahsin'di belki, farkında değilim, ilgili Sağlık Bakanlığında komisyon oluşturuldu, çalışma başladı ama sonuçlanmadı ve kaldı.

Bana göre bir özel yasa içerisinde bu maaş işinin kökten halledilmesi gerekmektedir. Ve doktorlarımız da artık bu 1992'lerde bir karar vermek zorundadırlar. Yani Hekimler Birliği, Sendikaları, geriye kalanları başının iki elinin arasına alıp düşünmek zorundadır. Yani 1970'lerde 80'lerde bu iş yürüdü. Ama ne olur bundan sonra yürümeyeceğini arkadaşlar bilsinler. Çünkü bu ülkede, bu ülkede gelip yetişen, görevlerini yerine getiren gidip üniversitelerde alinteri döken, yepyeni bilgilerle mücehez olan gençler gelmekte ve çekip gitmektedirler. bunun yolu nedir? Hepsini burası istihdam eder? Etmez. Kabul. Ama Allah aşkına orada bir sağlık servisi varsa bundan böyle kimi devlette görev yapsın kimi dışta yapsın. Birçok arkadaş vardır ki dışa çıkmış, hizmet vermiştir hiçbirinin de mahzuru olmamıştır yıllar içerisinde. Artık bu mekanizmayı işletebilirsek, özel bir yasa içinde ödenekler konusu geldiğinde zannederim bunu bu şekil bağlamış oluruz. Bu bakanlığa bağlı olan ve özellikle çocuk yuvaları çalışması ile ilgili olarak yahutta genç kızlar veyahutta erkekler olayı bizim zenginliklerimizdendir. Zaman, zaman bunu bozmak için, dağıtmak için anlayan anlamayan. Özellikle Türkiye'den gelen birkaç uzmanla tanık olduk. Belirli girişimler yaptılar. Ancak ileri gitti, geri gitmedi. Yani gelen her bakan, giden her müdür veyahutta gelen her müdür bunları korudu ve geliştirdi. Hassas olalım, televizyonlarda en azından Türkiye'deki yaşanan olayları biz Kıbrıs'ta kimseye yaşatmayız. Yani bu ülkede bir sorun varsa, hiç kimse sahip çıkmadığında devlet sahip çıkacaktır. İngiliz Döneminin Yasası değil. Bazılarını silkeleyip attıklarımız çok kıymetli yasalar vardır. Tekrar tekrar onları ellemek eski uzman arkadaşları çağırıp, onların görüş ve düşüncelerinden yararlanmak gerekmektedir. Yani çocukları yuvalara atmakla bir yere varılamayacağını, bunları zaman zaman veyahutta uzun süreli olarak evlerde barındırılacağı o bakım ve özeni göstermemiz gerektiğini ilgili uygulamalar, yasalar apaçık ortaya koymaktadır. Biz bu ülkede bildiğiniz gibi ıslah evleri olayını bile reddeden bir toplumuz. Bu sanıyorum 1974 öncesinde Amerika'dan gelen uzmanlarla da uzun uzadıya tartışılmıştı. Nejat Konuk'un İçişleri Bakanlığı dönemindeydi. Ve o düzeyde ıslah evleri değil, biz diğer

yaklaşımı benimsediğimizi ortaya koyabildik. Ve biz 1992'de geri vitez takamayız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şunu ifade etmek isterim. Ben düzelen hizmetler sözkonusu olduğunda hiç çekinmeden bu memlekette eleştirdiğim gibi telefon açıp eleştirdiğim veya uyardığım gibi gidip tepit ettiğim veya bizzat yaşadığım veya tanık olduğum, hizmetleri iyileştirdiğine tanık olduğumda da ya telefon açıp veya ilk karşılaştığımda ilgili uygulayıcı arkadaşları tebrik etmeyi adet edinen bir kimseyim.

Sayın Hasipoğlu'nu özellikle son hastanelerde örnek vermek istedim. Diğer konular sayıldı, döküldü. Zaten konuşabiliriz enine boyuna. Ama acil servis konusunda yapılmış olan hizmetlerin gerçekten burada önemli şekilde kendisini kutlayacak bir hizmet seviyesine getirdiğini de belirtmek isterim. İyi bir şey değildir ama insanlar zaman zaman kendi yakınlarının başına geldiğinde gidip olayın içerisine giriyorsunuz ve yaşıyorsunuz. Birkaç kez bu son 3 ay içerisinde büyük bir talihsizlik oldu ve ailevi olarak bu olayları yaşadık ve tanık olduk ki o geçmişte oraya başvurduğunuzda merak etmeyiniz şimdi araba gidecek doktor getirecek ve o doktor gelene kadar merak etmeyin hemşire gidip, alıp gelecek, röntgen çekeceksiniz. Şimdi röntgenci'yi gidip, alıp gelecek. Bunlara son verildiği için en azından arada polisi ile servisi ile kapıdan giren, karşılayana ile hizmet veren doktorları ile ve bir de şunu ifade edeyim Türkiye'den de Kıbrıs'tan gönderildiği gibi Türkiye'den de ihtisas için buraya gerçekten asistanların gelmesi ve hizmete konulması olumlu olmuştur. Bu görüş ve düşünceler içerisinde sözlerimi bağlar saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Kotak. Sayın Kenan Akın söz sırası sizdedir.

KENAN AKIN (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bakanlığın bütçesi gündeme geldiği zaman, Sayın Bakanın kâğıtlardan okumuş olduğu o güzel lâflarla ama hiç de güzel hizmet veremeyeceği bu bütçe ile okudukları sadece kâğıtta kalacağı...

ÇALIŞMA VE SAĞLIK BAKANI ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden)-
Yaptıklarımız onlar canım.

KENAN AKIN (Devamla) - İnancı içerisindeyiz. Bugünkü bütçe ile çok iddialı gelen ve iddianızda gerçekten politikadaki iddialarını bazı arkadaşlara kendine hastır, Sağlık Bakanlığına çok iddialı geldiniz ve o iddianızı devam ettiriyorsunuz, birtakım yenilikler getireceğinizi iddia ettiniz. Ancak bugünkü önümüzdeki 1992 Mali Yılı Bütçesinde o muhteşem iddianızın belki de onda birini yapamayacağı inancı içerisindeyiz. Çünkü sağlık hizmetlerinin çok pahalı bir hizmet olduğu gerçeklerini hiçbir, gözardı etmek istemiyoruz ve gerçektir. Sağlık Bakanlığı hizmetinde de eğer o iddia ettiğiniz hizmetler gelecekse bu bütçe ile gelmesi mümkün değil. Mutlaka yarın bu kürsünün dışında, kulislere veyahut da başbaşa konuştuğumuzda ne yapalım bütçemiz kısıtlıdır şikâyetlerini belki de zaman zaman dertleşmede, arkadaş olarak dertleşmemizde bu gündeme gelecek. Gerçekten hizmet vermek düşüncesinde olan bir kişi olarak sizi burada takdir etmemek de elde değildir. Bazı yenilikler gelmiştir, bazı değişiklikler gelmiştir ve ciddi gelmiştir. Ama bugünkü 1992 Yılı Bütçesinde o söylediklerinizin yerine getirilmesi mümkün değildir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çalışma ve Sağlık Bakanlığının 1992 yılı bütçesi bakanlık bünyesindeki çalışanlara hizmet vermek yönünden yenilik ve katkı getirmemektedir. 1992 yılına baktığımız zaman yine personelin maaş sıkıntısı ve hizmet ordusu veren beyaz melekler adını adlandırdığımız o insanlarımıza bugünkü koşullarla

kamu, biraz sonra yine geleceğim kamu hizmetleri bünyesinde sağlık personeli tuttuğun süre içerisinde o özverili hizmet mutlaka köyden gelecektir. Bu bir gerçektir. Bunu ortaya koymak mecburiyetindeyiz. Biz daha önceki bütçe görüşmelerinde de söyledim, biz çocuk dahi babasına birkaç gün bakar, üçüncü, dördüncü gün, sonra bıkkınlık gelmektedir. Ama sağlık hizmeti veren hastanelerde, servislerde hizmet veren personelimizin A'sından Z'sine gerçekten büyük külfetler içerisinde ama vermiş olduğu emeklerin karşılığını hiçbir zaman alamamaktadır. Bu gerçeği ortaya koyuyoruz ama diğer tarafta 1992 yılının gerçeğini, bütçeyi ortaya koyduğumuz zaman, o zaman Bakanlığımıza şimdi şu anda yeniden doğduk, gerçekleştiremeyeceğinin sıkıntısına gideceğiz. Bu bütçe ile gerçekten o düşündüğünüz daha önce sohbetlerde de söyledik, sağlık personelinin maaşlarının, ödeneklerinin iyileştirilmesi en azından şu andaki konumu ile kamu hizmetlerinden ayrılması konusu gündeme geldiği zaman maalesef ödenek açısından bütçedeki finansmanlar veyahut da 1992'nin genelinde bütçe finansmanları artış itibarıyla sağlık personeline 1992 yılında da vermiş olduğu hizmetlerin manevi vermiş oldukları hizmetlerin maddi olarak da değerlendirmek, karşılamak mümkün olmayacaktır. Hastanelerimizdeki olumsuzluklar Sayın bakanın okuduğu gibi çok çok öyle bir güzel değildir. İlâç bulunmaması halen devam etmektedir. Zaman zaman vatandaşımızın reçetelerini kendi cebinden ödediği çok olmuştur. Halâ zaman zaman eczanelerimizde zaman zaman, her zaman demiyorum, zaman zaman hasta olan vatandaşımız hastanelerde sigortalı olsun veyahut da sigortasız bakıma muhtaç, fakir vatandaşımız bedelini veyahut ücretli veya ücretsiz sağlık hizmeti gören vatandaşımız ilâçlarını hastanede bulmak durumundadır. Bulması gerekmektedir. Eğer hasta, hastanelerde ilâç bulamayan vatandaşımızın varsa sağlık hizmetlerinin Sayın Bakanın dönüşünde yapmış olduğu konuşmalar kadar güzel olduğunu da iddia etmesi mümkün değil. Biz buna inanmayız. Vatandaşlarımız Sayın Kâşif hasta olduğu için, belki Sağlık Bakanlığı bütçesini o görüş belirtecekti ama hasta olduğu için gelemedi. Ancak geçenlerde bir konuşmasında sağlık hizmetlerinin hastanelerde hasta göremiyoruz sebebini Sayın Bakanın çok hizmet verdiğini gülerek veyahut da espiri ile karşılamıştır. Halbuki vatandaşımız hastanelerde polikliniklerin başlama saatine kadar beklemeyi sabredememekte ve

Ve tedavilerini dışardaki kliniklerde, özel kliniklerde yaptırma durumuna gitmektedirler Sayın Bakan.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Ne sabretmezler?

KENAN ATKIN (Devamla) - E, hasta adam. Nasıl, saatlerce mi bekleyecek.

Sayın Başkan,değerli milletvekilleri; yine biraz evvel başlangıçta ...tekrarlamak istiyorum çünkü önemli bir konudur. Sağlık hizmetlerinin paralı bir hizmet olduğunu kabul edersek. Sağlık hizmeti veren personel ayrı veya hizmetlerinden dolayı yıpranma adı altında ödeneklerinin esenlendirici haline getirilmesidir. Yine " kamu görevlilerinden ayırmak mecburiyetindeyiz" Bunu tekrar tekrar söylüyoruz. Bu bütcede de bu isteklerimizi... Sayın Bakanla da aynı görüşü paylaştığımız bu şeyde mümkün değildir. Biz bunları önerirken hizmet veren hastane personeline veya servislerdeki çalışanlar mesai saatleri dahilinde yemek verilmemektedir. Bırakıyoruz bu maaş konusunu. Servislerde hizmet veren hasta bakıcılara hiç olmazsa hastanelerde, servislerde yemek yeme yasaktır. Hastalara çıkan yemeğin dışında hizmet veren personele de bir ayrı tabuldot adı altında hizmet veren , hasta bakıcılarımıza, hemşirelerimize de yemek saatinde tabuldot olarak yemek çıkması. Bakıyoruz, zaman zaman gidiyoruz hemşirenin bir tanesi var nöbetçi. Diğerleri nerde? Efendim yemeğe gittiler. Nereye gittiler? Evinde oturan evine veyahutta yurttan kalanlar yurda. Bu bir eskikliktir bize göre. Sağlık hizmeti veren personeli şu anda kamu görevinden ayıramadığımız göre hiç olmazsa o yemek külfetinden de kurtarıcı bir tedbirlerle aynı bir mutfakta, ayrı bir tabuldot bu insanlarımıza yemek konusunu gündeme getirmek durumundayız. Hastanelerdeki düzensizlik bize göre düzensizlik, belki Sayın Bakana göre değildir. Ama bir kadın doğumla noroloji bölümünün aynı servis binasının altında

görürsek bu düzensizliğin daniskasıdır deriz. Bir yanda yataklı hasta, her türlü ihtiyacını yatakda yapabilen, yapmak mecburiyetinde kalan hasta. Ve o hastalara hizmet vermek mecburiyetinde olan aynı servis hemşireleri. Bir tarafta küçük veya büyük abdestini alan bir hemşire. Gidecek daha birkaç gün önce veyahutta bir gün önce yeni doğmuş bir bebek veya yeni doğum yapmış bir hastamızla ilgilenecek. Bu anomalidir. Bu iki servisi yan yana alması bize göre anomalidir. Kaldı ki hemşirelere ait bir yeni bina yapıldığı halde, binamız da müsaittir. Hastane, Lefkoşa Hastanesi bu olaya müsait olduğu halde hala hemşirelerimiz kalmış olduğu yataklı lojmanlar hazır olduğu halde o servis binası boşaltılmamaktadır. Bu anomali bize göre yaşanılmaktadır. Bir an önce anomalinin de düzeltilmesi lazım. Ki Sayın Bakanın bir kadın doğumculukta uzman olduğunu da söylemek yerindedir. Bu uzmanlık çerçevesinde bunu da düşünürse, zannedersen en kısa zamanda bu anomaliyi düzelterek inancı içerisindeyiz. Böyle düzensizlik olunca sağlığa da önem verilmemiş anlamı gelir. Bu yorumu da yapmak durumunda kalırız. Çok uzun vakitlerinizi almamak için her türlü servisi ortopedinin imkansızlıklarını, ortopedideki en başta Mağusa'daki ortopedi uzmanının hem cerrah hem ortopedi olması bütün vatandaşlarımız arasında bir soru işareti yaratmaktadır. Bir ortopedi doktorumuz vardır. Onun da zannedersen başka bir yere tayini çıktı. Hizmet her yerdedir. Ama bir Mağusa bölgesini bir ortopediye mahkum bırakmak gerçekten Mağusa Bölgesi kendi seçim bölgesi olmasına rağmen bölgelerde ayırım yapmak düşüncesi de yoktur. Ama Mağusa'da kurulan şu anda yeterli düzeyde ortopedi olmadığı da bir gerçektir. Bunları uzun uzun anlatmayacağım. Notlarım var. Ama almak istemiyorum. Türkiye'de tedavi olmak durumunda olan, yani Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde tıbben müdahale yapamayacağımız bazı hastalıklar çerçevesinde sağlık kurullarının daha süratli haftadan, haftaya değil, daha düzenli, en azından ilçelerde bile bu işin süratlenmesi gerekmektedir. Eğer hasta acil bir durumu varsa Salı'yı, Çarçamba'yı beklemeden bir an önce tedavisine kavuşabilmek, sağlığına kavuşturmamız için müdahale yolları ne ise. Türkiye ise Türkiye veyahutta Türkiye dışında ise, nereye tedavisi olacaksa mutlaka oraya gitmelidir. Gerçekten bugün bir hastamız...bugün bir hastamıza yardım... açısından yani bakanlık bütçesi bugün gündeme geldiği içindir. Bugün baktım kooridorda doktorlar... ne yapıyorsunuz? İşte kurula gireceğiz de bekliyoruz.

Doktorlarımız poliklinik olayını gerçekleştirecek, bitirecek sonra gelecekler hasta olan hastalarımızı sağlık kurulundan geçirip, hadi sen git güle güle, Allah şifa versin diyerek kuruldan geçirecekler. Bu yanlıştır. Sağlık kurulları bir acil yardım servisi gibi işler hale, işliyor mu? İşlemiyor. Ama geç işlediği için sağlığa kavuşmak isteyen vatandaşlarımızı biraz üzmemekte ve sıkıntıya sokmaktadır. Sağlık kuruluna gidip de yurt dışında tedavi olanlar geçenlerde Dışişleri Bütçesinde de söylediğim gibi maalesef o rehberlik olayını Sayın Bakan da gerçekten olgunlukla karşılıyor ama, yapamıyoruz. Dış temsilciliklerde hasta olan vatandaşlarımızın elinden tutacak, hastaneye götürecek rehber gereklidir. Sağlık rehberi gerekmektedir.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden)(Devamla) - Sağlık ateşesi.

KENAN AKIN (Devamla) - Ateşe veyahut da rehber, artık nasıl adlandırırsanız. Bu acilen yapılmalıdır. Düşünün bir Karpaz'dan veyahut da Lefkoşa'dan belki de Kıbrıs'tan ilk defa çıkan bir vatandaşımız Ankara'nın o korkunç trafiğinde ne yol buluyor, ne sokak. Onu, o insanı hava alanından almak durumundadır o rehber. Tutacak kolundan yatırarak, Büyükelçiliğe götürecek, belgesini alacak, hangi hastanede tedavi ediliyorsa röntgen nerde çekilecekse, ki bazı hastanelerde röntgen olayı yoktur. Türkiye'de yaşadığım bir olaydır. Ben kendi çocuğumu tedavi ettirdiğim bir olaydır Hacettepe'ye gittim, orada acil çektiremiyorduk ama, şimdi onlar da gerçekleşti. Hacettepe'de de her türlü tedavi vardır. Ama vatandaş Hacettepe, belki de Kıbrıs'ın yarı nüfusunu içine alır. Yani bir hastanın Hacettepe'de nasıl yol bulacak, nasıl röntgen odası bulacak, tahlil yerlerini nereden bulacak. 15-20 gün önce bir hastayı götürdüm. Ben bile bu zorlukları çekerken, bir hasta yaşlımızın veyahut da Türkiye'ye ilk defa giden böyle bir trafikte, Ankara'nın

trafiğinde kendini kaybetmemesi elde değil. Bu çok acil konuda mutlaka yapılması lazım. Part-time çalışan üniversite öğrencilerimiz vardır. Tıp okuyan çocuklarımız vardır. Bunların part-time bile, part-time şey yaparak yarım mesai ile bu gençlerimizden faydalanmak mümkündür. Yani belki de bütçe elvermiyorsa dahi part-time çalıştırarak gönüllü, hastalar gittiği süre içerisinde çalışacak gençlerimiz, çocuklarımız, belki de gönüllü gençlerimiz mutlaka çıkacaktır. O çocuklarımızın tahsil masraflarını karşılasak bile bu iş pratikte çözümlenir. Bu gerçekten önemli ve hassas bir konudur. Bu ne politika ile bir alakası var, ne de hizmet vermiyorsunuz falan da demiyoruz, ama bu gerçektir. Belki yeni imkanlarımız, yeni devletleşiyoruz bazı eksikliklerimiz vardır ama, bu gerçektir. Mağusa hastanesini alıyoruz. Mağusa'da olduğumuz için, Lefkoşa hastanesini pek fazla eleştiri getirecek durumda değiliz. Bilmiyorum. Biliyorum dersem yalan söylerim. Ama Mağusa'ya sayın bakanımızın da sık sık ziyaret ettiği, Sayın bakanımızın eşinin de doktor olmasından dolayı ziyaret ettiği veyahut da belirli bir grubun ziyaret ettiği yoğun trafiğe uğrayan, iktidar tarafından yoğun trafik içerisinde olan bir hastanemiz. Maalesef hastane konumu dışındadır. Bugünkü çağın ve teknolojinin gerisinde kalmıştır. Bir yandan ameliyat olmuş sessizliğe ve huzura ihtiyacı olan hasta, diğer taraftan karayollarının gümbür gümbür çalışan ağır makineleri. Nasıl hastane? Nasıl hastanede oturan hastamız stres içerisine girmeyecek? Ameliyata narkosun tesirinden kurtulan hasta gümbür gümbür patlak eksozların sesi ile uyulan Mağusa hastanesinin bu bölümü hastaneye yaraşır şekilde değildir Sayın Bakan. Bir an önce Ulaştırma bakanı ile diyaloga girip ya o arabaların kalkması...

BAYINDIRLIK VE ULAŞTIRMA BAKANI MEHMET BAYRAM
(Yerinden) - Ne yapalım yani...

KENAN AKIN (Devamla) - Bu gerçektir, yok hiç şey yapmaya gerek yok, bu gerçektir.

- 1411 -

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden)(Devamla) - Söyle, söyle hoşuma gidiyor.

MEHMET BAYRAM (Yerinden)(Devamla) - Arabaları yani...

KENAN AKIN (Devamla) - Gelin siz de oturun.

MEHMET BAYRAM (Yerinden)(Devamla) - İmkansızlıklar.

KENAN AKIN (Devamla) - Lütfen gidelim bir gün beraber yatalım, gidelim yatalım. Sabahleyin o eksoz sesleri ile uyanıyor muyuz, uyanmıyor muyuz? Burada gerçekleri koyacağız Sayın Bakan.

MEHMET BAYRAM (Yerinden)(Devamla) - Araç orada...

KENAN AKIN (Devamla) - Belki imkansızlıktır. Serbest Liman bölgesinde vardır Sayın Bakan. Karayollarının şantiyesinin oradan kalkması lazım.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden)(Devamla) - Söyle, söyle.

MUSTAFA KARPASLI (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Doğru söyler Akın. Çar çar çalıştırırsınız...

KENAN AKIN (Devamla) - Ben söylerim Karpaslı, gel bu kürsüden söyle. Karpaslı gel bu kürsüden söyle, ben söyledim Bakan ikna olmuyor.

MEHMET BAYRAM (Yerinden)(Devamla) - Gece nerde çalışacak?

KENAN AKIN (Devamla) - Gece değil Sayın Bakan. Sabahleyin mutlaka işe gidiliyor. Köylere yol yapmaya gidiliyor. O sesler çıkıyor. Hastanenin konumuna yanlıştır. Karayollarının ağır iş makineleri orada siz ne kadar isterseniz, gidin çıkın vardır. Mümkün değildir. Bunu kabul etmek durumundayız, imkanlar çerçevesinde, o şantiyenin o hastane şantiyesinin bir yeşil saha alanına girmesi gerekmektedir.

1412/...

Hastahanenin bünyesinde olup komple o alanın hastahaneye tahsis edilmesi gerekmektedir. Sayın Başbakanımız da doktor-
dur ki Mağusa Bölgesinden olduğuna göre bunu hassasiyetle düşünmek mecburiyetindedir. Serbest limanda yerimiz de var, arazimiz de var, yeşil saha, dinlenme sahası olabilir.

BAYINDIRLIK, ULAŞTIRMA VE TURİZM BAKANI MEHMET BAYRAM
(Yerinden) - Avcunu yalasin.

KENAN AKIN (Devamla) - Avcunu halkımız yalayacak Sayın Bakan, yalamayacak, neticede halkımız yalıyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu anomali varken, polikliniklerimizin de Mağusa nüfusuna göre yeterli olmadığı bir gerçektir. Küçüktür, dardır, dar koridorlardır bu günkü nüfusumuza göre.

ÇALIŞMA VE SAĞLIK BAKANI ERTOĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden)
Onaracağız onları.

KENAN AKIN (Devamla) - İnşallah, onları inşallah göreceğiz. O zaman nasıl bir zamanlar o tuvalete yapılmasından dolayı teşekkür etmişsek, yine aynı şekilde teşekkür etmek mecburiyetindeyiz. Yani yiğit öldü hakkını inkâr edemeyiz.

ERTOĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Maraş mı?

KENAN AKIN (Devamla) - Maraş servisi için gerçekten yıllardan beri bekletilen bir hizmeti siz gerçekleştirdiniz. Bunun mimarisiniz, ne kadar övünseniz bu konuda azdır. Biz sizi ne kadar övsek azdır. Bunu açık söylüyorum ben. Ama bazı eksikliklerini söylüyorum. Belki size ders olabilir ama gerçekten siz iktidarda olduğunuz için değişik gözlükle bakıyorsunuz, biz muhalefet olduğumuz için değişik gözlükle bakmak mecburiyetindeyiz.

- 1413 -

AHMET SEVİNÇ (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Muhalefet bile över seni.

KENAN AKIN (Devamla) - Yaptıklarını öveceğiz elbette. Erbilin'in yapamadığını siz yaptınız. Şimdi Erbilin hasetindedir herhalde laf da atma durumuna gidiyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ;bir de doktorlarımızın bazıları, hepsini demiyorum, bazılarının yeterli bilgisi veyahutta hastalarımıza karşı ilgisi azdır. Doktorluğa yakışmayan veyahutta kasıtlı mı yapıyor bilemiyorum, ona hiçbir yorum da yapmak istemiyorum. 11 yaşında bir çocuğumuz 7,8 ay önce ekinokok adı altında bir teşhis konmuştu zaten sizin bilgimize de geldi o konu. 11 yaşında bir yavru, ekonokok, beyaz ciğerinde leke var deniliyor, buradaki hastahanelerimiz, buradaki doktorlarımız bu teşhisi koyuyor. Çocuğu yaracaklar, ekinokoku sıyracaklar, alacaklar. Tıpta nasıl olduğunu da bilmiyorum ancak bana gelen bilgi bu. O çocuğun babası bana geldi, buradan tekrarlamak istiyorum. Çünkü bazan bize gelmeyen olaylar da size de gelmeyebilir. Türkiye'ye gönderdiğimiz tedavide Türkiye Sağlık Bakanı o günkü Halil Şıvgın'la konuştuğumuzda ücretsiz hastahane servislerinden yararlandırıldı, o çocuğun ekinokok olmadığı, masanın bir köşesine vurmuş olduğu, leke o çocuğa ekinokok teşhisi yaptırdı. Doktorlarımız gerekli teşhisi yapmamakta, hiçbir cerrahi müdahale yapılmadan o çocuk şu anda Kıbrıs'ta yaşamaktadır. Ya ilgisiz veyahutta bilgisizdir. Bu konularda doktorlarımız, hepsine demiyorum,

1414/...

kesinlikle doktorlarımız töhmet altında kalmasını istemiyorum, böyle olayları yaşarsak, hastaneler, servisler de poliklinikler de hastalarımızı tedavi eden doktorlarımızın şu anda hala hastahannede olduğunu vurgularsak vatandaşın bu tip olayları yaşadıktan sonra hastanelerimize ne kadar güvenebilir. Bir doktor da dahi olsa bu tüm sağlık hizmetlerinde çalışan herkesin, herkese bu çirkin de olsa bu yamayı yapıştırmak mümkündür.

Sayın Bakan köylerdeki sağlık ocaklarından bahsediyor. Muhtarların mracatlarından sonra derhal sağlık ocaklarının açıldığını ve köylere çok iyi hizmet geldiğini söylemeye çalışmaktadır. Bu Sayın Bakanın kğıtlardan okuduğu gibi değil. Köylerde kerpiç evleri beyasa boyamak, bir sedye gibi bir masayı koymak köylere sağlık hizmeti geldi anlamına gelmez. Madem köylere her gün tur olarak seyyar servis gibi klinik yoksa, eğer gezici servisleri koysanız köylere, her gün en azından o köylere bir tur yapılırsa zannedersen daha iyi hizmet gelir. Öyle sağlık ocağı, kerpiç evi beyasa boyayıp sağlık ocağı demek mümkün değildir.

ERTOĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Ne yapacağız başka?

Çünkü ilaç yoktur. Doktor her gün gitmiyorsa o sağlık ocağını ne yapacağız? Çocuklarımız yarın, iki gün sonra çamını kıracak, bilmem ne yapacak. O verilen paralar da boşa gidecek.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden)(Devamla) - Haftada bir iki defa gider.

KENAN AKIN (Devamla) - Doktorlarımızın altında araba yok bir kere. Köylerde hizmet verebilecek doktorlarımızın altında sıhhi imdatın yoksa, araçlarının benzinlerine ödenek ayıracaksın. Vereceksin. Doktorumuz ki mutlaka o bölgeye hizmet vermek mecburiyetindedir. Ödenek vereceksin. Benzinin km'sine göre fazla mesai vereceksin.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden)(Devamla) - Veriyoruz, onu da veriyoruz.

KENAN AKIN (Devamla) - Ama maalesef tatminkar değildir.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden)(Devamla) - Tatminkardır.

KENAN AKIN (Devamla) - İlaç yok, köylerde ilaç yok, ne yapacağız?

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden)(Devamla) - 3,5 milyar ek mesai ödüyoruz.

KENAN AKIN (Devamla) - O mesai hastanede çalışan insanların, doktorlarımız da vardır. İnşallah köylerde aynı şeyi yaparlar.

Çocuk yetiştirme yurduna baktığımızda, çocuk yetiştirme yurdunda koruma altına alınan çocuklarımız, erkek olsun, kız olsun belirli programlar çerçevesinde o çocuklarımızı yetiştirmek için bir programımız var mı? Mümkün değil. İmkansızlıklardan dolayı mümkün değil.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden)(Devamla) - Dinlemedin beni o zaman.

KENAN AKIN (Devamla) - Yeterli, anne ve babanın sıcak sevgisinden uzak kalan o çocuklarımız, devlete sığınan çocuklarımız çok daha iyi imkanlarla yetiştirilmesi durumundadır. Kaldı ki çok şükür burdaki, onu da belirtmek istiyorum Türkiye'deki gibi öyle müdür annemiz, müdür babamız çok şükür yok. Ondan dolayı mutluyuz. Yani o müdürün, azrail gibi görünen müdür annemiz, müdür babamız yok. Gerçekten o şikayetler Allah'a şükür yok. Ancak o çocukların daha bir anne babanın sevgisini verir mi? Verilemez. Mümkün değil. Ama hiç olmazsa eğitimsel olarak çocukları daha iyi imkanlı şekilde yetiştirmek durumundayız.

Huzurevleri şu anda eskiye nazaran gerçekten çok daha iyi olabilir. Ama yine de kifayetli değildir. Eskiye nazaran...

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden)(Devamla) - Öyle mi? Gidip gördün mü?

KENAN AKIN (Devamla) - Tatminkar değiliz biz. Yine de değiliz. Çünkü o insanlarımız çocuk gibidir. O insanlarımızı mutlu etmek, dünyadaki belki de en sevaplı iştir. Bu konularda hassas olduğunuzu da biliyoruz, ama kifayetli değildir.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden)(Devamla) - Gittin mi, gördün mü?

KENAN AKIN (Devamla) - Son görmedim. Eski durumlarını biliyorum ama, iyi olduğunu da söylüyorum.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden)(Devamla) - Git gör, tavsiye ederim. Herkesin görmesini de isterim, tavsiye ederim.

KENAN AKIN (Devamla) - İnşallah, inşallah. Bu sözlerimi de geri alacağım. Gidip göreceğim ve...

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden)(Devamla) - Tavsiye ederim. Yani dersin ki ben de artık burda kalacağım.

- 1417 -

İSMET KOTAK (Gazi Mağusa)(Yerinden) - O zaman da seni UBP'ye zorla oy verdirtecekler.

KENAN AKIN (Devamla) - Allah yazdı ise bozsun, o var. Onun arkasından o geliyor. Kazın ayağı öyledir zaten.

İSMET KOTAK (Yerinden)(Devamla) - Mahkemede bile açtı adam dosyayı ve söyledi. Bu buna verir zaten, bu da buna verir diyor. Gizli oy, açık tasnif.

KENAN AKIN (Devamla) - Girne'de yaşandı zaten. O maaş alan çeklerdir. Çekler konusunda vardır.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden)(Devamla) - Yok öyle birşey.

KENAN AKIN (Devamla) - Yok, gerçektir o. Esasında

İSMET KOTAK (Yerinden)(Devamla) - Kaybolan defterler, çıktı ve geldi adam söyledi.

KENAN AKIN (Devamla) - Esasında yani o insanların bu durumuna gülmek yerine, üzölmek lazım.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden)(Devamla) - Tabii, tabii.

KENAN AKIN (Devamla) - Yani o insanların, belki siz yapmıyorsunuz ama, oradaki politika yaptığını söylüyor, UBP'nin ilçe teşkilatları, muhteşem teşkilatları bu düzeni kurmuşlar yapıyorlar. Bu insanlar bunu yapıyorlar.

MUHARREM SÖYLEMEZ (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Teşkilatlarımız tamamdır.

KENAN AKIN (Devamla) - Teşkilatlarınız tamamdır tabii.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Mağusa'nın Doğu Akdeniz Üniversitesi'ni ortaya attığımız zaman talebe nüfusunu ortaya koyduğumuzda en azından günlük hasta ihtiyaçları

bir o kadar da artmış olabilir. Ancak, bunun yanın da öğrenci-lerin oturma izni alabilmesi için bir AIDS kontrolü var. Hiç karşı değiliz. Gayet normaldir. Ancak bu AIDS kontrolü neden Mağusa'da yapılmıyor. Yani laboratuvarının çok güzel olduğunu övündünüz biraz önce, Devlet laboratuvarı. Devlet laboratuvarı yalnız Lefkoşa'ya şamil olmaz.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden)(Devamla) - Hayır, hayır farklı birşey.

KENAN AKIN (Devamla) - Ona da geleceğim de orda da eksiklik var.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden)(Devamla) - Hastane laboratuvarı başkadır.

KENAN AKIN (Devamla) - Lefkoşa'daki hastane laboratuvarındaki düzeni neden Mağusa'da kurmuyorsunuz? Mağusa, bu yani sağlık hizmetlerinin dışında mıdır? Kan Lefkoşa'ya gelecek, lefkoşa'dan geri gidecek. Bunların ortadan kalkması ve süratlenmesi lazımdır.

İSMET KOTAK (Yerinden)(Devamla) - Aman AIDS önemlidir. Onun için bırak Lefkoşa'da olsun, ne var?

KENAN AKIN (Devamla) - Aynı örgüt orda da var İsmet Bey. Yani bunun şeyi yok. Fazla bir maliyeti yok.

İSMET KOTAK (Yerinden)(Devamla) - Bizce yanlışdır. Bakarsın yanlışlık olur. Hep Rusları, musları topladılar buraya.

KENAN AKIN (Devamla) - AIDS kontrolü yapılıyorsa talebe 95.000 lira ödüyor, çalışma izni alacak işçi 75.000 lira ödüyor. Nedir, nasıl yani anlayamadım? Vücut değil mi? O da vücut.

- 1419 -

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden)(Devamla) - Hayır, başkadır.

KENAN AKIN (Devamla) - başkadır demek.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden)(Devamla) - Daha fazla test yapılır onlara. Farklı testler yapılır, onun için daha fazla alır.

SALİH COŞAR (Lefkoşa)(Yerinden) - Daha mal kararını bulmadı mı?

KENAN AKIN (Devamla) - Daha yeni ısınmaya başladık.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; en azından Mağusa'da yaşanan Mağusa Hastanesindeki eksikliğin birşeyi de kan bulunmayışı. Lefkoşa'ya geldiğimiz zaman kan baknasında her türlü kanı, her gruptan kanı AIDS kontrolü yapılmış şekilde bulmak mümkündür.

../1420.

Bu Mağusa'da bu bir eksiklikdir. Oraya en azından bir buzdolabı ile onları korumak...

ERTOĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Mağusa'da var.

KENAN AKIN (Devamla) - Mağusa'da yok Sayın Bakan, var demeyin lütfen.

ERTOĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Bir dakika izah edeceğim sana yahu.

KENAN AKIN (Devamla) - Ben yaralı bir kişiye kan vermiş bir kişi olarak bunu yaşadık biz. Benim kanımı aldılar Lefkoşa'ya götürdüler, oradan AIDS kontrolü yapılmış kanı hemen hastaya taktılar. Çok acil konularda ne olacak bu? Yani acil konulardaki konuda bu anomalinin giderilmesi gerekmektedir. Aids kontrolü yapılmış her gruptan kanın en azından ikişer tane, üçer tane Mağusa'da devamlı bulunması gerekmektedir. Beklemeyelim bir trafik kazası olsun da efendim Lefkoşa'dan kan getirelim. Bu yanlış bir konudur .

Bir önemli konu daha sağlık hizmetinde çalışan personelin çocuklarına en kısa zamanda hastahanelerde kreş. Yani bütün gün o hastalara hizmet vermek için çırpınan sağlık hizmeti ordusu, öteki tarafta çocuğunu düşünecek, düşünmesin. O çocuğu düşünmemesi gerekmektedir. Mutlaka bir kreşin hastahanelerde sağlık hizmeti veren personelin kreşleri kısa zamanda gerçekleştirmek durumundayız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hastahanelere söyleyecek esasında çok şeyler var ama yapıcı eleştiri olarak kabul edilmesi gerekir. En azından bunlar Sosyal Yardım Dairesine baktığımız zaman en azından Sayın İsmet Beyin

biraz evvel söylediği gerçekten huzur evindeki yaşlıların dışında sosyal yardım alan çekleri bile politik alet etmekten vazgeçin. O huyunuzdan vazgeçin. Burada huyunuz kurusun da diyebilirim yani. Her seçimde o yaşlı insanlara UBP'ye oy vermezsen çekiniz kesilir, UBP'den başka partiye giderseniz çekiniz kesilir baskısını lütfen vazgeçin.

ÇALIŞMA VE SAĞLIK BAKANI ERTOĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden)
Yok öyle şey yahu.

KENAN AKIN (Devamla) - Vardır demeyeceksiniz mutlaka, demenizi de beklemiyoruz. Bu huyunuzdan vazgeçin burada öyle bir şey yapıyoruz demeniz zaten mümkün değil, gerçekten politik bir olaya sığmayacak, yakışmayacak. Bırakın o insanların az iki kuruş veriyorsunuz yani bir zeytin, ekmek parası bile değil ama hiç olmazsa o insanlar o çeklerinin karşılığında parayı huzurlu yesinler. Bir gün gelip de bu çek kesilecek korkusu yaşamasınlar. Hangi siyasi partiye oy vereceklerse versinler ve iyi insan biliyorum ki beni çok sevdiği halde Yeni Doğu Partisine oy verdiği halde, gelip kahveye bizi dinleme cesaretini bulamıyor. Gidecek diyor muhtar beni söyleyecek, benim maaşımı keseceksiniz.E, bu korku vardır.

MUHARREM SÖYLEMEZ (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Hangi köyde?

KENAN AKIN (Devamla) - Olur onu da yaparsınız, ben köyü söylersem o adamı da bulursunuz siz.

MUHARREM SÖYLEMEZ (Yerinden) (Devamla)- Hayır köy ismi sormadım, köy ismi sormadım sana.

KENAN AKIN (Devamla) - Hangi köyün muhtarıdır, muhtarı da söylesem o adamın maaşını keseceksiniz.

İSMET KOTAK (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Muhtar nasıl olsa senden değil hiç üzülme.

ERTOĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Boşver yahu.

KENAN AKIN (Devamla) - Sosyal maaşı alanların da hiçbir dayanağı olmadığı halde partizanca çıkarlardan dolayı geçmişte belki düzeltmiş olabilirsiniz ama geçmişte şu anda böyle olanlar var. Traktörü var, bilmem nesi var o adama sosyal yardım alıyorsunuz.

ERTOĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Kesilmiştir, hepsi temizlenmiştir.

KENAN AKIN (Devamla) - İnşallah.

Sayın başkan, değerli milletvekilleri; Çalışma Dairesini ele aldığınızda geçmişte Sayın Bakanın böyle bu benim kullanma tabirim, böbürlene, böbürlene anlattığınız gibi değildir. Kakzın ayağı öyle değildir Sayın Bakan. Çalışma Dairesi personeli hizmet verememenin sıkıntısı ve hizmet verememenin araç ve gereksizliği içerisindedir. Çalışma Bakanlığına bağlı müffettişler işyerlerini en azından haftada bir defa kontrol etmesi lâzım. Ne ile? Bisiklet desem, bisiklet dahi yok. Hangi Çalışma Dairesinin personeli müffettişleri araç gereç bakımından, sıkı iş takibi açısından çalışma yerlerin de kaçak işçi olup olmaması açısından takip edecek araç gereç istersiniz. Bu bütçe ile mi? Bu bütçe ile bisiklet da alamazsınız . Bırakın adamın ayakabısı yıpranıyor diye ayakabı bile alamazsınız, bırakın bisikleti. O memura ayakkabı bile alamazsınız. Böyle bir özveri gösterecek olsa bile ki hepsi o özveri içerisinde olacağına da inanıyorum. Ancak böyle bir imkânsızlık içerisinde Çalışma Dairesinin adını anmamamız lâzım. Eğer Çalışma Dairesi varsa neler olmalıdır? Müdürün, müdürün altında arabası, şöförü de olması lâzım gerekirse. Bunu Anavatandan hep örnek alıyorsunuz bunu da örnek alın. Anavatan getiriyor size protokolu imzalayın. Niye imzalıyorsunuz? Buranın şartlarına uygun mudur? Türkiye'deki birkaç tane bürokrat, iki tane yazı yazıyor, şöyle işçi gelsin, böyle işçi gelsin. Aynen kimlik kartında olmuş olan rezalet gibi işte onun sıkıntısını parlamento olarak biz de çekiyoruz, ülkedeki yaşayan tüm vatandaşlar çekiyor.

Türkiye'den gelen her türlü şeyi kabul etmek mecburiyetinde değiliz. Bunu burda açıklıkla söylemek mecburiyetindeyiz ve siz de ülkenin şartlarına uygun değilse, kültürüne herşeyine uygun değilse birtakım protok "Emret Başbakanım" düşüncesi ile imzalamak durumunda değilsiniz. Eğer ülkemizin yapısına uygun birtakım şartlar getirecekse imzalayalım, ama olumsuz getireceği şartları da ordaki Türkiye'deki bürokratları da uyaralım. Beyler bizim ülkemizin yapısı budur, ülkemizin sosyal kuruluşu budur, düzeni budur dememiz lazım. Bir işgücü andlaşması yaptık. İşliyor mu? Mümkün değil. İşlemesi mümkün değil. Çünkü bunlarla birlikte cezai müeyyide getirmemiz lazım, kaçak işçi çalıştırana vazgeçirmek açısından. Çalışma Dairesi bu kontrolü yapamadığına göre, ülkede kaçak işçi dolup taşıdığına göre demek ki bu kontrolde hiçbir anlam yok. Yani Türkiye'nin dayatması ile getirilip önümüze konan protokolün de hiçbir anlamı kalmamıştır, hiçbir etkisi kalmamıştır. Yazacak iki satır, üç satır, beş satır, televizyonun karşısına oturacağız, Türkiye ile, Türkiye Çalışma Bakanı ile Protokol İşbirliği.

Ne yapıldı? Sosyal İşgücü Andlaşması çerçevesinde Türkiye'deki çalışmalar çerçevesinde Türkiye'de çalışılan primlerle Kıbrıs'ta çalışılan primler birleştirilecek. Ne zaman? türkiye'deki Meclisten geçmiş, burda geçti. Türkiye'deki Meclisten geçti, bir Sosyal Sigorta genel Müdürü bu protokolu bir türlü hayata geçiremiyor. Hâlâ emeklilik bekleyen , hatta Sayın Kotak'ın burda ismini geçen bütçe görüşmelerinde veyahut da gündem dışı konuşmasında zikredilen İsak Erol, bu adam hâlâ Türkiye'deki çalışmış olduğu yılların birbirine karışmasını bekliyor.

Ordaki çalışmış olduğu sigorta primleri buraya yansısı, veyahut da buraya yansısı bu iş gerçekleşecek. Hani sizin protokolünüz? Hani sizin hükümet ciddiyetiniz, ki bu ciddiyetsizliği geçmişte yaşadık. Sayın Mehmet Yazar geldi, hava alanında gider ayak 2000 markla dedi valiz eşyası, ki ben işlerimden dolayı sabahki bütçede bulunamadım,, 2000 Marklık valiz eşyası gidecek, döndü Türkiye'ye Sayın başbakanımız da ona güvenerek yaptı o açıklamayı, döndü, 750 Marklık diye bir maskaralık yaşadık. Hani hükümetin ciddiyeti?

demek ki benim attığım imza, benim attığım hükümetin imzasını iki insan bürokrasi, Türkiye'deki bir bürokrat değiştirebiliyor.

İSMET KOTAK (Yerinden)(Devamla) - Kahveci uygulamadıysa, gerisi ne yapsın? Kahveci orda imzalamadı.

KENAN AKIN (Devamla) - Sayın başkan, değerli milletvekilleri; imzalamaması gerekir.

İSMET KOTAK (Yerinden)(Devamla) - O başka.

KENAN AKIN (Devamla) - O protokolün hükümet ciddiyetinde ne imza atılıyorsa aynen uygulanması lazım. Maalesef bunu benim kendi tabirimle alay ediyoruz biz. İki insan, bürokrat veyahut veyahut bir müsteşar tarafından KKTC Hükümeti ile alay edilebiliyor. Halkın nezdinde küçük düşüyorsunuz siz. Bunlara izin vermemeniz lazım. Çünkü muhalefet de olsam benim de hükümetimsiniz. Bu ülkede yaşadığım insanım, bu memleketteki hükümetimle alay edilmesine, başbakanla alay edilmesine benim kabul etmem mümkün değildir. İşte bunlara izin vermemeniz lazım. Nasıl? Her gelen protokolu emret başbakanım veyahut da sanki de ağalıkmiş gibi imza olmaması gerekir. Bunların ortadan kalkması lazım. İşte çalışma çerçevesindeki işgücü andlaşması. Çok yanlıştır. Cezai müeyyideyi de birlikte getireceksiniz. Türkiye'den o gün ipini koparan geliyor diyoruz. Yine söylüyorum.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden)(Devamla) - Geliyor.

KENAN AKIN (devamla) - Söylemeye devam edeceğiz. Ceza getireceksiniz.

GÜNAY CAYMAZ (Lefkoşa)(Yerinden) - İşgücü andlaşması yanlıştır değildir. Uygulamasıdır.

KENAN AKIN (Devamla) - Ama cezai müeyyide getirmezsen yine gelir.

GÜNAY CAYMAZ (Yerinden)(Devamla) - O başka. Hatırlarsan bu tartışmayı yaptık. İşgücü Andlaşması...

- 1425 -

KENAN AKIN (Devamla) - Yatır, parayı Türkiye'de yatırırısın, bu fonlar, Türkiye'de bir fon açın, yani birşeyler olsun. Şarttır getireceksiniz.

günay caymaz (Yerinden)(Devamla) - Para burdadır.

KENAN AKIN (Devamla) - Pratik olarak getireceksiniz. Adam gemiden iniyor, çalışmaya gelmiş, Mağusa'dan Lefkoşa'ya gelecek bilet parası yok. Otobüse binecek parası yok. Bu mu çalışma içgücü Andlaşması? Bu mu? Ne yapıyor Çalışma Dairesi söyle bana. Ki şu günlerde gerek orman dikiminde, gerek narenciye bahçelerinde binlerce kaçak işçi var. Kaç tanesini yakalayabildin?

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden)(Devamla) - Anlatacağım.

KENAN AKIN (Devamla) - Yakalayamazsın, çünkü araç gerecin yok. Gidemiyor. Gidemez. Nüfusumuzda kaç kişi işsiz? Çalışma Dairesi zaman zaman açıklar, şu kadar işsiz sayısı var. Hani o kadar sayı? Onlardan belki de daireye gitme durumunu hissetmeyen yüzlerce, binlerce insanımız var, işsiz olduğu halde, işsiz olduğu için Çalışma Dairesine gidip işsizliğini yazdıramayan yüzlerce işçimiz var. Öyle suni olarak 300 tane, 500 tane işsiz olacak mümkün değil.

../1426.

Çalışma Dairesi, Mağusa binasını gidip gördünüz zannederim, bir gün geçerken Bakanlık arabası oradaydı belki sizsiniz, şoförünüzdü bilemiyorum. Daire demeye şahit ister. Bir yana bakıyoruz sosyal sigortalar dairesine, lütfen Sayın Bakan bana başınızı bükmeyin. Bir taraftan Sosyal Sigortalar Dairesine bakıyoruz son derece mefruşatla döşenmiş, oda, oda alınmış, öteki tarafta çadırdaki yaşasa daha iyi, perdesi yok, bilmem nesi yok. Bugün elektirik kesildi, bugün sabahleyin oradaydım ben bir çalışma izni için, soğuktan donan memurlarımız var. Bu mu daire, çadır kurun daha iyi, hiç olmazsa çadırın kenarı sıcak olsun. Bu kadar bakımsız olmaz, olmaması gereksir. Eğer bu kürsüden çıkıp da o kâğıtlardan okduğunuz gibi güzel şeyler söylemek istiyorsanız Çalışma Dairesine sahip çıkmak mecburiyetindedir. Çalışma hayatı burada düzenli bir yere oturtmak istiyorsanız önce Çalışma Dairesine adına laik şekilde önem vermek gerekmektedir. Bir müffetiş koskoca masada, belli 95-100'ün üzerinde çalışma, işyeri var, fabrikalar hariç. Bir kişi ne yapabilecek? Birisi devamlı dairede durmak mecburiyetinde. E, bayanları da sayarsam 4, 2 bayan, 2 erkek var zannedersem. 2 de. Bu daireler şu andaki konumu ile Mağusa' da Çalışma Dairesinin olduğunu söylemek mümkün değil. Eğer biraz da hizmet veriliyorsa o Bakanlığın başarısı değil, oradaki memurların özverisidir. Maalesef bunu da kabul edin.

ÇALIŞMA VE SAĞLIK BAKANI ERTOĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden)-
Aynı şeydir.

KENAN AKIN (Devamla) Aynı şey değildir. Oradaki memurun özverisidir maalesef bana, çünkü Bakanlığın, biraz önce, ilgisi ve sıcak bakışı olsaydı, o daire ne masası, ne sandalyesi olmuş olurdu. Eğer bir vatandaş daireye gidiyorsa, mefruşatı da görünümü de biraz ilgi göstermektir. Yani devleti sayacaksa saygı oradaki döşeme ile de bağlıdır, paraleldir.

Kaçak işçi konusunu, görüyoruz bugün yine gazetede bakıyoruz hırsızlıklar bilmem neler. Bu kaçak işçi konusuna belirli bir cezai müeyyide getirilmezse yarın sizin arabanızı da çalacaklar. Gazetede koskoca ilan var, araba çalınmış, kim çalmış bunu? Hasan, Hüseyin demiyorum, bu ülkede Mağusa'ya işte bu Sosyal İşgücü Andlaşmasından kapıyı açık bulan kişilerle gelen ama cebinde para olmayan, yatacak yeri olmayan kişi, en azından bu kimlik olayı bile Çalışma Bakanlığına bakar. Başbakan oturdu imzaladı Büyükelçilikte imzaladı. Dur kardeşim imzalıyorsun ama bunun getireceği olumsuzluklar nelerdir? Bir kimlik kartı ile üç ay kalmanın anlamı nedir? Üç ay kalabilecek kişi kimlikle geliyor, geriye üç aydan fazla kalmak isteyen pasaportla geliyor. Bir kimlikle üç ay burada kalma izni verildiğine göre, o insanın belirli bir miktarda para da ortaya koyması lâzım. Bu kaçak işçi konusuna bir yandan baktığımızda sosyal sigortalara zararı var, ihtiyat sandığının gelir kaybı var, var da var. Maliyenin kazanç vergisi kaybı var . O insanların niye geliyor? Şu veya bu şekilde geliyor. Çalışıyor, hizmet veriyor, emek veriyor, emeğinin karşılığını almayan bir kunta kinte gibi, köle gibi çalışan insanlarımız var. Gidin narenciye bahçelerinde kesim yapan, kopekleri bağlasanız afedersiniz beni bağışlayın, bağlasanız durmayacak yerlerde yatıyorlar. İşte 15-20 gün önce elektirik çarparak ölen kaçak işçi konusu gündeme geldi bu memlekette. Bunların engellemezsek, ülkemizin sigortası da, ihtiyat sandığı da, mali yönden vergi olayı da hem kaçak işçi çalıştıran, hem de çalışan bu ülkeyi zarara sokmaktadır. Bir yandan da kendi iş gücümüz tamamen açlığa ve sefalete gitmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sosyal Sigortalar Kurumuna baktığımız zaman, başlı başına sosyal sigorta düşünce-sine hizmet vermemekte, yanlış yasalarla kuruluş itibarı ile

ÇALIŞMA VE SAĞLIK BAKANI ERTOĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden)
Değiştirdik Ya yahu.

KENAN AKIN (Devamla) - Yasalardaki yanlışlıklarla, hala değişmedi. Geçen sene söylediklerimin aynısını söyleyeceğim şimdi.

ERTOĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden) (Devamla) , Geçen defa değiştirdik.

KENAN AKIN (Devamla) - Hayır değiştirmedin, yoktur.

ERTOĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Değiştirdik.

KENAN AKIN (Devamla) - Yine söyleyeceğim, hayır değiştirmedin, yoktur.

ERTOĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Sen farkında değilsin değiştirdik.

KENAN AKIN (Devamla) - Evet değiştirmedik söyleyeceğim. Bir dakika , bir dakika heyecanlanma.

ERTOĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Ben heyecanlanmam.

KENAN AKIN (Devamla) - Son değişiklikle gelmedi o şey.

ERTOĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Hangisi ?

KENAN AKIN (Devamla) - Bir dakika bekle. Heycanlanma sen, söyleyeceğim ben.

ERTOĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Heycanlanmam sen heyecanlanın. Söyle bakalım.

KENAN AKIN (Devamla) - Halkımızı ayrı, ayrı statülerde değerlendirilmektedir. Şimdi diyeceksiniz ki o günkü gibi gelip de haycanlanma burada. Ayrımcılık falan değil. Yine söylüyorum, Kuzey Kıbrıs'a 74'ten sonra gelip yerleşen, tarım iş gücü ile gelmiş bir göçmen grubu var. Bir de tarım işgücünün dışında gelmiş, turist olarak gelmiş var. Hangi protokolsa yine güzel, o muhteşme bürokratların hazırladığı protokol tuttular bir geçmişte protokol imzalandı. Tarım işgücü ile gelene emeklilik hakkı var, turist olarak gelen vatandaşa emeklilik hakkı yok. Bu yanlıştır Sayı Bakan.

ERTOĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Öyle bir şey yoktur yahu.

KENAN AKIN (Devamla) - Sayın müdürünüzü çağırınız lütfen bunu şey yapın. Geçen bütçede yine söyledim.

ERTOĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Yatırmadılarsa olmaz tabii

KENAN AKIN (Devamla) - Hayır Sayın Bakan lütfen bu konuda maalesef bilginiz yoktur diyeceğim artık.

KENAN AKIN (Devamla) - Hayır, Sayın Bakan lütfen bu konuda maalesef özür dilerim, bilginiz yoktur diyeceğim artık.

Dr. ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla) - Hayır, senin bilgin yok. 15 yıl yatırması gerekir. 15 yıl yatıran, 15 yıl üzerinden kim yatırırorsa emekli olur kardeşim.

KENAN AKIN (Devamla) - Tarım iş gücü 10 yıl yatırılabiliyorsa emekli oluyor...

ÖMER DEMİR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Borçlanma...

KENAN AKIN (Devamla) - Borçlanma olabiliyor Sayın Ömer Demir'in hatırlattığı gibi. Diğer taraftan turist vatandaş olarak gelmiş kişiye borçlandırma şansı yok. 0 yaşayı açın.

Dr. ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla) - 3 sene onun da var. Onun da var. Hiç farkı yok. 15 sene fiilen çalışacak.

KENAN AKIN (Devamla) - Peki, adam 50 yaşındaysa niye prim ödüyorsun o zaman?

Dr. ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla) - Mecburdur.

KENAN AKIN (Devamla) - Al prim o zaman. Hem emeklilik hakkı vermiyorsun. Emeklilik hakkı vermiyorsun. Geriye aç o yasayı 10 yıl geriye dönüp tazminatı ödesin, faizle ödesin, farkıyla onu getir. Ödesin, devleti zarara sokmayacak, sigortayı zarara sokmayacak. Geriye dönük paraları tazminatıyla ödesin. Emeklilik hakkı kazansın, eğer yaşıyorsa bu ülkede. Yaşadığı, oturduğu tarih itibarıyla geriye dönük ödeme hakkıyla kapsıyorsa ve emekli oluyorsa geriye dönük tazminatıyla, faizliyle ödesin. Bu kapıyı açalım.

Dr. ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Var o, üç sene geriye dönük...

KENAN AKIN (Devamla) - Üç kere üç yetmiyorsa, beş olsun.

Dr. ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Biz 60 yaşındaki adamın...

KENAN AKIN (Devamla) - 77'yi aşmamak kaydıyla, 77 yılını, Sigortanın kuruluş yılını aşmamak kaydıyla geriye dönük tarih açın. Üç yılda yani bu konuda zarar gören 200 - 300 vatandaşımız vardır. Yani 200 - 300 kişidir. Batacaksa bu Sigorta hiç yaşamasın. Yani 200 kişiyi böyle mağdur etmeye devam ederseniz, o yasanın mutlaka açılması lâzımdır, gûnahtır o insanlara.

Dr. ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Mağduriyet yok, yatırmıyor...

KENAN AKIN (Devamla) - Mağduriyet değil Sayın Bakan. Bunu sayın müdürlerinizle sohbet içerisinde bunu tartışın. Gerçekten bir anomali vardır. Bunun düzeltilmesi lâzım. Üçü 77'ye kadar açın. Tazminatı ödesin, faizini ödesin.

Hastanelerde verilmeyen ilâçlar, Sosyal Sigortalı hasta gidiyor, birtakım bazı listede olmayan ilâçlar. Bu yanlıştır. Eğer Sosyal Sigortalı prim yatırıyor, sağlığı için ne gerekiyorsa hastanelerin bunu vermesi ve Sosyal Sigortanın bunu karşılaması sözkonusudur. Bunun dışında başka bir şey düşünülemez. Yani alternatif bile ortaya konulamaz. İşçi niye sigorta yatırıyor? Hastalandığı zaman sağlığına kavuşmak için sosyal Sigorta, yani sağlığına kavuşması için efendim sigortanın ödeyeceği ilâç değil bu. Böyle bir şey olmaz. Bu dünyanın hiç bir yerinde yoktur.

Dr. ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Ödenir, bilmiyorsun bak, ben izah edeceğim sana şimdi.

KENAN AKIN (Devamla) - Yataklı hasta olursa ödeyecek, yataklı değilse ödemeyecek. Bu yanlıştır. Herhalükârda ödemesi gerekmektedir.

Dr. ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Öder. Doktor yazarsa bu ilâcı kullanması lâzım, öder.

KENAN AKIN (Devamla) - Sigortalı emeklilere de verilen maaşlar gerçekten bugünkü koşulların altında kalmıştır.

İhtiyat Sandığının konumuna baktığımız zaman, maalesef İhtiyat Sandığı her gün zarar etmektedir. Gerek bu kaçak işçilerden dolayı, biraz evvel söyledim, yine söylüyorum, İhtiyat Sandığını koruyucu tedbirleri alamak lâzım. Nasıl? Yine İhtiyat Sandığı mekanizmasını araç-gereçlerle donatmakla işler vaziyette olmak kaydıyla da ben gördüm Mağusa'daki müfettişten gördüğüm kadarıyla, arkadaşımız olduğu için, kendi arabalarıyla teftişe çıkıyorlar. Niye hükümetin arabası yok? Niye dairenin resmi hizmet aracı yok? Nereye kadar? O adamı yıprattı. O adama da günahdır. Bu tüm İhtiyat Sandığı personeli bu konuda muzdariptir. Rahatsızdır. Rahatsızdır demiyorum, yıpranıyorlar. Adam kendi şahsi arabasını devlet hizmetine kullanmaktadır.

Dr. ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Ödenir yahu.

KENAN AKIN (Devamla) - Kaldı ki bir de o altı aylık konu, zaman zaman da seni rahatsız ettiğimiz, bir çok milletvekilini de rahatsız ettiği konu var. Efendim bir işçi iş yerinden çıkıyor. Altı ay bekler. Beklemesin. Eğer kendi parasıysa, altı ay önce, yani çıktığı gün, işten çıktığı gün o parayı ödenebilir. en kısa zamanda. Alma yolunu açalım. O yasanın değiştirilmesi lâzım. Gidiyoruz efendim sağlık kurulundaki nüfuzunuz varsa, doktorlarınıza yalan söyleyin

diyoruz. Bu adam duvara vurursan öbür taraftan çıkacak, sapa sağlam adam Türkiye'ye tedavi olacak efendim, dosya yapılır. Bu yanlışlıkları yapma yolundan biz de vazgeçelim. Çünkü seçmen olduğu için ona hizmet vermek zannediyoruz biz bunu. Ama yanlıştır. Oradaki doktorlarımızı da zora sokuyoruz. İhtiyat Sandığındaki çalışan, hizmet vermeye çalışan memurları da bu duruma sokuyoruz.

İhtiyat Sandığının emekli bu kontaktörler konusuna bağlantısı ne kadardır? Maalesef gerek Çalışma Dairesi, Sosyal Sigorta, İhtiyat Sandığı, üçlü olarak çalışan bu ülkede kontaktörlük yapan, narenciye kesimi bellidir. Getiriliyor bir yere veriliyor. O narenciye kesimini yapan kontaktörler kimdir? Bunların çok kısa pratikle çözmek için yaparsa İhtiyat Sandığının bu ve Sosyal Sigortanın zararı da en kısa zamanda ve o çalışan insanları en azından sosyal güvence altına almış bulunacağız.

Devlet Laboratuvarı konusuna yanlışlığını diyeceğim. Ya yanlış-
tır yahut da Süt Endüstrisi Kurumunda bir yanlışlık vardır Sayın
Bakan. Dün Tarım Bakanlığı Bütçesinde bir konuyu gündeme getir-
dim, Sayın Bakan cevap vermedi. Paşaköy'de ismini de şu anda
yanımda yok, satanı da vereceğim alanı da vereceğim. Paşaköy'de
bir hafta önce adam inek veriyor BHC'li çıkıyor. Bu kontrolü
kim yaptı? Devlet Laboratuvarımız yaptı. SÜTEK yaptırdı. Aynı
adam tabii Devlet Üretim Çiftliğinden almış olduğu inek doğum
yapıyor, doğumu ile birlikte buzağısı ve falan satıyor. Aynı
adam o bir hafta, ineğini bir hafta sonra Akıncılar Luricina'ya
satıyor Tahir diye birine, o süt almaya başlıyor. BHC yok temiz
çıkıyor. Ya yapılmadı kontrol, SÜTEK'tir burda hatalı veyahut
da Devlet Laboratuvarı aynı sütü eğer tahlil ettiyse,
etmiştir demiyorum, ettiyse bir yanlışlık vardır.

ÇALIŞMA VE SAĞLIK BAKANI ERTUĞRUL H. SİPOĞLU (Yerinden) -
Anlamadım. Nasıl oluyor?

KENAN AKIN (Devamla) - Paşaköy'de bir vatandaşımız
süt verirken BHC'li çıkıyor. Devlet Üretim Çiftliğinden almış
olduğu inek. Bu Devlet Laboratuvarında tahlil oldu BHC'li
çıkı. Adam borcu olduğu için sütü alınmayınca satma yönüne
gitti sattı ve borcunu ödedi. O ineği satan adam şu anda sütü
veriyor. BHC'li değil. Bu daha 15-20 gün önce gerçekleştiril-
miş bir olaydır. Kaldı ki BHC olayı 4-5-6 ay zarfında BHC ineğin
vücudundan kalkabilir, bitebilir, yok edilebilir. Ve 15 gün
önce de kalkacak bir olay değil. Ya ikinci defa süt kontrol
edilmedi, veyahut da tahlil edildiyse yanlış var mıdır ben
bunların isimlerini gerek size gerek de Devlet Laboratuvarın-
daki ilgili arkadaşlara mutlaka getireceğim.

DR. ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Getir
bana.

KENAN AKIN (Devamla) - Bu vatandaşlar arasında değişik
yorumlara şey yapıyor. Politika var derim ki biz buna inan-
mıyoruz. Savunmuyoruz da. Kesinlikle bu söylediğimiz anormallik-
lerin yanlış olduğunu, biz politika yapmıyoruz. Bir yanlışlık
vardır ama nerededir? Devletin adına gelecek...

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden) (Devamla) - İneği çok olur da karışır.

KENAN AKIN (Devamla) - O da yanlıştır. İşte o da yanlıştır. Onu da anlamak lâzımdır. Onu da anlamak mecburiyetindeyiz.

DR. ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Zaten o limitlerin altındaysa önemli değil.

KENAN AKIN (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sağlık Bakanı dileriz halkımızı daha çok huzurluluğu ile ilgili hizmetlerin layık bütçelerle karşımıza gelir. Böyle bir bütçede yumuşak da eleştiririz yapsak bile bu bütçeye evet dememiz mümkün değil. Çünkü bizim görüş ve düşüncelerimizde halkımıza kendi ölçülerimizle düşüncelerimize hizmet veremeyeceği düşüncesi ile red vereceğimizi bildirir, saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Akın. Sayın Bakan buyurun.

DR. ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Başka yok?

BAŞKAN - Yoktur başka Sayın Bakan. Buyurun Sayın Bakan.

ÇALIŞMA VE SAĞLIK BAKANI ERTUĞRUL HASİPOĞLU - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; evela Sayın Kotak'a teşekkür etmek istiyorum şahsıma gösterdiği tevechüt dolayısıyla. Yasa çalışmaları ile ilgili Çalışma, Danışma Kurulunun devreye sokulmasından bahsettik. Biz Çalışma, Danışma Kurulunu harekete getirdik İş Yasasını hazırlarken. Sendikalar, işçiler, işveren sendikalarını birlikte çağırdık ve bu Yasayı birlikte hazırladı. Ancak Toplu Sözleşme Grev Yasası hazırlanırken daha yasa çalışmasına başlamadan bir baktık karşımızda BRT, basın hiç gereği yokken bir

muhtıra dayadılar bize. Anđi demokratik yasalar, şu bu. Daha yasayı görüşmüyoruz. Daha ortada birşey yok. Bir şov içerisinde, yani bir engelleme havası içerisine girilmiş durumda idi tabii o çalışma orda kaldı. Ondan sonra biz gene ülkedeki bir tek federasyon var, o federasyonun ve diğer sendikalara da müracaat ettik. Seçmiş olduğu icra organının, seçmiş olduğu üç temsilci ve bizim brokratlarımız ve bizim birlikte çalışmamızla Toplu Sözleşme ve Sendikalar Yasası hazırlandı. Yani büyük bir katılımla hazırlandı. Onun için alışma Danışma Kurulu harekete getirilmedi diye birşey söz konusu olamaz. İhtiyat Sandığı kıdem tazminatı dedi, doğrudur. Aynı görüşteyim. Dünyanın hiçbir ülkesinde işsizlik deneği olan ülkelerde kıdem tazminatı söz konusu değildir ve yoktur. Eğer ağdaş ve ilmi şekilde hazırlanacaksa, ağdaş ülkelerin yasaları gözönünde bulundurulacaksa, ağdaş ülkelerde durum budur. İşsizlik deneği olan ülkelerde kıdem tazminatı yoktur.

Üstelik bizde İhtiyat Sandığının, çok teşekkür ederim Sayın Kotak'a, bunu zabıtlara geçirmek için de söylüyorum tekrar vurgulayarak söylüyorum, İhtiyat Sandığı bir kıdem tazminatıdır, ben de aynı görüşteyim.

Asgari Ücret Yasası eskimiştir, tartışılır, tartışmaya devam edeceğiz. Kendi grubumuzda tartışacağız. İcap ederse kamuoyunda tartıştıracacağız. Asgari ücret konusu gündeme her zaman için gelebilir. Prodüktive Merkeziyle ilgili iştirak ediyorum görüşlerine, iş yerinde eğitim konusunu biz ta başından plânladık ve Eğitim Bakanlığıyla ilgili de bu hususta çalışmalarımız var. Eğitim Bakanlığıyla şimdi kendisi konfeksiyonla ilgili, çünkü bize en fazla eksikliği hissedilen işçiler konfeksiyonda, onunla ilgili bölümü açmış, eğitim veriyor.

Kaçak işçi, buna Sayın Kenan Akın da değindi, Sayın Kotak da değindi. Onu söyleyeyim, gerçekten ülkemizin baş ağrılarından bir tanesi ve Çalışma Dairesi ekipleri gerçekten müfettişler kadro olarak eksik, bakarsanız bütçeye münhal olarak görürsünüz. Orda sıkıntımız var ama bizim bir şansımız var. Bizim elimizde İhtiyat Sandığı var ve bu ekiplerle Çalışma Dairesinin yükünü azaltabiliyoruz. Biz geçenlerde aşağı yukarı bundan on beş gün evvel, daha kesimler başlamadan evvel, çağırdık, İçişleri Bakanlığı, Muhaceret, Güvenlik Kuvvetleri, Elçiliğin yeni çalışma müşavirliği, hepsiyle beraber bir koordinasyon benim başkanlığında, hatta Maliye Bakanı da geldi. Bir ekip, bir koordinasyon komitesi kuruldu ve orda kararlar alındı. Evvela girişte bir denetleme yapılacak. Ondan sonra içerde denetleme yapılacak ve çalışanı değil, çalıştırana daha ziyade takip etmek yönüne gideceğiz. Bununla ilgili iş yasamızda çok ağır müeyyideler gelmektedir. Bunu İş Yasası gündeme geldiğinde sanırım Sayın Akın da

takdir edecektir. Zaten Őimdi ekipler kurulmuŐtur. Baskınlar baŐlamıŐtır. AŐađı yukarı elli dokuz kiŐi hakkında kanunu tahkibat var. Her gūn hemen hemen bu ekipler gerek inŐaatları, gerekse narenciye būlgeleri, nitekim narenciye çalıŐanları kontraktūrleri bize gelmeye baŐladı. Nasıl yapalım, bu adamlar geldi, iŐte iŐ Gūcū AntlaŐmasıyla gelmedi ama bunları nasıl kaydedelim? Hay hay dedik, biz bunları kaydederiz daha pratik olmak lāzım, iŐ Gūcū AntlaŐmasında ille Tūrkiye'den getir diye bir madde var ama bunu pratik hale getirmek lāzım. ūnkū Sosyal Sigortaların, İhtiyat Sandıđının, Vergi Dairesinin en azından denetim açısından ūlke bundan yararlanacak. Onun için biz daha pratik olsun diye hay hay dedik. Getirin adamlarınızı, biz burda kaydedeceđiz. Ve Őimdi kayıtlar baŐlıyor. Bu yūnūyle de kaçak iŐçiliđi denetlemek lāzım. Temel Sađlık Hizmetleri de onların kalacakları yerleri denetleyecektir. Muhakkak denetleyecektir. Zaten bundan sonra onlara Őart koŐacađız, getirdiđin adamın ihametinden sorumlu olacaksın Őeklinde yasa içerisinde bunların hepsi var. İnŐallah gūndeme yakında gelecektir.

Sayın Kotak iŐsizler mūracaat etmiyor dedi. Dođrudur. Biz Bakan olduđumuz gūnden bu yana her gūn hem radyoda, hem gazetelerde iŐçilik, alıŐma Dairesi mūnhalleri diye ilan çıkarıyoruz. Ve orda nerelerde mūnhal var yazıyoruz. Gerçekten halkımızda o yūnde pek ilgi duymuyor veya duyar-sız diyeyim, bilmiyorum, gidip kaydını alıŐma Dairesine iŐsiz olarak yapmıyor, o mūnhallere mūracaat etmiyor. Bu bakımdan hatayı alıŐma Dairesinde bulmamak lāzım. Zaten Sayın Kotak da o yūnde konuŐtu. Halkımız gitmiyor.

KENAN AKIN (Gazi Mađusa) (Yerinden) - Őimdi orda o Őekilde yanaŐırsanız yanlıŐtır. Yine ben gidiyorum iŐe, efendim maaŐ vermiyorsun. Kūle miyim ben? İlān etmek Őart deđildir. Yani asgari ūcret...

Dr. ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla) - Asgari ücret.

KENAN AKIN (Yerinden) (Devamla) - Olmaz, asgari ücret nasıl?

Dr. ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla) - Veyahut da daha yukarısı artık o onun...

KENAN AKIN (Yerinden) (Devamla) - Tornacı ister, kaynakçı ister, asgari ücretle mi çalışır?

Dr. ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla) - Harici tedavilerden bahsetti Sayın Kotak. Gerçekten biz bu konuda sanırım, sosyal devlet açısından dünyanın en ileri devletlerinden bir tanesiyiz. Hiç bir karşılık almadan devlet, burda yapmadığı tedavisi için milyonlarda lira vatandaşları için harcayıp hariçte tedavi ediliyor. Şimdi bizim Bakanlık olarak üzerinde durduğumuz husus bunun Kıbrıs'ta halledilmesi ve bu parayı da sağlık yatırımına dönüştürmek ve sağlık hizmetlerini daha etkin hale getirmek. Bunun için çalışmalarımız var. Yani hastayı göndermek yerine, ekipleri buraya getirmek. Nitekim inter plast geliyor. Önümüzdeki günlerde ortopedi ekibi gelecek. Burda yapılmayan ameliyatlar yapılacak. Bilahare de vakıf kurulduğu zaman da onbeşer günlük devreler halinde Türkiye'nin en iyi üniversitelerinden, tıp fakültelerinden öğretim üyeleri gelecek burda hem eğitim verecekler, hem tedavi yapacaklar.

Bu şekilde harici tedaviler proplemi de kendiliğinden ortadan kalkmış olacak. Özel sektörün sağlık hizmetlerine katkısına büyük destek veririz ve büyük oranda da imkanlarımızla da desteklemeye hazırız. Sayın Kotak'a o yönde de iştirak ederim. Sağlık Yasası da inşallah gündeme gelecektir ve desteklerini bekleyeceğiz o konuda. Sayın Kenan Akın da ona, gerçekten büyük bir ihtiyaçtır. Gerçekten ...

İSMET KOTAK (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Örnekleri birçok ülkede var bunun.

DR. ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla) - Tabii ki herçekten orda bizim çalışan personelimiz çok özveri ile çalışmaktadır bir bir kamu görevlisi olarak mütalâa edilmemesi lâzımdır. Aynı görüşteyim. Hizmetin ağırlığı ve verildiği oranda da tatmin edilmesi en doğal olaydır.

Sayın Kenan Akın, iddialı geldiniz dediniz.

KENAN AKIN (Yerinden) (Devamla) - Katılıyoruz, şikâyetçi değiliz.

DR. ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla) - Biz iddialı geldiniz lafı için, biz hizmette her zaman varız. Hizmet yapmak için de arzuluyoruz, hırslıyız.

MUHARREM SOYLEMEZ (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Takdir ediyoruz.

DR. ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla) - Elinizden geldiği kadar yapmaya çalışırız. Bütçe imkânları içerisinde geçen yıl da aynı şekilde bütçeyi tenkit ettik ama o bütçe imkânları içerisinde biz bu yıl çok şeyler yaptık. Hiç kimse inkâr etmesin. Hastanelerimiz donatılmıştır. Mağusa'da Corener Care kurulmuştur. Mağusa'nın yeni servisleri açılmıştır, açılacaktır. Onun için yapılmadı diye birşey yok. İmkânlar, imkânsızlıklar içerisinde imkânı yaratmaya çalışıyoruz.

İlaç bulunmuyor dediler. Bir defa mümkün mertebe ilaççı bulundurmaya gayret ediyoruz. ve buna özel itina gösteriyoruz. Ancak ay sonları itibarıyla yahut da ayda bir alıyorsa veyahut hafta sonu itibarıyla belki o zamanlarda bir eksiklik olabilir. Bir de ilaç bulunmuyor dedi. Sigortalıya ilaç verilmiyor dedi. Oyle birşey yok.

KENAN AKIN (Yerinden) (Devamla) - Bazı ilaçlar.

ERTUGRUL HASİPOĞLU (Devamla) - Şimdi bazı ilaçlar şöyle: Sigortanın listesinde olmayan ilaçlar eğer doktoru bu ilacı kullanması şarttır diye şart düşerse reçetenin arkasına sosyal sigortalar o ilacı almaktan mükelleftir. Mecburdur. Onun için bu şekilde yapanlar ilacını alabilir.

KENAN AKIN (Yerinden) (Devamla) - Hastane yine vermez dışardan almak mecburiyetinde kalıyor.

DR. ERTUGRUL HASİPOĞLU (Devamla) - Dışardan alın. Ödenir, parasını alır.

KENAN AKIN (Yerinden) (Devamla) - Nasıl alacak o ilacı?

DR. ERTUGRUL HASİPOĞLU (Devamla) - Neyi?

KENAN AKIN (Yerinden) (Devamla) - Parası varsa alacak.

DR. ERTUGRUL HASİPOĞLU (Devamla) - Yo yo biz öderiz onun parasını. Biz ödüyoruz onun parasını hiç ...Bu yıl bir uygulama daha yaptık. Bazı doktor arkadaşlarımız bize istedikleri ilaç listesini vermiyorlar. Biz onlara bildirim yapıyoruz. Kullandığınız ve sürekli yazdığınız ilaçların listesini verin ihaleye çıkacağız diye genelde gelmiyordu bu, biz şimdi bir arkadaşımızı

Yataklı Tedavi Kurumları Baş Hekimini görevlendirdik doktor doktor gezdirdik yazdık ilaçları ve dedik ki, eğer siz bunun dışında ilaç yazarsanız sizi sorumlu tutacağız. Çünkü biz size baştan peşin soruyoruz. Hangi ilacı kullanacaksınız, kullanmak istiyorsunuz yazınız onu ihaleye çıkaracağız. Ama onun dışında başka ilaç yazarsanız sizi sorumlu tutacağız. Alın diye bildirdik bu şekilde böyle bir uygulama yaptık. Sanırım önümüzdeki yıl büyük ölçüde bu proplem ortadan kalkacaktır. Azaldı dedi

Hastalar azaldı dedi. Hastalar, memnun oluyoruz azalmasına. Demek ki iyi oluyorlar. Zaten üzerinde durduğumuz konu koruyucu tababettir. Bütün dünyada yapılan budur ve en ucuz olan budur. Çünkü yataklı tedavi masraflıdır. Biz koruyucu tedaviye önem veriyoruz ki yataklı tedavi masrafları giderleri azalsın. Uyguladığımız şeyin de, sisteminde bu azalmada etkisi vardır. Bazı yerleri azalınca diğer yerler çoğladı. Nitekim konuşmamda da belirttim. Cengiz Topel geçen yıl kapatılma noktasına gelmişti. Bu yılki hasta sayısı, Girne Hastanesindeki yataklı hasta sayısını geçmiştir. Demek ki doğru yoldayız. O konuda da.

Kadın doğum ve nöroloji aynı yerde dedi. Doğrudur. Kadın doğum servisinin yatak kapasitesi, şu andaki yatak kapasitesi ihtiyacının çok üzerinde. Ve diğer bölümde de nöroloji, nöroşüroji, kulak, burun, boğaz, göz, üroloji beş servis bir yerde. Bu sıkışıklığı da meydana getiriyordu. Biz kadın doğumun bir bölümünü ayırdık. Yalnız bir eksikliğimiz var. Biz bebeklere bakan hemşireleri orda görevlendirmedik. Onun dışındakilere orda görevlendirdik. Bu servisin hemşire lojmanı olarak bugüne kadar kullanmasından kaynaklanıyordu. Şimdi hemşire lojmanı bitirilmiştir. E işte yatakları yerleştiriliyor. Tahmin ederim bu ayın sonuna kadar bu servis boşaltılacak. Bakımı yapıldıktan sonra 1992 Ocak ayından itibaren de o servis nöroloji, nöroşüroji servisi olarak kullanılacaktır.

Yemek verilmiyor dendi. Bizde hemşirelerin çalışma saati 7 - 2, 2 - 9 sabah, 9 sabahtır. Yani 7 - 2, 2'de çıkan evine gidiyor. 2 - 9 gelen zaten yemeğini yemiş olarak geliyor, 9 - sabah çalışanlara biz 12'de yemek veriyoruz, bedava veriyoruz. Onun için yemek verilmiyor diye bir şey sözkonusu değil.

Ortopedi uzmanı Mağusa'da yok dendi. Orda bu görevi yapan bir kişi var. Ama ortopedi münhalimiz, on tane münhalimiz vardır. Alabiliriz. Şu anda ortopedi uzmanı yok. Diğer ilk yardım doktoru olarak Mağusa'da görevlendirilen arkadaşın Cengiz Topel ve Lefke'de üniversite olması dolayısıyla öyle bir talep geldi. Cengiz Topel'de ilk yardım yoktur. Yalnız ilk yardım Lefkoşa ve Mağusa'da var. Benim o ortopesti, ilk yardım doktorunu yukarı kaldırmam demek diğer ilk yardım doktorlarını da hep servislere çekmem demektir ki ilk yardım olayı ölürdü. Halbuki benim ilk yardıma büyük önem veriyorum. Çünkü hastanelerin vitrini ilk yardımdır. Onun için bunu yapmam mümkün değildi. Lefke'den de o şekilde talep gelince, o arkadaş da bu şekilde istediği için, arzu ettiği için onu oraya sevk ettik. Onun yerine, o bölgeden başka birini aldık, Mağusa hastanesinin ilk yardımına verdik. Ama bir ortopedi uzmanı geldiği takdirde ilk alacağımız yer Mağusa hastanesi olacaktır.

Sağlık Kurulu daha erken yapılsın dendi. Biz Sağlık Kurullarını ayda bir yapıyoruz. Acil olduğu zaman hemen yaparız. Hiç bir problemimiz yoktur o konuda. Hemen anında yaparız ve bu konuda çok duyarlıyız.

Sağlık ateşesi konusuna gelince, gerçekten ihtiyaç vardır. Elçiliğimiz personeli özveriyle bizim hizmetlerimizi görüyor Elçilik personeli ama gerçekten sağlık ateşelerine ihtiyaç var. Bizim bulduğumuz, şimdi de söylediğim gibi hastayı artık dışarıya göndermek değil, ekibi buraya getirmek ve bu hizmetleri burda vermektir. Onun için sağlık ateşeleri şimdilik herhalde kalacak.

Mağusa Hastanesinin yeri itibarıyla herhalde tekerlek takip götüremeyeceğimize göre yerinde kalacaktır. Başka çaremiz yok o konuda. ama biz Karayollarından bir miktar yer istedik. Herhalde bize Sayın Bakan ilgi gösterecektir o konuda.

Doktorların bilgisi ve ilgisi az dediniz. Bizim doktorlarımız gerçekten özveriyle çalışıyordur. Teşhiste yanılgılar dünyanın her ülkesinde de olabilir. Bu normaldir. Sokrates'in meşhur lafı vardır. "Doktorların başarısı güneş gibi parlar, hatalarını toprak örter" der. Bu onun meşhur lafıdır. ama...

KENAN AKIN (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Hassas bir konu.

Dr. ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla) - Evet, meşhur Sokrates'in lafıdır. Biz gerekli özeni gösterdik, bütün meslektaşlarımızın da bu özeni gösterdiğine inanıyoruz. O konuda bizim sistemimiz buna göre biraz yanlış. Çünkü Sayın Kotak'ın da belirttiği gibi biraz evvel, çalışsanız da çalışmasanız da bulunduğunuz baremin topuna geliyorsunuz. Bir ödüllendirme, özendirme, rekabet sistemi yok. Bu Sağlık Yasası içerisinde bunu hedeflemeyi plânlıyoruz. Özendirme ve rekabet.

Yuvalardaki çocuklar dediniz, biz onlarla gerçekten çok ilgilimiz ve o konuya çok duyarlıyız. Ve hepsinin durumları da çok iyidir. Her türlü yardım onlara yapılmaktadır. İşlerine gidenler işlerinde takip edilmektedir. Okula gidenler okullarında takip edilmektedir. Mezun olanlara iş olanağı, mesela söyledim konuşmamda bir tanesi lise mezunudur. Şu anda askeredir. Her türlü yardımı yapıyoruz. Diğeridir. Lise mezunu, onu Yüksek Hemşire Okuluna kontenjan verdik

Gülhane Askeri Tıp Akademisine gönderdik. Hafta sonları koruyucu aile yanlarına gönderiyoruz. Huzurevine gerçekten gitmenizi istiyorum. Göreceksiniz. Hiç bir çiçekçide, bütün Kıbrıs'taki çiçekleri toplasanız onların yetiştirdiği çiçekler gibi çiçek göremezsiniz. Kendi yiyeceklerini kendiler yetiştiriyorlar. Ekerler, hayvanları var, tavukları var, yumurta alırlar, süt alırlar. Mükemmel bir yer. Gezmenizi tavsiye ederim orayı.

AİDS testi yalnız Lefkoşa'da yapılıyor. Çünkü oradaki uzmanlaşmıştır. Alet orda vardır. Ve bu doğrudur.

KENAN AKIN (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Rontgen şu anda bozuktur.

Dr. ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla) - Tamir edilir. O normal, alet bozulabilir. Mağusa'daki kan bankası da zaman zaman AİDS testi yapılmış, kanları oraya havale ediyoruz. Olmadığında süratle ambulansla, kendi ambulanslarımızla oraya gönderiyoruz.

Kreş konusu benim bu konuya duyarlıyım. En kısa zamanda o işi de halletmeye çalışacağım. İmkânlar nispetinde.

Çalışma Dairesi personeli yetersiz dediniz. Kişi olarak yetersiz değil, hepsi özveriyle çalışıyor, imkânlar nispetinde, ama sayı itibarıyla gerçekten yetersizdir. İnşallah önümüzdeki yılda münhaller çıkıp müfettişlik kadrolarını doldurabilirsek daha iyi hizmet Çalışma Dairesine alacağız ama dediğim gibi biz onların açıklarını İhtiyat Sandığı ve Sosyal Sigortalar personelini kullanarak kapatmaya çalışıyoruz.

İşgücü Anlaşması pratik değil dediniz. O gerçekten orda bir pratiklik sözkonusu. Biraz fazla pratiklik bir formaliteye dayanıyor. Daha pratik hale biz onu burdaki müşavirle de konuşarak getirdik. Buraya gelen işçiyi de kaydını yaptığı takdirde çalışma izni veriyoruz. O pratikliği biz kendi içinde getirdik onu.

İş Yasasında çalıştıranlar için gerçekten ağır müeyyideler var, onun için siz haklısınız. Türkiye'de çalışan sosyal sigortalıların hizmetlerinin sayılması onun için biz yakında bir ekip bekliyoruz, bir protokol imzalamamız da olacak şeyde, sosyal sigortalarda. O da bu gündemin içerisinde.

Evet Çalışma Dairesi Mağusa'da kötü dediniz. Şimdi biz ona sosyal ...

KENAN AKIN (Yerinden) (Devamla) - Kötü değil bakımsız.

DR. ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla) - Bakımsız dediniz. Biz Sosyal Sigortanın imkânları var Çalışma Dairesinin perdelerini filan hep değiştiriyoruz. Ordan bir boru uzatılarak oranın klima sistemi Çalışma Dairesine de verecektir. Bu talimat tarafımdan...

KENAN AKIN (Yerinden) (Devamla) - Bu dairede üşüyor insan.

DR. ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Devamla) - Talimat verilmiştir tarafımdan.

Sigorta emeklilerine az para veriliyor dedi. Daha sigorta emekli kimseyi etmedi onu söyleyim. 92 yılında ilk defa emeklilerine verecek. O sigorta emeklisi dediklerinizin parasını Maliye Bakanlığı öder, Sosyal Sigortalar da aracılık yapar. Başka birşey değil. Hep bu konu yanlış anlaşılıyor. Biz ödeyemiyoruz onların parasını. Yalnız bize yatırdığı miktar üç sene, beş sene neyse mükellefiyeti Sosyal Sigortanın onu ödüyoruz.

Onun dışındaki süreleri Maliye Bakanlığı ödüyor. Bilhassa herkesin bu konuyu daha iyi anlayabilmesi bakımından ve zabıtlara geçmesi bakımından söylüyorum. Onların sigortalarda mükellefiyeti yok. Ancak Sayın Kotak'ın söylediği doğrudur. 20 tane basamak aldınız üzerinden prim yaptıran elbette 450-500.000 lira alacaktır. Şimdi biz geçen yıl onu %100 artırdık. Bu yıl %50 artıracamız. Ve niyetimiz en yüksek devlet...

İSMET KOTAK (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Ne ödenirse ödeyecek primini.

ERTUGRUL HASİPOĞLU (Devamla) - En yüksek devlet memuru baremi müsteşar ona getireceğiz ve eşitlemiş olacağız bu şekilde. Ama bunu bir seçim içerisinde yaptınız ve büyük mükellefiyet gelir. Bunu senelere böldük belli sene içerisinde bunları eşitleyeceğiz. İhtiyat Sandığı Yasası bizim ...

KENAN AKIN (Yerinden) (Devamla) - Çifte standartları daha onu anlayamadın sen.

ERTUGRUL HASİPOĞLU (Devamla) - Hangisi.

KENAN AKIN (Yerinden) (Devamla) - Emekli olamayan, Emekli Yasasında anomalilikler ...

DR. ERTUGRUL HASİPOĞLU (Devamla) - 15 sene bu ülkede kim yatırım yaparsa, emekli olur. Hiç bunun başka çaresi yoktur. 15 sene yatırır emekli. Ama 50 yaşına geldi 65 yaşında olursan. Ama 15 sene yatıracaksın. 3 sene de borçlanma hakkı veriyorum, 12 sene yatırır, 3 sene borçlan emekli olabilirsin. Onun dışında bu Yasada hiçbir anomali yok.

KENAN AKIN (Yerinden) (Devamla) - Aç, geri aç 3 seneyi.

ERTUGRUL HASİPOĞLU (Devamla) - Açarım. 3 sene proplem, zaten açıktır, o problem yok.

KENAN AKIN (Yerinden) (Devamla) - Faizi ile ödesin diyoruz.

DR. ERTUGRUL HASİPOĞLU (Devamla) - Tabii. Evet o BHC'li inek konusu da tahmin ederim bu BHC'li ineği alan adamın inek sayısı fazla. Ve sağdığı zaman o BHC oranı limitleri düşmüş olabilir. Ondan kaynaklanmıştır ama ona isim verdiğin takdirde baktıracağım. Teşekkür eder, saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Sayın milletvekilleri, nisap var mı?

DT. MUSTAFA KARPASLI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Var efendim.

BAŞKAN - Var mı?

KATİP - Var var.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Çalışma ve Sağlık Bakanlığı Bütçesi üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi bu bütçeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğu ile kabul edilmiştir. Hayırlı olsun.

Sayın milletvekilleri; şimdi program 13, Gençlik ve Spor Bakanlığı Bütçesini görüşeceğiz. Odenekleri okuyunuz lütfen.

KATİP -

13. Gençlik ve Spor Bakanlığı.

01. Yönetim Hizmetleri.

Personel Giderleri	:	151,553,000
Cari Giderler	:	130,380,000
Yatırımlar	:	300,000,000
Transferler	:	-
Alt Program Toplamı	:	601,933,000

02. Spor Dairesi.

Personel Giderleri	:	1,574,766,000
Cari Giderler	:	1,014,200,000
Yatırımlar	:	450,000,000
Transferler	:	750,000,000
Alt Program Toplamı	:	3,788,576,000

03. Gençlik Dairesi.

Personel Giderleri	:	1,578,950,000
Cari Giderler	:	425,851,000
Yatırımlar	:	-
Transferler	:	-
Alt Program Toplamı	:	2,004,801,000
Program Toplamı	:	6,395,710,000

BAŞKAN- Sayın milletvekilleri; Gençlik ve Spor Bakanlığı Bütçesi üzerinde söz isteyen var mı efendim?... İlk sözü siz alacaksınız Sayın Bakan. Buyurun, buyurun Sayın Bakan.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI ERKAN EMEKÇİ- Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle çalışmalarımız hakkında gerek partili milletvekilleri, gerekse muhalefet milletvekillerinin yapıcı eleştiri ve önerilerine olanak tanıyabilmek açısından faaliyetlerimizi içeren bir sunuş konuşması yapmayı uygun gördüm. İnaniyorum ki samimi olarak gelecek yapıcı eleştiri ve önerileri kendi parti politikalarımız doğrultusunda değerlendirerek gençliğimize ve halkımıza yararlı olacak yolda değerlendireceğiz.

Bakanlığımıza bağlı olarak Gençlik ve Spor Dairelerinin 91 yılı hedeflerinin ne olduğunu öncelikle kısa başlıklar halinde vermek istiyorum.

Gençlik Dairesi olarak 1991 hedeflerimiz şöyleydi:

Dairemize bağlı Gençlik Merkezlerinde sosyal, kültürel ve sportif etkinliklerin düzenlenmesi, Halk Dansları ve müzik çalışmaları, Gençlik Lideri ve Kamp Yöneticiliği Kursu, Gençlik Sorunları Sempozyumu, Lâpta ve Kantara'daki kamplarda kamp etkinlikleri, IV. Gençlik Şöleninin gerçekleştirilmesi ve Uluslararası Halk Dansları Festivaline katılım.

Şimdi 91 hedefleri doğrultusunda belirlediğimiz bu çalışmaları hangi düzeyde gerçekleştirebildiğimizi daha açık olarak vurgulamaya çalışayım.

1991 hedefleri arasında Gençlik Dairemize bağlı gençlik merkezlerimizde sosyal-kültürel ve sportif etkinlikler olarak bilgi yarışmaları, satranç ve masa tenisi şampiyonaları ve sosyal geceler düzenlenmiş, "self-determinasyon hakkı ve nasıl kullanıldığı" konulu bir de kompozisyon yarışması gerçekleştirilmiştir. Tüm gençlik merkezlerimizin bazı belediyelerimize ve derneklerimize bağlı halk dansları ekiplerinin katılımı ile 1 Mayıs 1991 tarihinde gençlik yürüyüşü ile birlikte sosyal etkinlik gerçekleştirilmiştir.

Gençlik Dairemiz tarafından gerçekleştirilen IV. Gençlik Şölenine dairemiz Halk Dansları Topluluğu ile birlikte belediyeler ve derneklere bağlı 20 civarında ekip katılmıştır. Halk Dansları Topluluğumuz Mayıs ayında Ankara Uluslararası Gençlik Festivaline, Eylül ayında ise Çekoslovakya'daki uluslararası şölene gönderilerek ülkemizi temsil ederlerken, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde gerçekleştirilen yerel etkinliklerde de yer almışlardır.

Bakanlığımız dairemize bağlı halk dansları ekipleri dışında gerek belediyelerimize, gerekse çeşitli derneklere bağlı halk dansları topluluklarının yurt dışı etkinliklere katılabilmeleri doğrultusunda da çeşitli olanaklar sağlamıştır. Yur dışından gelen ekiplerin misafir edilmesinde yardımcı olunmuştur. Kasım ayında Bakanlığımız organizasyonunda Türkiye Gençlik Merkezleri arası Halk Dansları yarışmaları Atatürk Spor Salonunda gerçekleştirilmiştir.

Bakanlığımız Türk Müziği temel sazlarında eğitim kursu ile birlikte Mart ayında Türk Sanat Müziği koro ve orkestrasını oluşturmuştur. İlk konserini Temmuz ayında, ikinci konserini ise Aralık ayında gerçekleştiren koro ve orkestramız etkinliklerini sürdürmeye devam edecektir.

Gençlik lideri ve kamp yöneticiliği kursu Şubat ayında gerçekleştirilerek 90 civarında lider kurstan yararlandırılmıştır. Yine Aralık ayında Gençlik Dairesi müdürümüz uluslararası katılımlı lider öğretmen animasyon kursuna gönderilmiştir.

Gençlik sorunlarına yönelik; Gençlik yetişkin ilişkileri, Gençlik eğitimi, özel ders ve dershaneler

Gençliğin sosyal, kültürel ve sportif etkinliklere katılımı, gençlik ve zararlı alışkanlıklar başlıklı konularda Aralık ayında gerçekleştirilen Gençlik Formunda gençler tartışarak çözümler önermişlerdir. Bakanlığımız tartışan ve üreten gençliğimizin katılımcılığına olanak sağlamak üzere bu tür etkinlikleri devam ettirecektir.

Lapta ve Kantara gençlik kamplarımızda sosyal, kültürel ve sportif içerikli yaz dönemi kamp etkinlikleri Haziran-Eylül döneminde gerçekleştirilmiş olup 2000 civarında öğrencinin katılımı sağlanmıştır. Şubat ayında ise yine öğrencilerimize yönelik olarak yabancı dil eğitim içerikli kış kampı gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen sosyal, kültürel ve sportif etkinliklerde başarılı öğrencilerimizden bir kısmı Mayıs ayında Bursa'da gerçekleştirilen Gençlik Merkezleri arası Satranç Şampiyonasına, Temmuz ayında Pendik Kızılay Kampına ve Ağustos ayında da Çanakkale İntepe Gençlik Kampına gönderilmişlerdir. Yurt dışından gelen misafir ekipler yanında bazı yerel kuruluşlarımız ve kulüplerimiz de kamp olanaklarından yararlandırılmışlardır.

Şimdi de Spor Dairemizin 1991 hedeflerini kısa başlıklar halinde verdikten sonra hangi ölçüde gerçekleştirebildiğimizi anlatmaya çalışacağım. 91 hedefleri olarak Spor Dairemiz, Atatürk Stadı tribünleri altında misafirhane, Atatürk Spor Kompleksi içerisinde tenis sahaları yapımı. Atatürk Spor Sitesinin aydınlatılması için jeneratör Kondüsyon Merkezi yapımı. Atatürk Spor Sitesinin gereksinimi olan 20 hatlık telefon şebekesinin yer altı teşkilatının döşenmesi. Güzelyurt Spor Salonunun ikinci etabının ihalesi. Gazi Mağusa Stadının çimlendirilmesi. Yeni Erenköy atletizm sahasının tamamlanması. Atatürk Spor Sitesi çevre duvarlarının 200 metrelik kısmının tamamlanması. Gazi Mağusa atış poligonunun lokalinin tamamlanması. Lefkoşa Havalı silahlar atış poligonunun yapımı. Ve Girne'de Lapta Gençlik Kamplarımızda kapalı spor salonunun reorganizasyonu ve kamp tesislerinin reorganizasyonunu hedeflemiştir.

Hedeflerin değerlendirilmesi ise şöyledir. Atatürk Stadı tribünleri altında planlanan misafirhane projesi tamamlanmış olup iç donanımının tamamlanması için ihaleye çıkmıştır. Misafirhane toplam 30 kişi misafir edebilecek şekilde inşaat edilmiştir.

Başlangıçta iki adet olarak düşünülen tenis antreman sahaları tenis sporuna oluşan aşırı ilgi dikkate alınarak beş adet olarak gerçekleştirilmiş ve açılışı geçtiğimiz gün Sayın Başbakanımız tarafından gerçekleştirilmiştir.

Özellikle kış başlangıcında yaşadığımız elektrik kesintilerini dikkate aldığımızda salon sporlarımızın kesintiye uğramaması açısından bütçeye jeneratör alınması doğrultusunda ödenek ayrılmıştır. Geçtiğimiz günlerde jeneratör alımıyla ilgili olarak da ihalede sonuçlandırılmış olup ümit ediyoruz üç aya kadar montesi tamamlanacaktır.

Sporcu sağlığı en çok konuşulan, tartışılan bir realitedir. Sağlık Bakanlığı ile gerçekleştirdiğimiz diyalog çerçevesinde Sağlık Bakanlığı bünyesinde spor hekimliğine yer verilmiştir ilgi duyan arkadaşlar müracaat ettiği takdirde Sağlık Bakanlığı bu doğrultuda kendilerine burs olanağı tanıyacağını belirtmişlerdir. Olanaklar ölçüsünde sportif etkinliklere ambulans ve sağlık görevlisi gönderilmesine rağmen bir gerçektir ki yeterli olunamamaktadır. Bu düşünce ile federasyon ve kulüplerimize yönelik ilkyardım kursları Sağlık Bakanlığınca gerçekleştirilmiş olmasına rağmen maalesef gerekli ilgi sağlanamamıştır. Yine üzülererek belirtmek isterim ki sporcu sağlığına verdiğimiz önem gereği sporcu sağlığına yönelik olarak Bakanlıkça gerçekleştirdiğimiz iki konferansa da arzu edilen katılım olmamıştır. Bakanlığımız Türkiye'de gerçekleştirilen anti-doping kursuna 7 ilgili kişiyi göndererek eğitim olanağı yaratmıştır. Kursu katılan arkadaşlarımız aldıkları bilgileri gerek gençlik kamplarımızda, gerekse Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda ve basın yoluyla gençlerimize aktarmışlardır. İnanıyoruz ki sporcu sakatlıkları bir ölçüde sporcularımızın yeterli fizik çalışmayı yapmamalarından da kaynaklanmaktadır. Bu düşünce ile sporcularımıza yönelik hizmet verecek kondüsyon merkezimizi Atatürk Stadı altında inşa ettirmiş bulunuyoruz o gerekli kondüsyon aletlerimizi tamamladıktan sonra 92 yılıbaşlarında bu merkezimizi hizmete sunmayı hedeflemekteyiz.

Atatürk Spor Sitesinin gereksinimi olan 20 hatlık telefon şebekesi ihale edilerek tamamlanmıştır.

Güzelyurt Spor Salonunun ikinci etabı ihale edilerek tamamlanmış olup, üçüncü etap çalışmaları da başlatılmıştır.

Gazi Mağusa Stadı çimlendirme projesi halen devam etmekte olup çimlendirme aşamasına getirilmiştir. Gerekli koşullar Bakanlığımızca sağlanmış olmasına rağmen teknik bazı nedenlerle Kasım ayında hedeflediğimiz çimlendirme işlemi muhtemelen Ocak 92'ye sarkmıştır.

Yeni Erenköy atletizm sahasının dolgu işlemlerini içeren Birinci Etabı tamamlanmış olup ikinci Etap sonuçlandırma kısmı da ihale dosyası hazırlanmış, ihaleye çıkılacaktır.

Atatürk Spor Sitesi çevre duvarları hedeflenenin üzerinde 800 m. olarak tamamlanmıştır.

Gazi Mağusa atış poligonu lokali tamamlanarak Ekim ayında hizmete sunulmuştur.

Lefkoşa Havalı Silahlar Atış Poligonu tamamlanarak Ekim ayında sporcularımızın hizmetine sunulmuştur.

Atatürk Stadı 1-2 ve 20 nolu tribünlerin üzeri kapatılarak Televizyon ve Radyo kabinleri tamamlanmış ve plastik sandalyeler tribün altlarına monte edilmiştir.

Yalova açık basketbol sahası tamamlanarak hizmete sunulmuştur.

Güzelyurtta Zafer Stadı içerisindeki boş alan Bakanlığımızca değerlendirilerek minik ve yıldız sporculara

hizmet verecek çalışma istasyonları da içeren çim saha yapılmış ve hizmete sunulmuştur.

Yine Girne'de kapalı spor salonumuz yeniden ele alınarak tamir edilmiş ve sporcularımızın hizmetine sunulmuştur. Gençlik kamplarımızda da gerekli reorganizasyon gerçekleştirilmiş ve hizmete sunulmuştur.

Bakanlığımız çalışmalarını üç tane ilke üzerinde yoğunlaştırmıştır. Bunlardan birincisi az önce belirtmeye çalıştığım altyapı tesislerine yöneliktir. İkinci temel ilke eğitime yönelik çalışmalar. Üçüncü temel ilkesi de dış temas ve tanıtımdır. Şimdi eğitime yönelik temel ilkelere açıklık getirmeye çalışayım.

Eğitime verilen önem gereği federasyonlarımızca muhtelif zamanlarda hakem ve antrenör kursları ve seminerler düzenlenmiş, bazı arkadaşlarımız yurt dışında gerçekleştirilen kurs ve seminerlere gönderilmişlerdir. Açtığımız futbol okullarında çocuklarımıza futbolda teorik ve uygulamalı bilgileri verirken ne aldıklarını teorik bilgi yarışmaları ve uygulamalı penalti yarışmaları ile bir eğlence ve yarış ortamında değerlendirmiş olduk. Yaz döneminde gençlerimize ve küçük sporcularımıza yaz okullarından da yararlanma olanağını sağladık.

Bakanlığımız altyapı ve eğitim çalışmaları yanında kulüplerimiz ve sporcularımızın motivasyon ve ülkemizin tanıtılması açısından dış temas da önem vermektedir. Bu düşünce ile dış temas olanakları çok yönlü ve tüm federasyonlarımıza yönelik olarak gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Şöyle ki;

Ülkemizde; Mart ayında Uluslararası Taekwondo ve Karate Şampiyonası, Temmuz ayında 2. Uluslararası Akdeniz Basketbol Turnuvası, Eylül ayında 1. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Uluslararası Voleybol Turnuvası, Ekim ayında

1. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Boks Turnuvası, Romanya Dinamo Bükreş genç takımı ile Doğan Türk Birliği ve Çetinkaya Türk Spor Kulübü ile ikili temas, Karate Şampiyonası ve Tenis Federasyonu ile İrlanda, Almanya, Avusturya Tenis Takımları arasında ikili temas, Kasım ayında 1'inci Uluslararası Cumhuriyet Serbest Güreş Şampiyonası ve 1'inci Uluslararası Cumhuriyet Kupası Bayanlar Basketbol Turnuvası düzenlenmiştir.

Yurt dışında ise; Ağustos ayında Uluslararası Boğaziçi Jimnastik Şampiyonası ve Uluslararası Boğaziçi Güreş Turnuvası. Eylül ayında Masa Tenisi Uluslararası Zafer Turnuvası. Nisan ayında Frankfurt Uluslararası Bisiklet Yarışması. Yine Nisan ayında Macaristan'da Uluslararası Yıldızlar Basketbol Turnuvası ve Eylül ayında Macaristan ve Romanya'da Uluslararası Büyükler Basketbol Turnuvalarına katılırken, Ekim ayında Masa Tenisi Balkan Şampiyonası ve Ağustos ayında Atletizm Balkan Şampiyonasına gözlemci olarak katılmıştır.

Bakanlığımız bu etkinliklerde sporcularımızın motivasyonları yanında tecrübelerini de artırdıklarına inanmakta, ayrıca tanıtımda önemli görevler üstlenildiğini savunmaktadır. Bu düşüncelerle gerçekleştirilen tüm çalışmalarını içeren propaganda amaçlı Bakanlık Tanıtım Kitabı da hazırlanarak tüm uluslararası spor kuruluşlarına postalanmıştır.

Ben Meclis arşivinde bulunmak üzere iki adet kitabı da takdim etmek istiyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Bakan.

ERKAN EMEKÇİ (Devamla) - 91 yılı çalışmalarımıza yönelik olarak bu ön bilgileri aktardıktan sonra şimdi de 92 hedeflerimizi kısaca özetlemek istiyorum. Gençlik Dairesi bünyesinde hedeflerimiz:

Lapta ve Gençlik kamplarımıza ilâveten Yeşilirmak çadır kampını da gençlerimizin hizmetine sunmayı hedeflemekteyiz. Başlatılan kış dönemi yabancı dil eğitim içerikli kamp da devam ettirilecektir. Gençlik merkezlerimizdeki sosyal, kültürel ve sportif etkinlikler devam ettirilirken olanaklar çerçevesinde başarılı gençlerimiz yine yurt dışı etkinliklere gönderilecektir. Her yıl düzenlemekte olduğumuz gençlik şölenini bu yıl uluslararası katılım düzeyinde gerçekleştirmeyi hedeflemekteyiz. Bir anlamda gençlik kurultayına hazırlık olarak başlattığımız gençlik forumunu bir dizi forum ve etkinlikler şeklinde sürdürmeyi ve 92 yılı içerisinde 1'inci Gençlik Kurultayınının gerçekleştirmeyi hedeflemekteyiz. Yürütülmekte olan izcilik faaliyetlerimizin geliştirilmesine yönelik çalışmalar sürdürülecektir.

Spor Dairesine bağlı olarak 92 hedeflerimizi de şöyle başlıklar halinde belirteyim. Güzelyurt Kapalı Spor Salonunun III'ncü etabının yürürlüğe girişi. Gazi Mağusa stadı çevre duvarları, tribün altı odalarının tamirati. Gazi Mağusa atletizm pistinin yapılması. Güzelyurt Zafer Stadı kapalı tribünün tamamlanması. Girne Raif Denктаş Atış poligonunun düzenlenmesi. Atatürk Antreman Salonu. Atatürk Spor Kompleksi içerisinde 20x36 metre ebatlarında parke zeminli salon h alen ihaleye çıkılmış olup 92 yılı ortalarında bitirilmesini hedeflemekteyiz. Cimnastik salonu ve kondüsyon merkezi, gündüzleri cimnastik çalışmalarına, akşamları ise halkımızın

kullanımına yönelik çalışmaların yapılması düşünölen bu salon 20x22 metre ebatlarında, parke zeminli, sünger, havuzlu, sauna, soyunma odaları ve 100 kişi seyirci kapasiteli olacaktır. Halen ihale dosyası hazırlanmış olup önümüzdeki günlerde ihaleye çıkılacaktır. Bu tesisin de 92 yılı ortalarında hizmete sunulması hedeflenmektedir. Yeni Erenköy atletizm pisti tamamlanarak hizmete sunulacaktır. Temelde hedefimiz Yeni Erenköy Atletizm pistini 91 yılı içerisinde tamamlamaktır ancak bir takım sıkıntılarımız nedeniyle bu da 92 yılına sarkmıştır. Ancak 92 yılında kesinlikle bitirileceğini vurgulayabilirim.

92 yılı alt yapı hedeflerimizin bir diğeri ise uzun süreden beri özellikle başkent halkımızın beklentisi olan olimpik yüzme havuzu olacaktır. Bakanlığımız uzun süreden beri Plânlama İnşaat Dairesi eliyle yürütmekte olduğu9 havuz projesi çalışmalarını sonuçlandırma aşamasındadır. Şöyle ki:

Mimari alan proje çalışmaları tamamlanmıştır. Kesin uygulama projesi için bir teknik ekip Ankara'ya inceleme, araştırma maksadı ile gönderilmiştir. Az önce haberini aldım, arkadaşlarımız bu doğrultuda Ankara'da çalışmalarını sürdürmektedirler. Tahminimiz üç ay zarfında projenin tamamlanıp ilk etabının ihalesine çıkılacağı doğrultusundadır.

Bakanlığımız gerek eğitim, gerekse dış temas ve etkinlik yönündeki çalışmalarını daha da geliştirerek sürdürmeyi de hedeflemektedir. Bu hedeflerimizi gerçekleştirmekte bizlere vereceğiniz destek sonsuz katkı sağlayacaktır, teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Söz isteyen var mı efendim? Buyurun Sayın Kotak.

İSMET KOTAK (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; arkadaşımız Sayın Ali Süha'nın başka bir meşguliyeti dolayısıyla kısa ve öz olarak burdan görüşümü ve Sayın Bakanın Bütçesine bakarak belirli noktalardaki eleştirilerimizi sunmak arzusundayım.

Bu temaslar açısından içte ve dışta yapılanları kendisi özetledi. 91 ve 92 yılı hedeflerini de işaret ettiler. Ancak bu konulara ben biraz ekleme yapmak istiyorum önce. Buna geçmeden geçen gün bu Bakanlığın ilk kez Lefkoşa'da bir Gençlik Forumu yer aldı.

Girişim son derece güzel, iyi, bir başlangıç için gerçekten ilerisine umut verici. Ancak o gün eleştirdik gazetede de eleştirdik. BRT görevini maalesef yerine getiremedi. Sayın Bakanın belirttiğine göre biz banda aldık, BRT'ye verdik. BRT bunu herhalde yayınlar dedik, temenni ederim yayınlansın. Çünkü orda o BRT ekranında, o forum da gençliğe ait olduğuna göre onların sözlerini halkın dinlemesi gerekmektedir. Yani bizim için uyarıdır. Tabii ki BRT'nin bir alışkanlığı oldu, belki haberlerde sıkışıklık olabilir, katılanları verecektir. Yani sıra ile. Bu memlekette belirli mevki işgal edenleri tabii ki gösterir de ondan sonra geniş bir program içerisinde o forumu vermeliydi, başlamalıydı. En azından o gün haber sonrası bir program yapıp vermeli ve o çocuklara, o gençliğe o heyecanı çok görmemeliydi. Onların eleştirisini ben dile getirdim. Çünkü bir yandan da bu bütçe burda başlamıştı, onun için bize yansıyan bölümünü verdi. Şimdi artık bizi, bu memleketin yöneticilerini itham eden ve gerçekten çok ciddi şekilde vurgulanan iddialar vardır. Bence ders edinmemiz gerekmektedir. Sayın Bakanın bunları herhalde personelinin hazırladığı raporları Bakanlar Kuruluna götüreceğini tahmin ediyorum, umut ediyorum. Diyorlar ki sigara, içki ve kumardan bizi kurtarınız. Bunu gençliğin söylemesi çok önemlidir. Kendinin temsilcisi oraya çıkıp diyebiliyor ki başka ülkelerde yasak olanı siz serbest bırakıyorsunuz. Nedir serbest bıraktığımız? Basında sigara, içki reklamı. Televizyonda sigara içki reklamı. Duvarlarda, afişlerde sigara, içki reklamları. Başka ülkelerde bunlar yasaktır. Eğer biz serbest ekonomiden bahsediyorsak Amerika'da da yasaktır. Mümkün değildir. Halbuki, ve çocuğun takdim tarzı son derece ilginç. Bizim faaliyetlerimiz içinde siz bizi özendiriyorsunuzdur cümle. Oturuyoruz televizyon başına maç seyredeceğiz, bir beyefendi bir hanıma veya bize paket savuruyor diyor. Güzel de bir reklam ve gerçekten benzetmesi de güzel. Bütün bunları derleyip toparlayıp bir yasa yapıp bu işi artık kökten halletmek zamanı gelmiştir. Sigara, içki reklam edilmez.

Bundan vazgeçmemiz lâzımdır. Ne gazeteler dergiler, ne televizyon bundan bir gelir ummasın. Vergi versinler aksine. Bu kaynak vergi versin. Duvar afişi de yasaktır. Tıpkı kumara teşvik eden piyangoların reklâmının yasak olduğu gibi. Gerçi bu yeni farkedildi ve uygulamaya kondu sanıyorum.

Başka bir nokta, başka bir gencin ifadesi, o kürsüden diyor ki; kim ilgilenecek? Esrar olayı gençlik arasında büyük boyutlara ulaştı. Kendinin ifadesidir bu. Orda söylemiştir. isim belli, konuşan belli, gidip sorulabilir, incelenebilir ve yaşanan olay perde gerisinden araştırılıp üzerine gidilebilir. Benim anladığım o verdiği bilgilerden daha sonra bir arkadaşın yaptığı da temaslardan üniversite olayının dışında da var bu olay. Bunun üzerine gitmek hepimizin görevidir arkadaşlar. Gerçekten bu gençliği biz bugüne kadar böyle geldik ve çok az gençlik arasında esrar sızması oldu, tepkiler doğdu, polis ilgilendi, ilgili merciler ilgilendi, siyasi mekanizma ilgilendi ama, orda verilen bir alarmdır, bir işaret vardır. Ciddi bir takip yoktur diyor. Var mı, yok mu incelensin. Sözlere karşı ifadeleri verenlerle de görüşülsün ve üzerine gidilsin. Çünkü bugüne kadar zaten Güneyden itham altındaydık. Uluslararası sahada Kuzey Kıbrıs'a bakılarak belirli ithamlar yapmaktadırlar. Olmadık rezilliği Güneyde yaparlar ama iş işte komşunun şeyi daha fazla göze batar misali itham altında bırakılmaktaydık. Ama eğer bu alarmı benim gençliğim veriyorsa ve biliyorsa, görüyorsa bunun üzerine gitmek hepimizin görevidir.

Gençlik, spor diyerek yalnız biz bunun halk dansları, festivaller, spor olaylarıyla ilgilenmemektir. Biz aynı zamanda gerçi Eğitim Bakanlığına bağladık kültürü ama

Bu iki Bakanlığın birbirinden ayrılır bir yanı yoktur. Birbiriyle iştirak halinde olmalıdır. Dolayısıyla bu halkanın içerisinde kültürü katmak mecburiyetindeyiz. Yani bütün bu faaliyetler olurken bir düzey tutturmak meselesidir, artık bir şeyler yapmak zorundayız. Neden bunu söylemek gereğini duyuyorum. Çünkü okuma alışkanlıkları geriledi, konuşuluyor eğitimcilik geriledi, nerden başlayacaksınız buna? Çocuk yaştan başlayacaksınız, genç yaşlarda aşılacaksınız ki bu alışkanlık sürüp gitsin, o da imkân meselesidir. İmkânlarınızı geliştirmektir. Yani spor kulüplerinin içerisinde belirli bir yaştan sonraki gençliğin kötü alışkanlıklar edinmelerinin önüne geçilmektir marifet. Benim bildiğim spor budur. Bir zamanlar Spor kulüpleri paraya ihtiyaç duydular, bina ihtiyacı duydular ve kumara kadar izin verdiler. İçki satışına izin verdiler. Oysa o gençlik kulüpleri bizim çocukluğumuzda, gençliğimizde sporcu takip eden yönetici yetiştirirdi. Dolayısıyla spor kulübünün kapısından içki, sigara, belki sigara yöneticide girmiştir ama sporcu açısından girmemiştir. Ama kumar asla girmemiştir. Şimdi öyle değildir olay. Dolayısıyla bunlardan ne kadar arıtırsanız çünkü bu sporu yapacak olan gençtir. Amatör sporcu dedi zaten işi paraya döndü bellidir. Her ikide bir de balo yapılması, ondan bundan bağış alınması, piyango arkasının gelmemesi bir yerde atılan her kolun bedelini ödemek gibi bir alışkanlık glmiştir. Eğer olay oysa.

Diğeri benim kısaca bitireyim uzun konuşmamaya kararlıyım bu konuda. Bizim açımızdan önemli olan önce Anavatan Türkiye ile daha sonra da bizim davamıza hizmet açısından ulusal davamıza hizmet açısından gençlik alış verişi yapmanız gerekmektedir. Bunu çeşitli ülkeler yapmaktadır. Yani belirli etkinliklerin olabileceği günlere yakın bu illede 20 Temmuz olmayabilir. Yani bazıları 20 Temmuz'u Türkiye'ye dönük yaparsınız ama diğere başka bir dönemi ki onun da problemi

olmasın getirirsiniz aynı şekilde değiş tokuş yaparsınız gelir gencin evinde konuk olur günü gelir o da onun o örgütte onu davet etmiş olur. Bunu Türkiye 23 Nisan'da çocuklar için uyguladı, geriye kalanların olduğu gibi mesela benim kızım da o dönemden geçti ve halâ onun anısını yaşamaktadır. Yani gidi bir hafta en azından Türkiye'de falan ailenin yanında kalmıştır. İkinci bir ailesi olabilmiştir onun da bizim de. Karşılıklı ilişki içine girilmiştir. Bu bir dışa açılmanın yeni bir yöntemi olabilir.

Gençlik yayınlarını Bakanlık teşvik etmelidir. Bir birim oluşturulmalıdır bana göre ve doğrudan doğruya gençlerin yayıncılığı, gençlere hitap edecek yararlı gazete, haftalık, aylık olabilir farketmez, dergi, kitap yayını kendi kaynaklarından çıkararak heyecan var mı bu ülkede- Özel kesim de yapmıyor bunu artık çok pahalıdır bir edebiyat dergisi yaşatamıyoruz. Eskiden okullarımızda edebiyat dergileri belki yılda üç defa çıkıyordu yani üçer aylık aralarla çıkıyordu. Şimdi bu iş çok ağır olmalı ki belki yıllık faaliyetlerinin içine girdiği için de olabilir yıllığa döndü bu iş. Yıllık hiçbir şey ifade etmez, yıllık bir albümdür. Başka bir şey ifade etmez. Ama bu ülkede hikâyesini, şiirini veya deneme yazılarının yayınlayacağı gençliğin bir sıkıntısı yoktur. Özel kesim olarak denemeler yapıldı batmaktadır. Çünkü bu bir kaynak israfıdır. Özel kesim için dikkat ediyorsanız bazı gazeteler Pazar ilâveleri verirler tamamen neyle doldurdıkları da meydandadır. Niye cazip hale getirdikleri de apaçık ortadadır.

Dolayısıyla bu Bakanlığın gençliğin yöneteceği yayınlarla da ilgilenmesi zorunluluğu vardır. TV'de, televizyonda ve radyoda gençlerin bizzat hazırlayacakları sizlerin önderliğinde programlara ihtiyaç vardır. Televizyonda yakını olanların çocuğunun programıyla yetinemeyiz. Yani keyfi programlardır bunlar. Özentili programlardır. Yani çıkıyor ve Türkçesi bile Türkçe olmayan ne ağzına gelirse söylemeyi spikerlik addeden çünkü Türkiye televizyonları da örnek olmaktadır orda da moda olmuştur şimdi, onun için ne söylersen söyle karşı taraf alacaktır. Zaten kendine engel olamayacağımıza göre bizde de bu gelişti ve müzik sınırının ve uydurma magazin sınırının ötesine gidemediler bu şekilde.

Ben onu engel değilim. Onu da yapsınlar. Ben saygı duyarım. Seyircisi var, dinleyicisi var. İlgilenmez. ama Bakanlık sansürsüz veya sansürlü diye bir iddiayla çıkmıyorum. O yumuşak yaklaşımlarla gidilebilecek programları yapmamız ve bu gençliğin sesini duyurmanız lâzım. TRT'nin bazı programlarında, açık oturum tipi programlarında, gerçekte yüzyüze kalıyoruz. Orada söyleniyor. Bizim de bu türlü programlara ihtiyacımız vardır. Ama koyacağınız kişiler lütfen yönlendirmesin. Yani, başlamayalım, Rum'un yaptığı gibi, İsa'yı kim öldürdü diyen Rum Eğitim Bakanı, çocuk da karşısında cevabı veriyor ki Türkler değil mi diye yaşadık yine bu memlekette. Bizim böyle uydurma programlara ihtiyacımız yoktur ve bu cümleleri söylerken de bugün iki Meclis dışı kalmış muhalefet partisinin gazetelerinde, BRT'de yapılan, Eğitim Bakanlığının önderliğinde yapılan programlara getirilen eleştiriye katılmadığımı da burada vurgulamak isterim. Gerçekleri orada o çocuklar orada söyleyecek. Çünkü, o programların, en azından zannediyorum dört tane yasa yapıldıysa, üçünü saati uyduğu için izleyebildim ve çocukları takdir ettim. Bir yerde hata yapmış olabilirler. Yani bir, ona da bir öğretmen, bana göre boyunu aşarak uydurma birşey koymuş olabilir. ama, ötekilerini izlediğinizde, meselâ Girne okullarından birinin programıydı galiba. Fevkalâde program yaptılar. Aldılar, belgelediler, konuştular, takdim ettiler, resimlediler. Olayları gösterebildiler. Yardımcı olundu. Ama gayet güzel ve gençliğe de hitap etti ve gerçektir, bilinmesi gereken olaylardı. Bir çoğu bilinmiyordu. Özür diliyorum. Okullarımızda okuttuğumuz kitapların içerisinden de karıştırıp, karıştırıp çıkarma imkânı yoktu bunlar. Yani, bunlar, gerçeklerin ta kendisiydi. Bunun ille de orada davayla sınırlı kalacak diye bir iddiası da yoktur. Yani bu çocukların yapacağı bir yığın programlar vardır ve yapmalıdırlar.

Tesisler açısından lütfen köylere önem veriniz. Kentte, öyle veya böyle herkes bir kulübe mensup olduğu için, eninde sonunda yardım edilmektedir. Bütçeden yardım edilmektedir vesaire. Ama köy sorunu büyüktür ve o gençleri kazanmamız gerekmektedir, yönlendirmemiz gerekmektedir. O imkânı verecek, yani bir köy genci bir futbol ayakkabısını bulamazsa, bir üniformayı alamazsa, orada sorun vardır. Bir de bu ülkede yine bu ister futbolda olsun, ister basketbolda ve diğer spor dallarında olsun, bir tutuculuk başlamıştır. Yani bir Ligde ben on takımım. On bir olmayacak. Kıyamet kopuyor. Bölgeler bir alemdir. Dolayısıyla köye giderseniz mağdurdur. Gençler çırpınır durur. Beş senede bir lig merdivenine tırmanamaz. Yani tırmanacak bir yeri yok. Atılmış vaziyette bir kenara. Bunlara formül bulmak gerekir. İşte İngiltere, işte Türkiye. Doğu bölgesi, batı bölgesi, A Ligi, B, C diye götürüyor ve bir tırmanma, bir başarı, bir heyecandır.

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Bir motivasyon oluyor.

İSMET KOTAK (Devamla)- Ve teşvik ediliyor. Ama köy düzeyinde buna büyük ihtiyaç vardır. Öner veriniz. Şimdi önem veriniz. Çünkü, yarın mal, mülk, puanlar, muanlar, filan hepsi bittikten sonra parasını ödeyip saha da alamayacaksınız. Yani, açık söyleyelim, mahkemelerde de kararlar olduğunu biliyoruz. Uydurma dahi olsa kalktılar öyle kararlar da alındı ve köy gençlerine saha yapımı bile bugün engellenmeye çalışıldı. Bu Anayasa dediğimde de o olayın içerisinde bile vardır. Tesisler açısından Lefkoşa'da, en büyük ihtiyaçlarından bir tanesi, herkes söyler, kimse cesaret etmez. Near East Üniversitesi galiba cesaret etti. Bir büyük, olimpik bir havuz inşa etme olayı. Aslında bunlar Bakanlığın fonksiyonları olması gerekir. Oraya da yapsın kendi üniversitesi açısından. ama bu Lefkoşa'nın buna ihtiyacı vardır öncelikle. Merkezdır. Yani, burada denizi olmayan bir kent, yazda gençliğin gidebileceği bir yer yok. Zaten sahilleri kapattık. O konuya yine döneceğiz. İlgili komisyonlarda yasamız çyine yıllanmış şaraba benzedi.

Dolayısıyla bu imkânı değerlendiriniz. Bu bir gelir kaynağıdır. Yalnız havuz olayı değildir. Buna büyük yaklaşımlar getirmek lâzım. Yani başka ülkeleri örnek alacaksınız. Çeşitli filmler veya bizzat gittiğimiz yerlerde görüyoruz Amerikanvari bir yaklaşım olayı vardır burada. Yalnız havuzlar olayı değildir. O gencin o havuza geldiğinde yan tesisleri olmalıdır. Nerede dinlenme tesisi olmalıdır, okumak dçeyince ille de Milli Kütüphaneyi kastetmiyoruz ama gazetesini, dergisini okuyup biraz birşey içecek salon bitişikte olacaktır, gelir getirecektir. Yine onların içerisinde Gençlik Dairesinin, ona buna kiraladığı belki spor mağazaları olabilecektir veya gençliğe hitap eden dükkânlar olabilecektir. Böyle bir kompleksi düşündüğünüzde bunun bir kenarı da bir olimpik havuzdur ki Lefkoşa'nın bir hava alma borusu dedik fuar alanları mütemadiyen birşeyler yapılıyor oraya ve doğrudur ve master plâna da uygundur. Bunu da bir kompleks halinde yaptığınız takdirde size gelir getirir. Herşeyi gider olarak düşünmeyiniz gelir olarak da düşününüz. Bu gereklidir.

İSKÂN BAKANI HASAN YUMUK (Yerinden) - Gönyeli Barajı da öyledir.

İSMET KOTAK (Devamla) - Bırak Gönyeli Barajını Sayın Bakan. Şimdi yarın seninle konuşuruz onları. Gönyeli Barajında ne yapacaktınız ben anlamam ki? Kuş avlayacaksınız ki memlekette RMM ordusu kadar tüfek var, herkes düşsün de beş-on tane kuş vursun diye. Görüyoruz işte son kuş vuracaksınız, memleket kalktı oturdu. Bir bakarsınız jandarma birliği gibi herkes askeri kılıkta sokaklarda dolaşır. Ne oldu? Bir kuşun peşinde.

ÇALIŞMA VE SAĞLIK BAKANI ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden)- Sabahın köründe.

İSMET KOTAK (Devamla) - Sabahın köründe. Biz de yanlışlıkla yollara düştüğümüz gün hazır vurulalım aynı şekilde yollarda. Vazgeçin bu işten ve bu avı yasaklayın, kurtulun. Avlanmak isteyen binecek, bak ne güzel Antalya'da

vardır, ödeyecek parasını isterse dağ keçisi vursun. Boynuzunu da assın duvara vurdum diye. Öyle, çünkü Avrupalı geldi, parasını ödedi, vurdu, astı duvara. Kırk yılın kıtlığında çocuğuna gösterecek işte gittiydim Antalya'ya, bunun vurduydu ben. Vurun. Nedir bizim gösterdiğimiz? Üç tane serçenin başını asıp duvara onu mu gösterecek? Günahdır o, ava günahdır bir defa.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu aradan sonra yeni bir konu açmak niyetinde değilim. Ancak çok hassa bir olayla karşı karşıyayız. Tarım Bütçesinde belirtmiştim, tarımı masaya yatırtıp uzun boylu tartışmamız gerekir dedim. En azından gençlik olayı da eğitimle beraber müştereken çok uzun bu kalıplı şuralarda olmayacağını anladık artık. Eskiden hep dilimizin ucunda şura vardır, vazgeçtik. Ben başladım korkmaya şurada. Bir oyun çekiyorsunuz şurda ve bir nutuklardır başlar. Zaten bu memlekette söyleyecek olan sözü aynı insanlardır, söylemeyecek olan gene söyleyemiyor orada ve şura kapanır. alınan kararlar kâğıtlar üstünde ertesi şuraya kadar, ondan sonra da tekrar öbür şuranın hazırlığına başlarız. Onun için buna hiç gerek yoktur. Biz diyoruz ki bu yılki Maliye Bütçe, Plân Komitesinde gördük, daha önceki yasalarda işte o tarzda olumlu olur. Yani herkes bir kenarından eleştirir ama en sonunda kimse alınmadan, gücenmeden bir müşterek hedef işaret ederler.

Bu görüş ve düşünceler içerisinde Sayın Bakana özellikle Gençlik Formunda söylenenleri ilgili mercilere iletilmesini ve takibini dilediğimi burada vurgular, saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Kotak. Başka söz isteyen var mı efendim? Buyurun Sayın Kenan Akın.

- 1468 -

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Zati Sunguru geçtin, bütün bütçeyi sürükledin.

KENAN AKIN (Gazi Mağusa) - Parti temsilcisiyiz. Dilerim bir gün aynı yerde yer değiştiririz.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Kenan.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden)(Devamla) - Güzel bir teknik.

KENAN AKIN (Devamla) - Yeni Doğuş adına Mustafa Adaoğlunu da görürüz inşallah.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; açık davettir.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden)(Devamla) - Anavatanın kucağında olmak çok güzel.

KENAN AKIN (Devamla) - Gerçekten bütçemizde yer alan 1992 yılı bütçesinde yer alan Spor, Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı, Spor Bakanlığındaki bütçede baktığımızda Sayın Bakanın pek öyle iyi niyetli düşünceler çerçevesinde hiç de çok hizmet verebilecek bütçe olmadığı görülmektedir. Bu da ülke gençliği açısından bugün söylediğimizi, yarın da söyleyeceğiz, birkaç sene sonra söyleyeceğiz, yine söyleyeceğimiz için maalesef bu bütçenin ülke gençliğine ve sporuna hiçbir katkısı olmayacak derken tasavvur ettiğimiz veyahut da beklediğimiz, özlediğimiz, Sayın Bakanın da özlediği, hepimizin özlediği o hizmetin gelmesi mümkün değil.

../1469.

Zaten 1992 yılı, 1991 yılındaki bütçeye göre, bugünkü artışını öngördüğümüzde 1991 yılından daha da geriye gitmiş bir bütçe olarak, fakat Türk Parasının devalüasyon karşısındaki değer kaybını ortaya koyduğumuz zaman, bu bütçeyle de 1991 yılından daha da geriye hizmet vermek düşüncesini daha geride bırakmak durumunda kalacağız. Sportif faaliyet gösteren spor kulüpleri ki en çok spor denince memleketimizdeki, ülkemizdeki tutku, en büyük yani futbol olmakta ve futbol denirken, gerçekten çok pahalı bir sporun olduğu, bir ayakkabının, bir tozluğun, bir şortun, bir spor kulübünün yöneticisi olarak bu konuları ben ortaya koyduğum zaman, spor kulüplerimizin içler acısı ...

ÇALIŞMA VE SAĞLIK BAKANI ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden)-
Hangi spor kulübünün yöneticisisin?

KENAN AKIN (Devamla)- İçler acısı Sayın Bakandan son bir zamanlar. Maraş Gençlik Spor Kulübü.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden)(Devamla)- Şimdi Mecu'dur onun Başkanı.

KENAN AKIN (Devamla)- Yöneticisiydim Sayın Bakan. Bunları ortaya koyduğumuzda sıkıntıyı çektiğimiz zaman ve bakanlık olarak yapması gerekli yardımları düşündükçe bu bütçeyle de gerçekleştiremediği ortadadır. Sportif faaliyetlerin içerisinde yalnız kulüpleri düşünerek dar çerçevede de bakmamız mümkün değil. 200, 300 liraya, 200'ü geçmiş, 300 liraya yaklaşan girişim birimlerinde, köylerimizde ve mahallelerimizde birçok halâ gençlerin kumar denen o iletten uzaklaşmak için sportif faaliyetlere eğilmesi ve sportif faaliyetlerinden bu bütçe imkânları tarafından da devletten imkân görmediği zaman, gençliğimizin maalesef sahip çıkılmadığı ortaya konmaktadır. Bunu nasıl yapmamız lâzım? Ölçülü ödenek istemiyor. Verilere ulaşmak lazım. Eğer madem bir Turizm Teşvik Fonunu yaptıysa, Milli Piyangodaki gelirler de yeterli, kifayette değilse veyahut da kifayetli olarak harcanmıyorsa, gençlik daha taze kan açısından mali olanakları

bulmamız gerekir. Küçük bir örnek vereceğim. Spor Loto'da yayınlanan, haftada bir iki takımımızın alınması kifayetli değildir. Ortaya samimi olarak koyacağız. Her türlü konuşmaya giriyoruz. Anavatan Türkiye'den şükran, KKTC'nin ikinci Türk devletinden şükran, ama şükranlar sadece iki dudak arasından çıkan lâflarla kalmaktadır. İcraata gelince, benim bir Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşının genci bile, Türkiye'de futbol oynamaya kalksa, ki rahmetli Adanır'ı burada şükranla, saygıyla anıyoruz. Rahmetle anıyoruz. O gencimiz bile yabancı olarak Türkiye'de muamele görerek, yabancı olarak vefat etmiştir. Nerede bu Anavatan, yavruvatan? Hani? Hep lâflarda mı? Bunu, Gençlik ve Spor Bakanlığında ortaya samimi koyacaksınız. Bir Fransa'dan bir zamanlar Six diye bir futbolcu geldi. Üç günde vatandaş yapıldı. Neden? Kuzey Kıbrıs Türk cumhuriyeti gençliğinde o kadar cevherler var ki, o gençliğimize imkân verebilecek kapıları açmak düşüncesinde değiliz veyahut da biraz önce o Bakanlık Bütçesinde dediğim gibi, o kahrolası bürokrasiyi aşamamanın sıkıntısı içerisindedeyiz. Bu sportif faaliyetlerde maalesef vardır. Gençliğimizi kendi bünyemizdeki dar çerçevede, bir gençlik kampı kurmakla gençliğe sahip çıktık demeyiniz. Mümkün değil. Hele hele bu bütçeyle bir Lapta'da kaç tane gencimizi yılda veya sömestrede kaç tane gencimizi biraraya getireceğiz? Lefkoşa'dan, Girne'den, Güzelyurt'tan toplayarak kaç tanesini getirebiliriz? Halbuki, Türkiye'de o kadar yaygınlaşmış sosyal tesislerimiz var ki, Sosyal Sigortanın, kurumumuzun var. Birçok kuruluşların sosyal tesisleri, dinlenme tesisleri var ki, Türkiye'den de, Türkiye'nin gençleriyle KKTC'deki gençliği, orada daha geniş çapta, daha yaygın şekilde gençlik faaliyetlerini yapabilecek imkânı sağlamak durumundayız. Bu parayla, pulla da olacak iş değildir. Türkiye'de kurulmuş bir düzen vardır. Türkiye'deki gençliğe yönelik tesisleri kullanmamız gerekmektedir. Bunun kapısı da eğer tanımış tek ülke olarak ki Azerbaycan tanımıştır çama, şu anda halâ öyle yararlanacak bir düzende olmadığı için, bugün Anavatan'daki o KKTC'yi hiçbir zaman ağızından çıkarmayan bürokrasilerin, bürokratların KKTC gençliğine daha sıcak bakması gerekmektedir. Birinci şartım, işte birinci önerimiz demiyorum, görüşümüz, Spor Loto, Toto'ya da al. Loto'ya alıyorsun da Toto'ya niye almıyorsun? Yani, herhalde 1,500,000, 2,000,000'dur her hafta kulübümüze ki gülünç bir rakamdır.

Totoya da al ama klüplerimizin bugünkü mali sıkıntılar çerçevesinde iyi bir para olmaktadır. Ama 72 tane takımı koyduğumuza göre hiç olmazsa 72 takımın 6 tanesini veyahut da her hafta eritmeye çalışıyor, o kazanda pişirilen pilâvdan bizim KKTC'deki tüm futbol oynayan, amatör futbol, ikinci, üçüncü ligte, birinci ligte oynayan futbol bunlardan yararlı olsun. Birazcık olsun hakem parasını dahi ödeyemeyecek zorluklarda olan, seyirci bulamayan kulüplerimiz birazcık olsun tuz biber olsun.

Bunu ortaya koyup bu spor yazarlarımız geliyor. Bir ara Milliyet Gazetesi ne güzel Kıbrıs'la ilgili spor sayfası açtı. İlk gün sıcak, sıcak günler, alkışladık, bilmem ne yaptık falan, iki üç ay sonra kapandı, sanki Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ortadan kalktı. Bilemiyorum daha önce bu kürsüden önerdim, yine öneririm. Bugün meselâ bir UEFA kupası ile ilgili Trabzon-Kopenhag maçı vardı. Neden Futbol Federasyonu ile oradaki Spor Daireleri ile ilgili kişileri 20 tane ki bu Almanya'da oynayan maçta, Danimarka'da oynayan maçta da yapılması gerekir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin tanınması da gençliğimizden geçecektir. Kopenhag'ta, Danimarka'da futbol oynadık 10 tane, 20 tane, KKTC Bayrağını, oradaki gençlere vereceğine, Türk Bayrağını sallayan gençlerimize Kıbrıs Bayrağını da verelim, KKTC Bayrağını verelim. Sportif faaliyetlerde dünyanın gözü, o ekrana çevrilen dünyanın gözü KKTC Bayrağını görecek, sporda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bayrağı da dış dünyada sallanması gerekmektedir. Acaba birşey kazandırır mı? Çok şeyler kazandırır. Parasız, pulsuz çok şeyler kazandırır. Tanıtma biriminin milyarlarca almış olduğu, harcamış olduğu paraların dışında çok daha fazla tanıtma olayında bu spor ambargosunda, ambargoyu kırmakta belirli bir adım atacağına inanıyorum ben. Devamlı naklen yayınlar yapılıyor Türkiye liglerinde. Spor, Beden Terbiyesi Bölge Müdürleri vardır. O bölge müdürleri istişare yapılarak belçirli yerlerde KKTC Bayrağını sallandıralım. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ismini yazalım. Galatasaray maçı oynanıyorsa o gün "Galatasaray sana sevgiler. KKTC Gençliği". Bunu yapalım. Bu tanınmada ve Kuzey Kıbrıs

Türk Cumhuriyeti gençliğinin gerek sesini, gerek varlığını duyurucu birtakım hareketler olacağına inanıyorum. Lâpta'daki Gençlik Kampı ile veya folklerle, Mehter Takımının gelmesi ile gençliğe burada sahip çıkıldığını söylememiz mümkün değil. On dakika, yirmi dakika da zeybek oynamakla bu ülkedeki gençliğe ne bir geleceğine yönelik birşey verebiliriz, oynuyor diye eleştiriyor muyuz? Hayır, o da gereklidir ama onların dışında yapılması gereken çok daha önemli konular vardır ki bunlardır. Spor kulüplerimize baktığımızda biz de bu işi yapıyoruz, yapmak mecburiyetinde kalıyoruz. Olanaklar elvermediği için her Cumartesi veyahut Pazar tombala oynayanları cazip hale getirmek için, tombalacıları çekmek için 1,5 milyon, 2 milyon diye açık artırma sanki koyarmış gibi tombalaya ikramiye koyarak bir nevi kumar oynatarak, kulüplerimizin yaşantısını, ayakta durmasını, o kulüp camiasında faaliyet gösteren gençlere sahip çıkma yoluna gidilmektedir. Bu bütçe ile bu sıkıntıların devam edeceği, kulüplerin, spor kulüplerinin aynı şekilde sıkıntıya devam edeceği bir gerçektir.

Sigara sağlığa zararlıdır diyoruz. Sigara satan o büyük tüccarların reklâm, satın alıyorsun. Kazanan, aldıkları paranın karşılığında acaba kulüplerimiz ne kadar faydalanmakta? Bir hiç. Rothmans, bilmem ne sigarası, öteki

sigara, beriki sigara turnuva düzenliyor ama kulüplerimizin kasasına giren belki o maçlarda ayağı kırılan, terleyen, parçalanan gençlerimiz var ama diğer tarafta reklâm amacı kullanılan spor faaliyetleri birtakım kasalara milyonlar getirmekte yine kulübümüz, kulüplerimiz maalesef belki de futbol turnuvasındaki eritmiş olduğu ayakka-bıların, yırtmış olduğu eşofmanın karşılığını bile alamamaktadırlar. İşte bu gençliğe verilen önemin, isteyerek mi, hayır isteyerek değil, imkânsızlıklar içerisindeki gençliğe bakışını olumsuz yönleridir.

Milli piyango biletlerinin köylerdeki şu anda bulunmayan spor tesislerinin derhal köylere, her köye bir spor sahası yapmak mecburiyetindeyiz. Eğer köylüde bir hareket varsa, köylerinde mutlaka karınca kaderince, şu andaki bütçe ile o karınca kaderinceyi de göremiyoruz.

Göremediğimiz için de bu eleştiriyi yapmak durumunda kalıyoruz. İyiniyetli gençlerimiz var. Spor kulübü kuruyor kendi bünyelerinde. Tüzük hazırlar, bilmem ne yapıyorlar. Bu kurulumayınca, hayatını idame ettiremeyince gidiyorlar kahve köşelerinde, o pis sigara dumanının altında Okey denen Allahın belâsı, okey taşlarına teslim olmakta veyahut da günlerini sosyal yönümüz, veyahut da vakit geçirecek fazla bir durumumuz olmadığı için de maalesef gençlerimiz o sigara dumanının, kahve köşelerinde kendilerini zehirletmekteyiz. Ama Spor Kulüplerine ve spor yapan her kuruluşlara, bütçelerdeki olanaklar daha fazla olsaydı, Spor Dairesinin imkânları daha genişletilmiş olsaydı, geliştirilmiş olsaydı, zannedersem daha da iyi hizmet vereceğine inanıyordum. Bugün Spor Dairesinin ülke gençliğine hizmet verecek kadrosunun olduğunu hiç kimse iddia edemez. İmkânsızlıklar içerisinde. Araç yok, gereç yok. Spor Dairesinin bir adet tabelâsı var. Bu kadar kadroyla, bu kadar nüfusa baktığımızda, demek ki bu memlekette gençliğin başı boş olacaktır. Niye boş olacaktır? Şehit bir çocuğun, şehidin babası şehit olmuş bir çocuk, bu memlekette Ruma kardeşlik ilân ediliyorsa bu ülkede gençliğin daha dününü. 1974'deki durumunu bilmiyorsa babasının kimler tarafından öldürüldüğünü bilmiyorsa bir gencimiz ve Rumlara kardeşlik ilân ediliyorsa Gençlik Dairesinde, bu gençler demek ki bir Lâpta kampıyla hiçbir şey vermeyeceği gerçektir. Seminerler, simpozyumlar pek fazla verimli olmamaktadır. Gençliğimize mutlaka daha iyi ilgi ve daha sıcak bakmamız lâzım. Üniversite gençliklerine bakıyoruz. Halbuki bu bütçeler ya erken geldiği için, daha burs konusunda daha gündeme gelmedi. Gerçi, Eğitim Bakanlığıyla ilgilidir ama, bu, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Eğitim Bakanlığı koordineli bursların iyileştirilmesi için, üniversite gençliğine, üniversiteyi bitirdikten sonra ülkemize koşa koşa gelmesini sağlayacak birtakım nüveleri oluşturması lâzım. Bugün, üniversite mezunu binlerce belki de gencimiz ülkesine gelmeyi yeğlememektedir. Çünkü, iş imkânı veyahut da ne olacağını bilmeyen konularla, askerliği 24 aylık bir elzem getirdik o uzun süreden dolayı gençlerimiz, uzun süre memleket dışında, ana ve babasının hasretinde, akrabalarından

uzak kalma mecburiyetindedir. diğ er yönden bu gençlere bakıyoruz. Bu işsizlik konusundan dolayı, kaçak işçilerden dolayı boş gezen işçilerimiz, soruyorum ne yapacaksın? İngiltere'ye gideceğim abi. Ne yapacaksın İngiltere'de? İşte orada bir kız bulup evleneceğim. Mutlu olur mu, düşüncesine, kafa yapısına, mentalitesine uygun mu, ailesinin örf ve adetlerine uygun olup olmadığını araştırmadan, sırf İngiltere'de kalsın diye bu ülkeden kaçmayı bir çare yerine getirmiştir gençlerimiz. Demek ki bu ülke gençliğine pek de fazla sahip çıktığımızı da söylememiz mümkün değildir. Türkiye'de, biraz önce söylediğim gibi, Türkiye Cumhuriyeti'yle ilişkilerimiz gerçekten azdır. Suni yaklaşımlarla ne bu gençliği KKTC'ye tanıtabiliriz, ne de KKTC'deki gençlerimizi Türkiye'de tanıtmamız mümkün değildir. Bir sürü futbol, kupa maçları yapılıyor, bilmem ne? Alsınlar. Yani, ne olur, Türkiye'deki ilk elemelerde belki, ama kümelerdeki turnuvalara buradaki futbol takımlarımızı alacak yolu açmamız lâzım. Eğer tanıtmayı, dış politikada, her kürsüde KKTC'yi tanıtmayı üstlenmişse Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne, tanıtmaya, meselâ Türkiye üstlenmişse, gençliğimizin de dar çerçeveden çıkıp, bu çemberi yarmasını Türkiye Hükümetleri, Spor Bakanıyla ilgili devlet bakanları bunlara sahip çıkmak durumundadır. Sahip çıkması için de yolu biz açmamız lâzım. Gerçekleri ortaya koyup, anlatmak mecburiyetindeyiz. Konserlerle, bilmem nelerle bu daha yaygınlaşması lâzım. Ama, konserler çerçevesinde, bir tarihte Spor Dairesini ziyaretimde bazı üzücü olayları gördüm. Gençliğimizi bu tip sportif faaliyetlerin imkânını verirken, Türkiye Cumhuriyetinin yapmış olduğu yardımlarla, onlardan da istediğimiz gibi faydalanmadığımızı çda ortaya koyuyorum. Çünkü, spora harcanacak, futbol sahasının trübün altları son derece de antrepo olacak durumdadır. Bunlar Türkiye'de, bu gerçek, Türkiye'deki spor sahaları, futbol sahaları, futbol stadyumlarının altları, trübün altları antrepo olarak, ambar olarak birtakım şirketlere, kendinin, kendilerine yapmak istediği şeyler, uzun sürede gelir getirecek bir kapı açmak mecburiyetindeyiz.

Biraz önce Sayın Kotak konuştu. Bir kafeterya olayı, kapalı spor salonunun yanında olması gerekmektedir. Bunların, gelir getirecek bu tesisleri gelir getirecek duruma getirmek durumundayız. Boksta maalesef başlarken de üzücü bir olay, onu kesinlikle suistimal yani bakan, Sayın Bakanın not almasına bile gerek yok. Basınımızda şu şekilde cevap vermek istiyorum. Bir boks yapan gencimizin yaralandı ise bu memlekete boksun gelmemesini, kapatmasını da sebep olmaması gerekir. Mutlaka spor dalındaki her türlü faaliyet, spor dalını içeren boks, judo, tekvando, her türlü judo, tekvando yapılıyorsa, boksun da teknik yönleri vardır, koruyucu yönleri var, boksun öldürücü bir spor olduğunu da söylememiz böyle bu öldürücü spor varmış gibi yaygara bastırmamıza gerek yoktur. Birtakım eksiklikler vardır. Eğer spor yapılacaksa belirli imkânlar dahilinde bu spor da her türlü sporu bu ülkede canlandırmak durumundayız. Biraz önce de lâfların arasında Türkiye'den gelen, konser için gelen o sanatçıların yalnız Atatürk Spor Salonunda değil, Mağusa'daki gençlere de, diğer ilçelerimizde oturan tüm halkımızın, yalnız bir konserle sınırlandırmayarak o konseri de hazırlarken Spor Dairesinin ne kadar sıkıntı çektiğini de çok iyi bilen bir kişiyim. Çünkü koşuşturmaları, imkânsızlıkları, kadrosuzluğun getirmiş olduğu olumsuzlukları, istemeyerek yapılan olumsuzlukları görmekteyim. Spor Dairesi bugünkü mevcut kadrosu ile, aracı ile gereci ile hiçbir zaman kuruluşuna has hizmet vermesi mümkün değildir.

Gençlik kamplarının mutlaka Türkiye'dekilerden yararlanmasını ikinci bir not olarak hatırlatıyorum.

BRT'nin bir kere Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin nereden, Kıbrıs'ın, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin bugün Meclisi, KKTC halkı hangi aşamalarda gelip bugünkü gençliğin oluşumu, atalarının nereden geldiğini anlatması gereken mutlaka program yapması lâzım. Mümkün değil. Bunu BRT halâ ısrarla yapmaya ayak diredir gibi gençliğimizin gününü öğrenmesini, sanki de yemin etmiş. BRT'nin bu konuda

çok büyük görev düşer. BRT gençliğimizin 1974'te bir şehit çocuğumuz varsa, hele o çocuğumuz babasını öldüren Ruma kardeşlik ilân ediyorsa bunun sorumlusu gençliğimize dünü öğretmeyen gerek yetkililer, gerekse de üzerine düşen görevi yapmayan Bayrak Radyo Televizyon Kurumudur. Yalnız maçlardan maçlara sporun bir, futbol maçlarının bir kısmını göstermek mümkün değil. Halâ futbol sahalarında sağlık hizmetlerinin tam anlamı ile gittiğini de göremiyoruz, o bizi üzmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gerçekten sporla uğraşan gençliğimizin imkânsızlıklarını inşallah daha sonraki bütçelerde olumlu yaklaşımlar içerisinde, daha genişletilmiş, Türkiye ile daha samimi ölçülerde, daha iyi ilişkilerle, kâğıtlarda yazılı protokol çerçevesinde değil, samimi duygularla birtakım o bürokrasinin getirmiş olduğu kısır döngü içerisinde değil, verimli düşünceler içerisinde ve dilerim bir faaliyetler içerisinde gençliğimize sahip çıkması ve hizmet gitmesi umudu ile beni sabırla dinlediğiniz için teşekkür ediyor, bütçede olumsuzluklar olduğu için evet dememiz de mümkün değil. Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Kenan Akın. Buyurun Sayın Bakan.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI ERKAN EMEKÇİ - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gerçekten de Sayın Kotak ve Sayın Akın'a yapıcı eleştirileri için teşekkür etmek isterim. Özellikle Sayın Kotak gerçekleştirmiş olduğumuz Gençlik Formu ile ilgili olarak getirdiği olumlu duygu ve düşünceler bizi gerçekten mutlu kılmıştır. Belki yaşım fazla geçkin değil, gençlere yakınlık, ancak yine de herşeye rağmen gençlerimizin bizden daha değişik düşünebileceğini dikkate alarak, onların katılımcılığının gerekliliğine inanarak, böylesine bir tartışma ortamını, onların beklentilerinin, isimlerinin ne olduğunu ortaya koyabilmeleri doğrultusunda imkân verdik ve yarattığımız bu imkândan da gördük ki çok değerli şeyler çıktı.

Biz, gerçekten forum sonrası ortaya çıkan görüşleri Bakanlığın bünyesinde toparladık, değerlendirdik ve Sayın başbakanımıza Bakanlar Kurulunda görüşülmek üzere olayı aktardık. İnanıyorum ki Sayın başbakanımız gerekli duyarlılığı gösterecektir. Herhalde elinize geçmiştir. Yine böylesine etkinliklerin kitlelere mal edilmesi görüşünü savunmaktayız ve bu düşünce iledir ki gençlik forumunu baştan sonuna kadar kendi olanaklarımızla görüntüledik ve kitlelere ulaşabilmesi doğrultusunda BRT'ye sunduk. BRT ilk iş olarak radyodan gerçekleştirilen forumu yayınlamıştır. Ümit ediyorum ki yakın bir gelecekte televizyon ekranından da olayı izleme şansını yakalayabileceğiz. Aynı şekilde yine kültürel bir etkinlik olarak geliştirmiş olduğumuz Türk müziği etkinliğini Bayrak Radyo Televizyon Kurumuna iletmiş bulunuyoruz. Sayın Kotak Eğitim Bakanlığı ile birlikte kültürel katılımı da etkinliklerimizde dikkate almamızı öneriyor. Bu önerisine katılmamak gerçekten mümkün değil. Bu duygu ve düşüncelerle Sayın Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığımızla birlikte sürdürmekteyiz ve gerek Türk sanat müziği temel sazlarında başlatmış olduğumuz eğitim, gerek Türk sanat ekibini oluşturduğumuz bu diyalog çerçevesinde gelişmiştir. Tabii ki kültürel etkinliklerimiz yine halk danslarımız yolu ile devam etmektedir. Yine gençlik kamplarımızda gerçekleştirmiş olduğumuz sanatsal etkinlikler de devam etmektedir. İleriye dönük olarak, tabii kültürel etkinlikler olarak da birtakım etkinlikleri de planlamaktayız, düşünmekteyiz. Zaman içerisinde bunları da gerçekleştireceğimize inanmaktayız.

Sayın Kotak ve Sayın Akın, birlikte yanıt vereceğim. gençlik alış verişi önerdiler. Bu gençliok alış verişi yani, TC ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti arasında gençlik alış verişi yapılmaktadır ve her geçen gün artan bir şekilde devam edegelmektedir. Şöyle ki, konuşmamın içeriğinde de

vurgulamıştım. TC gençlik merkezleri arası, halk dansları yarışmaları ülkemizde gerçekleştirilmiş olup, gelecek yıllarda halk dansları ekibimizin aynı çalışmalar içerisinde...

BAŞKAN - Arkadaşlar dinleyelim lütfen.

ERKAN EMEKÇİ (Devamla) - Yer almalarına olanak tanınacağı doğrultusunda güvenceler verilmiştir. Yine kendi ülkemizde gençlik merkezlerimizde yarışan, çeşitli etkinliklerimizde yarışan gençlerimizin Türkiye'deki gerçekleştirilen etkinliklere katıldıklarını vurgulamıştım. Şöyle ki, Satranç etkinliğine, kamp etkinliklerine ve izcilik etkinliklerine katılmış olduklarını konuşmamın içeriğinde vermiştim. Tabii ki bunu daha da pekiştirmeye gayret edeceğiz.

Yine 19 Mayıs etkinliklerinde gençlerimiz Ankara'daki etkinliklere katılarak gösterilerde bulunmuşlardır. gençlik yayınlarının desteklenmesi önerilerini Bakanlığımız\$ teknik kadrolarında değerlendireceğiz. Ümit ediyorum ki yardımcı olabiliriz. televizyon ve radyo gençlik programlarında daha geniş yer verilmesi doğrultusunda bir yaklaşımımız vardır. Biz bu olanağı da yaratabilme açısından kendi olanaklarımızı mümkün olduğunca BRT radyo televizyon kurumuna sunmaya gayret etmekteyiz. Şöyle ki, gerçekleştirmiş olduğumuz gençlik etkinliklerini gerek ses kayıtları ile gerek görüntü kayıtları ile zaman zaman kendilerine iletmekte ve programladığımız gençlik formunun etkinliklerle de onlara program yapma olanağını yaratmış oluyoruz. Tesislerin kırsal kesime de yayılması doğrultusunda görüşler belirttiniz. Buna gerçekten bizler de gönülden katılıyoruz.

Tabii ki buna katılırken belirli temel yapıların, temel tesislerin de tamamlanarak diğer kırsal alandaki yayılmaya gayret gösterme çabası içerisindeyiz. Bildiğiniz gibi yeni kurulan devletiz ve eksikliklerimiz çoktur. Dolayısıyla zaman içerisinde bunların tamamlama gayretimizi dürdüreceğiz ve az önce konuşmamın içeriğinde de vermiştim, olduğunca tesis yapma olanağını bulduk ve gençliğin hizmetine sunduk.

Yüzme havuzu konusunun konuşmamın içeriğinde vermiştim, zannediyorum Sayın Kotak bir ilâve olarak getirdiniz, projemiz belirttiğim gibi devam ediyor, ümit ediyorum yakında ihalesine çıkacağız. Sayın Akın'ın tabii böylesine bütçe olanakları içerisinde neler yapılabileceği çeklindeki yaklaşımına maliyecilerin bir değişimi ile ben de cevap vermek istiyorum. Hep söylenir, para olan yerde maliyecilik kolaydır diye. Önemli olan para olmadan maliyecilik yapabilmektir ve bugün Bakanlık Bütçeleri de tabii ki olanakları ile bir düzeye kadar yeterli olduğu vurgulanmıştır.

KENAN AKIN (Gazi Mağusa) (Yerinden) - İmkânları zorlayacaksınız.

ERKAN EMEKÇİ (Devamla) - Biz bu yeterli olan düzeyde her türlü olanağı yaratmaya gayret edeceğiz. Gençliğimiz ve sporcularımızı yönlendirebilme doğrultusunda. Milli Piyango'dan klüplere fon aktarmamız bugün için mümkün değil, çünkü biz Milli Piyango gelirlerimizi daha çok sizin de ısrarla vurguladığınız spor alt yapı tesislerimizdeki eksikliklerimizi tamamlamakta kullanıyoruz. Ümit ediyoruz ki bu eksiklikleri tamamladığımız gün Milli Piyango gelirlerinden sağladığımız gelirleri tabii ki klüplerimize de yansıtma şansını bulabileceğiz. Ama bu günün koşullarında bunu uygulamamız mümkün değildir. Spor Toto ve Loto'nun bize katkısı gerçekten anlamlı boyutlardadır. Çünkü Spor Toto'dan biz amatör kümede düşünülmemize rağmen, bize üçüncü profesyonel likte kıstaslar öngörülmekte ve o çerçevede yatırımlar yapılmaktadır. Tabii ki kendilerinin de birtakım teknik sıkıntıları olduğu için

bugün için Spor Toto da takımlarımız henüz yer alamadılar. Diyalogumuz vardır, ümit ederim gelecek sezonlarda somuta geçirebilelim. Ancak şunu da açık kalplilikle belirtmek istiyorum. Spor Toto Teşkilat Müdürlüğü her vesile ile örtülü ödenek veya başka şekilde yardımlarını sürdürmektedir. En azından şu örneği vermek istiyorum. Az önce dökümünü yaptığım Bakanlığımızın faaliyetlerini içeren derginin finansmanı Spor Toto Toto Teşkilât Müdürlüğünden sağlanmıştır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetini tanıtmak için genlik etkinlikleri daha çok yer vermeye örneğini verdiniz. Biz konuşmamızın içeriğinde zaten vurguladık. Örneğin Çekoslavakya Fransa örneklerini verebiliriz. Halkın, kürsüye zeybekçi diye söylediğiniz ben ona üzuldüm. Zeybekçi diye küçümsediğiniz gençlerimiz bugün bizleri Fransa'da, Çekoslavakya'da temsil edebilmişler ve dereceler alabilmişlerdir. Dolayısıyla ülkemizin tanınmasında önemli bir mihenk taşı oluşturmuşlardır. Bunu özellikle kayıtlara geçmesi açısından vurgulamak istiyorum.

KENAN AKIN (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Sürçi lisan olabilir. Hayran olduğum bir şeydir halk dansları .

ERKAN EMEKÇİ (Devamla) - Peki o zaman kayıtlardan zeybekçiyi herhalde arkadaşlarımız çıkaracaklardır.

ÇALIŞMA VE SAĞLIK BAKANI ERTOĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden) Böyle heyecanlanır bazen.

ERKAN EMEKÇİ (Devala) - Gençlik faaliyetlerimiz sadece Lapta ve Kantara Kamplarındaki etkinliklerimiz olarak değil, biraz önce örnek de verildiği gibi gençlik formu gibi etkinlikler de diğer sosyal etkinlikler de ve sanatsal etkinliklerde çeşitli şekilde sosyal etkinlikler de ortaya koyduğumuz konuşmamın içerisinde de belirtmiştim.

Bir öneriniz var, türbin altlarının antrepo olarak kullanılması. Biz bunu zaten uyguluyoruz ancak öncelikle antrepo olarak değil, öncelikle eksikliğini hissettiğimiz spor alt yapı tesislerinin tamamlanması doğrultusunda kullanıyoruz ve birkaç örnek vermek istiyorsak, bugün havalı silahlar atış poligonu yapılmışsa türbin altlarına yapılmıştır. Yine az önce konuşmamımda belirttiğim misafirhane ve kondisyon merkezleri de aynı düşünce ile türbin altlarına yapılmıştır. Yine yapıcı önerileriniz için teşekkür eder, saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın bakan.

Sayın milletvekilleri; Gençlik ve Spor Bakanlığı üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi bu bütçeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Etmeyenler?...Çekimser?...Oyçokluğu ile kabul edilmiştir. Hayırlı, uğurlu olsun.

Sayın milletvekilleri; bugünkü görüşmeler tamamlanmıştır. Bütçe görüşmelerine program gereğince yarın saat 10.00'da devam edilecektir.

Gündem:

1. Başkanlığın Genel Kurula sunuşları.

2. Özel Gündem.

Program 12 İskan bakanlığının görüşülmesi.

Program 14 Mahkemeler bütçesinin görüşülmesi.

Program 15 Hukuk Dairesi bütçesinin görüşülmesi.

Program 16 Sayıştay Başkanlığının bütçesinin görüşülmesi.

Program 17 Kamu Hizmeti Komisyonu Başkanlığının bütçesinin görüşülmesi.

Program 18 Polis Genel Müdürlüğü bütçesinin görüşülmesi

Program 19 Savunma bütçesinin görüşülmesi

Birleşimi burada kapatıyorum. Teşekkür ederim.

Kapanış saati:18.00

DONEM: II

YIL: 2

CUMHURİYET MECLİSİ
14'üncü Birleşim
11 Aralık 1991, Çarşamba
Saat: 10.00

GÜNDEM: :

I. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI.

II.ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER:

(1) 1992 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısının(Y.T.No:130/2/91)

Saptanan Program Çerçevesinde Görüşülmesi.

1) Program 10; Ticaret ve Sanayi Bakanlığı Bütçesinin
Görüşülmesi.

2) Program 11; Çalışma ve Sağlık Bakanlığı Bütçesinin
Görüşülmesi.

3) Program 13: Gençlik ve Spor Bakanlığı Bütçesinin
Görüşülmesi.